

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Covasna

Volum 1 – Studii de fundamentare

Studiul de fundamentare 3: Rețeaua de așezări, așezări informale

Noiembrie 2023

Actualizarea planului de amenajare a teritoriului județean Covasna

contract nr. 139 / 14.03.2023

Volum 1 – Studii de fundamentare

Studiul de fundamentare 3: Rețeaua de așezări, așezări informale

Beneficiar: Județul Covasna

Tamás Sándor, președintele Consiliului Județean Covasna

Riti Oliver-Raul, Arhitect Șef

Elaborator:

Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L., Lider de Asociere, S.C. IHS Romania S.R.L., Asociat

Călin Roman,
Director General

Sorina Racoviceanu,
dr. arh-urbanist
Director

Noiembrie 2023

**Colectiv de elaborare a documentației P.A.T.J. COVASNA
ETAPA I: STUDII DE FUNDAMENTARE**

Rețeaua de așezări, așezări informale

S.C. I.H.S. Romania SRL

**Coordonator echipă de specialiști în
elaborarea documentației PATJ Covasna**

dr. urb. arh. Niculae Țărălungă
Specialist urbanist atestat RUR simbol B

**Elaboratori de specialitate în domeniul
amenajării teritoriului și urbanism**

dr. urb. arh. Sorina Racoviceanu,
Specialist urbanist atestat RUR simbol B și A

Dr. urb. Niculae Țărălungă, atestat RUR
simbol B

dr. ecol. Tudor Racoviceanu

S.C. ECO MAPS S.R.L

Coordonator contract

**Elaboratori de specialitate în domeniul
dezvoltării economice a teritoriului**

dr. ec. Marius Cristea, specialist
economist în domeniul dezvoltării
economice a teritoriului, atestat RUR
simbol F2

Specialiști GIS

dr. geogr. urbanist Ciprian Moldovan,
Specialist urbanist atestat RUR simbol G9

Întocmire cartograme GIS

geogr. Loredana Bufnea

Noiembrie 2023

Cuprins

1. Contextul elaborării studiului de fundamentare	8
2. Delimitarea obiectivului studiat.....	9
3. Analiza critică a situației existente	10
3.1. Specificațiile conform cadrului legislativ	10
3.2. Încadrarea județului și a rețelei de localități în context național și regional.....	11
3.3. Rețeaua de localități din perspectiva documentelor strategice și de planificare naționale	14
3.4. Rețeaua de localități din perspectiva caracteristicilor geografice-relief	17
3.5. Configurarea rețelei de localități la nivel județean din punct de vedere demografic:	18
3.5.1. Mărimea demografică.....	18
3.5.2. Structura populației pe grupe de vârste	20
3.5.3. Densitatea demografică medie	22
3.5.4. Bilanț teritorial.....	23
3.6. Rețeaua de localități din punctul de vedere al rețelei de transport.....	25
3.6.1. Conectivitate regională.....	25
3.6.2. Accesibilitate și mobilitate pe teritoriul județului Covasna	26
3.7. Atractivitatea rețelei de localități prin echipare edilitară și servicii de interes general ...	35
3.7.1. Alimentarea cu apă potabilă	35
3.7.2. Rețele de apă uzată provenită din gospodării	39
3.7.3. Conectare la rețea energie electrică.....	41
3.7.4. Conectare la rețea gaz natural.....	43
3.8. Telecomunicații.....	47
3.9. Colectarea deșeurilor.....	51
3.10. Servicii publice de interes general	51
3.10.1. Infrastructura de sănătate.....	51
3.10.2. Infrastructura de educație	53
3.10.3. Infrastructura servicii sociale	56
3.10.4 Zone marginalizate (urban, rural).....	57
3.11. Rețeaua de localități din perspectiva dezvoltării istorice și a patrimoniului cultural.....	59
3.11.1. Perspectiva istorică.....	59
3.11.2. Patrimoniul cultural	62
3.11.3. Infrastructura culturală	65
3.11.4. Patrimoniul natural	66
3.11.5. Resurse turistice.....	67
3.12 . Rețeaua de localități din perspectiva dezvoltării economice:	69
3.12.1. Mediul de afaceri.....	69
3.12.2. Resurse de muncă	76
3.12.3. Specializarea economică	77
3.13. Indicatori de definire a rețelei de localități (urban).....	78

4. Concluziile analizei	85
4.1. Elemente ce condiționează dezvoltarea: probleme, disfuncționalități	85
4.2. Recomandări pentru eliminare/diminuare a disfuncționalităților.....	89
Anexa 1: Lista UAT-uri componente județului Covasna	90
Anexa 2: Criterii cuprinse în PATN pentru UAT-uri rurale	94

Listă Figuri

- Figura 1 – Mărimea medie a așezărilor urbane și rurale la nivel național, regional și județean în funcție de numărul de locuitori, anul 2022
- Figura 2 – Ponderea localităților în economia Regiunii de Dezvoltare Centru
- Figura 3 – Distribuția spațială a unităților de relief care au influențat rețeaua de localități
- Figura 4 – Distribuția teritorială a componentei demografice (2021)
- Figura 5 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – județ (număr persoane)
- Figura 6 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – rural (număr persoane)
- Figura 7 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – urban (număr persoane)
- Figura 8 – Densitatea populației (loc/kmp) (2021)
- Figura 9 – Bilanțul total mediu (2011-2021) (%)
- Figura 10 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri naționale pe teritoriul județului Covasna
- Figura 11 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri județene pe teritoriul județului Covasna
- Figura 12 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri comunale pe teritoriul județului Covasna
- Figura 13 – Distribuția spațială a traficului mediu anual pe drumuri naționale și județene
- Figura 14 – UAT-uri fără acces la rețeaua de transport
- Figura 15 – Rețeaua CF Sucursala Regională de Calea Ferată Brașov
- Figura 16 – Amplasarea sistemelor de alimentare cu apă și a aglomerărilor din județul Covasna
- Figura 17 – Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile
- Figura 18 – Evidențierea spațială a lungimii totale simple a conductelor de canalizare
- Figura 19 – Infrastructura transport energie electrică pe teritoriul județului Covasna
- Figura 20 – Infrastructura de transport gaze
- Figura 21 – Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor
- Figura 22 – Diferențieri teritoriale – medici/1000 loc (2021)
- Figura 23 – Dinamica populației școlare (%) în perioada 2012-2021
- Figura 24 – Așezări marginalizate și informale
- Figura 25 – Distribuția spațială a monumentelor cuprinse în LMI 2015
- Figura 26 – UAT-uri cu concentrare mare și medie a resurselor turistice
- Figura 27 – Profesioniștii activi juridic înregistrați în județul Covasna la data de 31.07 / 2013-2023
- Figura 28 – Densitatea teritorială a numărului firme la nivel județean
- Figura 29 – Densitatea teritorială a performanțelor (cifra de afaceri) a întreprinderilor active (2021)
- Figura 30 – Unitățile locale active pe domenii de activitate în anul 2021
- Figura 31 – Numărul de unități locale active pe domenii de activitate în anul 2011 și anul 2021
- Figura 32 – Distribuția spațială a numărului mediu al salariaților (2021)

Listă Tabele

- Tabel 1 – Ponderea județelor în bilanțul teritorial al Regiunii de Dezvoltare Centru
- Tabel 2 – Componenta Unităților Administrativ-Teritoriale (UAT) în Regiunea Centru, (2020-2022)
- Tabel 3 – Indicele de polarizare a localităților identificat prin PATN (2014)
- Tabel 4 – Mărimea demografică a județului – încadrare în profil regional
- Tabel 5 – Structura populației pe grupe mari de vârstă în 2011 și 2021
- Tabel 6 – Informații privind rețeaua de drumuri naționale din județul Covasna
- Tabel 7 – Informații privind rețeaua de drumuri județene din județul Covasna

- Tabel 8 – Rețeaua de drumuri comunale
- Tabel 9 – Denumirea și lungimea liniilor de cale ferată ce străbat teritoriul administrativ al județului Covasna
- Tabel 10 – Numarul localitatilor cu retea de distributie a apei, pe medii de rezidenta, regiuni de dezvoltare si judete
- Tabel 11 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distributie a apei potabile
- Tabel 12 – Consumuri de apa Sfântu Gheorghe
- Tabel 13 – Consumuri de apa Intorsura Buzaului
- Tabel 14 – Consumuri de apa Covasna
- Tabel 15 – Consumuri de apa Targu Secuiesc
- Tabel 16 – Numărul utilizatorilor racordați la sistemul de canalizare
- Tabel 17 – Numarul localitatilor cu canalizare publica, pe medii de rezidenta, raportat la total țară / regiune (în km)
- Tabel 18 – Lungimea totala a rețelei de canalizare raportat la total țară / regiune (în km)
- Tabel 19 – Lungimea simplă a rețelei de canalizare (în km)
- Tabel 20 – Lista unitatilor de productie de energiei electrice din judetul Covasna la 1 ianuarie 2020
- Tabel 21 – Conducte de transport gaze naturale
- Tabel 22 – Consum gaze naturale pe localitati (mc) - anul 2022
- Tabel 23 – Numarul localitatilor in care se distribuie gaze naturale
- Tabel 24 – Lungimea totala a conductelor de distributie a gazelor pe medii de rezidenta regiuni / județ
- Tabel 25 – Lungimea simplă a rețelei de distribuție a gazelor naturale în județul Covasna (în km)
- Tabel 26 – Cantitate de gaze naturale distribuite în județul Covasna (în mii metri cubi)
- Tabel 27 – Statii de emisie RADIO-TV din judetul Covasna
- Tabel 28 – Procent de acoperire pe localitate cu semnal cumulativ 2G, 3G și 4G toți operatorii
- Tabel 29 – Cantități de deșeuri primite în stații de compostare
- Tabel 30 – Zone greu accesibile pentru serviciul de ambulanță
- Tabel 31 – Unitățile de învățământ public și privat din anul școlar 2021-2022
- Tabel 32 – Rata abandonului școlar pe niveluri de educație
- Tabel 33 – Distribuția populației urbane în funcție de tipul ariei de rezidență
- Tabel 34 – Lista localităților rurale cu zone marginalizate din Județul Covasna
- Tabel 35 – Ariile naturale protejate de interes comunitar sau situri „Natura 2000”
- Tabel 36 – Situri de importanță comunitară (SCI) care au devenit arii speciale de conservare
- Tabel 37 – UAT-uri cu resurse naturale și antropice mari și foarte mari
- Tabel 38 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de cifra de afaceri, înregistrate în 2022
- Tabel 39 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de profitul brut înregistrate în 2022
- Tabel 40 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de nr. de angajați înregistrate în 2022
- Tabel 41 – Indicatori minimali de definire a localităților
- Tabel 42 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii din județul Covasna
- Tabel 43 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor orașe din județul Covasna
- Tabel 44 – Propuneri de eliminare/diminuare a disfuncționalităților în județul Brașov

1. CONTEXTUL ELABORĂRII STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Obiectiv: Analiza situației existente privind structura rețelei de localități a județului Covasna și propunerile făcute pentru atenuarea unor disfuncționalități și disparități teritoriale existente au ca scop fundamentarea Planului de Amenajarea Teritoriului Județean Covasna considerând că dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități în context județean și regional va contribui la creșterea atractivității județului și la eliminarea disparităților teritoriale existente.

Cadrul Normativ: Documentația este realizată în conformitate cu prevederile Legii 350/2001, art. 56 (Anexa 1) și Ordinului 233/26.02.2016, art. 20, 22 și 24. Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Covasna are, în conformitate cu articolul 42 din cadrul Legii 350/2001, un caracter director reprezentând distribuția spațială a programului de dezvoltare socio-economică, program formulat în cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Județului Covasna pentru perioada 2021-2027, documentație aprobată de CJ Covasna.

În contextul normativ și în corelare cu atribuțiile ce-i revin conform art. 21 și 22 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, Consiliul Județean Covasna a solicitat, în sensul coordonării activității în acest domeniu la nivelul Consiliului Județean actualizarea cu suport GIS a documentației PATJ Covasna. Documentația realizată conform actelor normative în vigoare, a caietului de sarcini întocmit de Consiliul Județean Covasna, a utilizat date furnizate de instituțiile de profil precum și extrase din strategii, planuri și studii de specialitate, este susținută de o bază de date geospațială în format GIS, realizată pe straturi tematice în sistem de proiecție stereografică 1970, permițând Consiliului Județean o actualizarea continuă a datelor privind starea infrastructurii edilitare pe întreaga perioadă de valabilitate a PATJ Covasna.

Prevederile cuprinse în cadrul documentației PATJ Covasna devin, după încheiere procedurilor legale de avizare și aprobare, obligatorii pentru planurile urbanistice generale și zonale elaborate de unitățile administrativ teritoriale componente.

Prezentul Studiu privește Volumul I – Studii de fundamentare și a fost elaborat în baza prevederilor art. 20 alin. 3, alin. 4 și alin. 5 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism aprobate prin Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 233/26 februarie 2016. Din punctul de vedere al structurii conținutului, studiul de fundamentare, a fost elaborat conform prevederilor art. 20 din Ordin 233/2016 al MDRAP, abordând următoarele aspecte:

- Delimitarea obiectivului studiat;
- Analiza critică a situației existente;
- Evidențierea disfuncțiilor și priorități de intervenție;
- Propuneri de eliminare/diminuare a disfuncționalităților;
- Prognoze, scenarii sau alternative de dezvoltare.

Studiul de fundamentare, conținând piese scrise și piese desenate, este susținute de baza de date realizată în sistem GIS și materializată spațial prin hărți, în scopul identificării disfuncționalităților teritoriale și punerii în valoare a elementelor existente ce împiedică realizarea unei dezvoltări echilibrate în cadrul județului dar și resurse ce susțin dezvoltarea socio-economică a județului și a comunităților locale componente.

2. DELIMITAREA OBIECTIVULUI STUDIAT

Studiul de fundamentare privind rețeaua de localități are ca obiectiv identificarea elementelor teritoriale care condiționează sau susțin dezvoltarea județului și contribuie la definirea rolului localităților urbane și rurale ce compun teritoriul județului, precum și la stabilirea interacțiunilor și relațiilor de cooperare dintre acestea în crearea unei imagini de ansamblu asupra situației existente, cât și în elaborarea în etapele ulterioare a unui diagnostic teritorial integrat.

Analiza este direcționată către domenii privind (1). conectivitatea rețelei de localități a județului Covasna către teritoriul național prin rețele de transport terestre, (2). accesibilitatea, mobilitate în cadrul rețelei de localități componente județului Covasna, (3). structura demografică a rețelei de localități, (4). nivelul de echipare edilitară și a serviciilor publice de interes general a rețelei de localități analizat în UAT-uri urbane și rurale, (5). Patrimoniul cultural distribuit în cadrul rețelei de localități și (6). Caracteristicile economice a UAT-urilor urbane și rurale ce compun rețeaua de localități.

Intr-o prezentare sintetică, județul Covasna este încadrat de Nomenclatorul Comun al Unităților Teritoriale de Statistică (NUTS) la nivelul 3 (zone cu o populație între 150.000 și 800.000 de locuitori) și care face parte din Regiunea de dezvoltare Centru, alături de județele Alba, Brașov, Harghita, Mureș, și Sibiu. Județul Covasna se învecinează la est cu Județul Vrancea și Bacău, la sud-est cu Județul Buzău, la sud-vest și vest cu Județul Brașov, iar la nord cu Județul Harghita.

Suprafața județului Covasna este de 3.710 km², reprezentând 1,6% din teritoriul țării și 10,9% din teritoriul Regiunii de Dezvoltare Centru. Județul are ca reședință municipiul Sfântu Gheorghe și mai cuprinde un municipiu, Târgu Secuiesc, 3 orașe și 40 de comune. Având în vedere mărimea județelor din Regiunea Centru, acesta se clasează pe ultimul loc, și pe locul 39 la nivel național. Datele utilizate pentru prezenta analiză au fost preluate de pe platforma Tempo Online și corespund anului 2014.

În context teritorial, rețeaua localităților din județul Covasna are următoarele caracteristici. Din cele 45 de UAT-uri, doar unul înregistra peste 50000 de locuitori (municipiul Sfântu Gheorghe) în timp ce alte două orașe (Târgu Secuiesc și Covasna) aveau, în anul 2021, o populație mai mare de 10000 de locuitori. Puțin peste 50% dintre UAT-urilor județului Covasna aveau o populație cuprinsă între 927 și 3000 de locuitori. Dintre acestea, doar două UAT are o populație mai mică de 1000 de locuitori (Dalnic și Comandău).

Mărimea medie a așezărilor urbane este de 22264 locuitori, în timp ce pentru așezările rurale este de 2821 locuitori. Între orașele județului există, de asemenea, diferențe de mărime, unele considerabile. Există o disproporție dar nu foarte mare între municipiul Sfântu Gheorghe reședința județului și cel de-al doilea oraș în ierarhie, municipiul Târgu Secuiesc, valoarea fiind de 3,24/1, județul încadrându-se în fenomenul de hipertrofie la nivelul sistemului urban. Raportul dintre primul oraș în ierarhie Sfântu Gheorghe (62796 locuitori) și ultimul oraș Baraolt (8981 locuitori) este de 6,99/1.

Județul Covasna este situat în partea centrală a țării, fiind străbătut de apele Oltului și ale Râului Negru, care scaldă și bazinul Târgu Secuiesc, mărginit de Munții Nemira și Munții Brețcului la est și munții Întorsurii la sud, iar la vest de șirul Munților Bodoc. Râul Olt este principala arteră hidrografică, pe teritoriul județului Covasna având o lungime de aproximativ 150 km. și colectează majoritatea cursurilor din această zonă. Râul Negru, afluentul cel mai important al Oltului străbate partea estică a județului de la nord-est spre sud-vest și izvorăște din versantul sudic al vârfului Șandru Mare (Munții Nemira). Râul Buzău cu afluenții Bâsca Mare și Bâsca Mică, traversează partea de sud și sud-est a județului.

Teritoriul județului Covasna este bogat în izvoare de ape minerale înșiruite de-a lungul a două linii orientate pe direcția nord-sud, prima pe versantul vestic al Munților Bodoc unde găsim izvoarele de la Băile Șugaș, Bodoc, Arcuș, Balványos, Micfalău și Malnaș-Băi cu ape carbogazoase, bicarbonate, potasice, calcice, magnezice, cloruro-sodice etc.

3. ANALIZA CRITICĂ A SITUAȚIEI EXISTENTE

3.1. Specificațiile conform cadrului legislativ

Prin legea nr. 351/2001 sunt definite conceptele relevante pentru realizarea analizei structurii rețelei de localități:

Rețea de localități: totalitatea localităților de pe un teritoriu (național, județean, zonă funcțională), ale căror existență și dezvoltare sunt caracterizate printr-un ansamblu de relații desfășurate pe multiple planuri (politico-administrativ, social-cultural, economic etc). Rețeaua de localități este constituită din localități urbane și localități rurale.

Ierarhizarea funcțională a localităților urbane și rurale: clasificarea localităților pe ranguri în funcție de importanța în rețea și de rolul teritorial, asigurându-se un sistem de servire eficientă a populației din punct de vedere economic și social, dar și o dezvoltare echilibrată a localităților în teritoriu.

Rang: expresie a importanței actuale și în perspectivă imediată a unei localități în cadrul rețelei din punct de vedere administrativ, politic, social, economic, cultural etc., în raport cu dimensiunile ariei de influență polarizate și cu nivelul de decizie pe care îl implică în alocarea de resurse. Această importanță trebuie să își găsească corespondentul și în nivelul de modernizare. Conform Legii nr. 2/1968 cu privire la organizarea administrativ teritorială și a Decretului-Lege nr. 38/1990, dar și a Legilor nr. 350/2001 și nr. 351/2001, Ordonanță de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ organizarea administrativă a teritoriului județean este compusă din:

Municipiu: unitatea administrativ-teritorială declarată ca atare prin lege, pe baza îndeplinirii criteriilor prevăzute de lege. Municipiul este alcătuit din zone rezidențiale, zone industriale și de afaceri, cu multiple dotări edilitare cu funcții administrative, industriale, economice, politice, sociale, culturale și științifice destinate deservirii unei populații dintr-o zonă geografică mai întinsă decât limitele administrative ale acestuia, de regulă situate într-un areal mai mare decât al orașului. În municipii se pot crea subdiviziuni administrativ-teritoriale ale căror delimitare și organizare se fac potrivit legii.

Oraș: este unitatea administrativ-teritorială de bază declarată ca atare prin lege, pe baza îndeplinirii criteriilor prevăzute de legislația privind amenajarea teritoriului național. Orașul este alcătuit din zone rezidențiale, zone industriale și de afaceri, cu multiple dotări edilitare cu funcții administrative, industriale, comerciale, politice, sociale și culturale destinate deservirii unei populații dintr-o zonă geografică mai întinsă decât limitele administrative ale acestuia, de regulă situate împrejur. Orașele sunt unități administrativ-teritoriale constituite din cel puțin o localitate urbană și pot avea în componența lor și localități rurale, ultimele denumite sate aparținătoare. Satelor aparținătoare li se aplică reglementările legale în vigoare specifice localităților rurale. Dimensiunile, caracterul și funcțiile orașului prezintă mari variații, dezvoltarea sa fiind strâns corelată cu cea a teritoriului cărui îi aparține. Ca unitate administrativ-teritorială de bază orașul are două componente:

- **componenta teritorială** - intravilanul, care reprezintă suprafața de teren ocupată sau destinată construcțiilor și amenajărilor (de locuit, social-culturale, industriale, de depozitare, de producție, de circulație, de recreare, de comerț etc.) și extravilanul care reprezintă restul teritoriului administrativ al orașului;
- **componenta demografică socioeconomică**, care constă în grupurile de populație și activitățile economice, sociale și politico-administrative ce se desfășoară pe teritoriul localității.

Comună: unitate administrativ-teritorială de bază care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice. Prin organizarea comunei se asigură dezvoltarea economică, social-culturală și gospodărească a localităților rurale. Comunele pot avea

în componența lor mai multe localități rurale denumite sate, care nu au personalitate juridică. Satul în care își au sediul autoritățile administrației publice comunale este sat-reședință de comună.

În completare, față de conceptele analizate anterior, Legea nr. 351/2001 definește localitățile și categoriile de localități ce alcătuiesc structura județului:

Localitate: formă de așezare stabilă a populației în teritoriu, alcătuind un nucleu de viață umană, cu structuri și mărimi variabile, diferențiate în funcție de specificul activităților de producție dominante ale locuitorilor, caracteristicile organizării administrativ teritoriale, numărul de locuitori, caracterul fondului construit, gradul de dotare social-culturală și de echipare tehnico-edilitară. În funcție de specificul și de ponderea activității economice dominante, de numărul de locuitori, caracterul fondului construit, densitatea populației și a locuințelor, de nivelul de dotare social-culturală și de echipare tehnică localitățile se împart în două mari grupe: localități urbane și localități rurale.

Localitate urbană: localitate în care majoritatea resurselor de muncă este ocupată în activități neagricole cu un nivel diversificat de dotare și echipare, exercitând o influență socio-economică constantă și semnificativă asupra zonei înconjurătoare.

Localitate rurală (sat): localitate în care:

- Majoritatea forței de muncă se află concentrată în agricultură, silvicultură, pescuit, oferind un mod specific și viabil de viață locuitorilor săi, și care prin politicile de modernizare își va păstra și în perspectivă specificul rural;
- Majoritatea forței de muncă se află în alte domenii decât cele agricole, silvice, piscicole, dar care oferă în prezent o dotare insuficientă necesară în vederea declarării ei ca oraș și care, prin politicile de echipare și de modernizare, va putea evolua spre localitățile de tip urban.

Unități administrativ – teritoriale: potrivit legii unitățile administrativ-teritoriale sunt comunele, orașele și județele.

Unități administrativ-teritoriale de bază: orașe și comune care cuprind una sau mai multe localități.

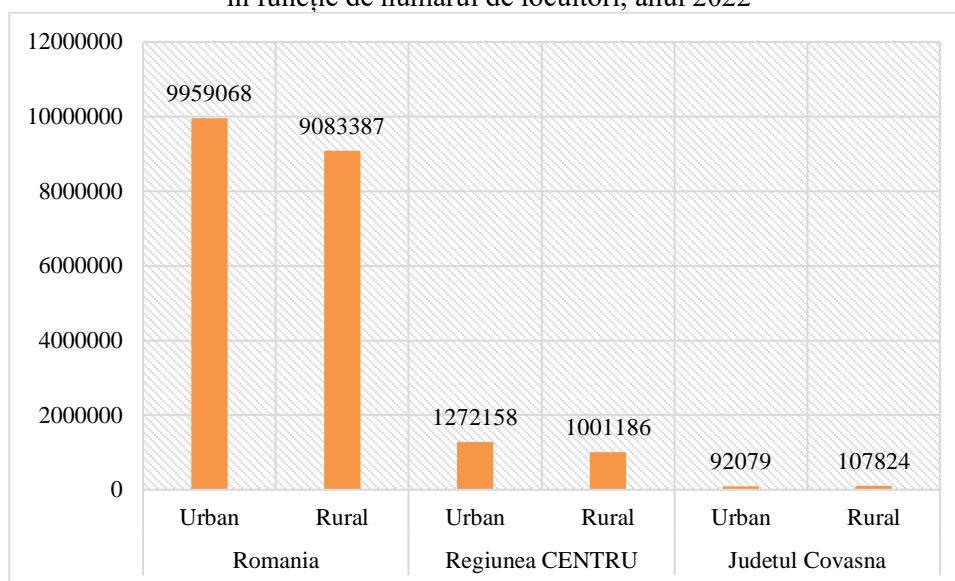
Județ: unitatea administrativ-teritorială alcătuită din comune, orașe și, după caz, municipii în funcție de condițiile geografice, economice, sociale, etnice și de legăturile culturale și tradiționale ale populației, declarată ca atare prin lege.

3.2. Încadrarea județului și a rețelei de localități în context național și regional

Figura 1, conform clasificării localităților din Legea nr. 351/2001 cu modificările și completările ulterioare, prezintă mărimea medie a așezărilor urbane și rurale din județul Covasna comparativ cu nivelul național și regional. În detaliu structura rețelei de localități este compusă din localități urbane de rangul II și III și din localități rurale de rang IV și V:

- a). 2 localități de rang II (municipii de importanță interjudețeană, județeană sau cu rol de echilibru în rețeaua de localități) - Sfântu Gheorghe, Targu Secuiesc;
- b). 3 localități de rang III (orașe): Baraolt, Covasna, Intorsura Buzaului;
- c). 40 localități de rang IV (sate reședință de comună)
- d). 122 localități de rang V (sate componente ale comunelor și sate aparținând municipiilor și orașelor).

Figura 1 – Mărimea medie a așezărilor urbane și rurale la nivel național, regional și județean în funcție de numărul de locuitori, anul 2022

Regiunea de Dezvoltare Centru este alcătuită din șase județe: Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu, cu o populație de 2.273.344 locuitori la 1 ianuarie 2022¹, situându-se din acest punct de vedere, pe locul 5 între cele opt regiuni ale țării, concentrând 12% din populația totală a României.

Defalcat pe mediile de rezidență, numărul total al locuitorilor din mediul urban la nivel regional este de 1.272.158 locuitori (reprezentând 12.8% din numărul total al locuitorilor în mediul urban), aspect care plasează regiunea pe locul 3 după cea mai urbanizată regiune la nivel național - regiunea București –Ilfov; din punct de vedere al populației rezidente în mediului rural, regiunea se situează pe locul 6, cu mai bine de 1.001.186 locuitori (reprezentând 11% din totalul populației ce trăiește în mediul rural). La nivel regional, această populație este concentrată în 46 centre urbane și 506 comune.

Județele ce compun Regiunea de Dezvoltare centru însumează o suprafață de 34100 km², reprezentând 14,3% din teritoriul țării. Din suprafața totală a Regiunii de Dezvoltare Centru cea mai mare pondere o ocupă județul Mureș (19,7%), la polul opus fiind județul Covasna (10,9%).

Tabel 1 – Ponderea județelor în bilanțul teritorial al Regiunii de Dezvoltare Centru

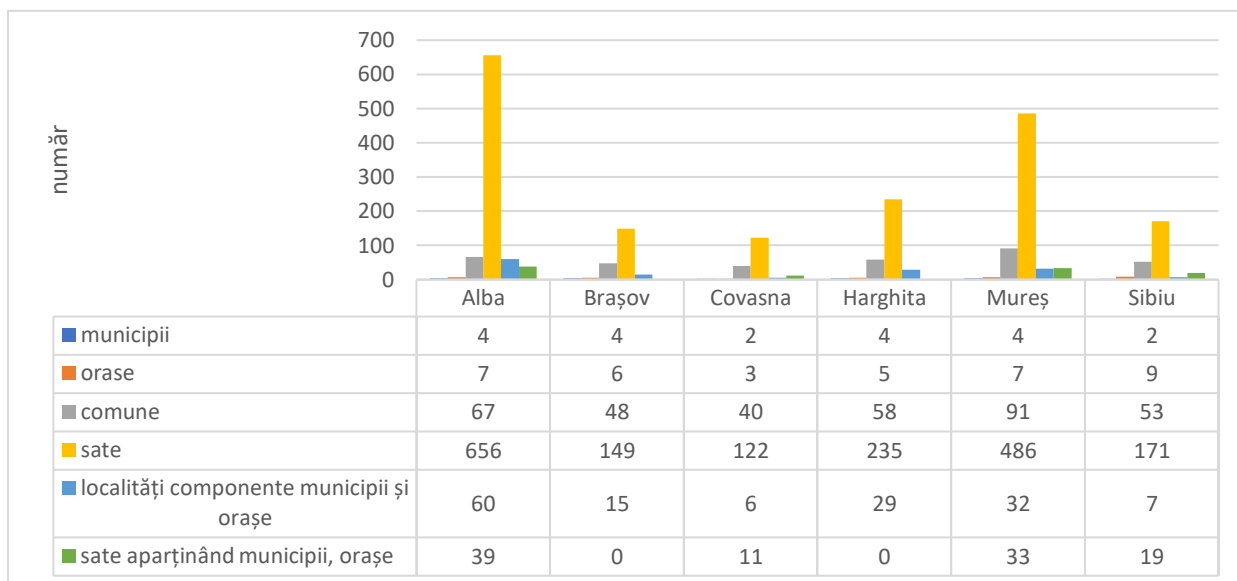
Județ	Suprafața (km ²)	Ponderea din Regiunea Centru	Ponderea din suprafața României (%)	Categoria de mărime a județului
Alba	6242	18,3	2,6	mijlocie
Brașov	5363	15,7	2,2	mijlocie
Covasna	3710	10,9	1,6	mică
Harghita	6639	19,5	2,8	mare
Mureș	6714	19,7	2,8	mare
Sibiu	5432	15,9	2,3	mijlocie

¹ conform datelor oferite de INS – TEMPO online

Tabel 2 – Componenta Unităților Administrativ-Teritoriale (UAT)
 în Regiunea Centru, (2020-2022)

Categoriile de unități administrative	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Unități de măsură	Ani		
			Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
Municipii	Regiunea CENTRU	Numar	20	20	20
-	Alba	Numar	4	4	4
-	Brașov	Numar	4	4	4
-	Covasna	Numar	2	2	2
-	Harghita	Numar	4	4	4
-	Mures	Numar	4	4	4
-	Sibiu	Numar	2	2	2
Orase	Regiunea CENTRU	Numar	37	37	37
-	Alba	Numar	7	7	7
-	Brasov	Numar	6	6	6
-	Covasna	Numar	3	3	3
-	Harghita	Numar	5	5	5
-	Mures	Numar	7	7	7
-	Sibiu	Numar	9	9	9
Localități componente ale municipiilor și orașelor	Regiunea CENTRU	Numar	192	192	192
-	Alba	Numar	60	60	60
-	Brasov	Numar	16	16	16
-	Covasna	Numar	6	6	6
-	Harghita	Numar	29	29	29
-	Mures	Numar	55	55	55
-	Sibiu	Numar	26	26	26
Comune	Regiunea CENTRU	Numar	357	357	357
-	Alba	Numar	67	67	67
-	Brașov	Numar	48	48	48
-	Covasna	Numar	40	40	40
-	Harghita	Numar	58	58	58
-	Mureș	Numar	91	91	91
-	Sibiu	Numar	53	53	53
Sate	Regiunea CENTRU	Numar	1787	1787	1787
-	Alba	Numar	656	656	656
-	Brasov	Numar	149	149	149
-	Covasna	Numar	122	122	122
-	Harghita	Numar	235	235	235
-	Mures	Numar	463	463	463
-	Sibiu	Numar	162	162	162

Figura 2 – Ponderea localităților în economia Regiunii de Dezvoltare Centru

3.3. Rețeaua de localități din perspectiva documentelor strategice și de planificare naționale

3.3-a. Strategia de Dezvoltare a Teritorială a României – Studiu de Fundamentare numărul 15 -Rețeaua de localități după rang și importanță (2014) – evidențierea principalelor aspecte cu implicații pentru rețeaua de localități din Regiunea Centru și județul Covasna:

Studiul identifică următoarele aspecte la nivel național și regional:

- 3181 unități administrativ teritoriale, cu 13750 localități - media națională de 4,32 localități/UAT;
- 320 unități administrativ teritoriale - urbane, cu 1263 localități – media națională de 3,94 localități/UAT urban;
- 2861 unități administrativ teritoriale – rural / comune, cu 12487 localități – media națională de 4,36 localități/comună.
- Regiunea Centru se află pe locul I în ierarhia națională, în clasificarea după numărul de UAT urbane și după numărul UAT rurale.

În studiu sunt identificate 119 orașe cu populație sub 10.000 locuitori, prag minim al numărului de locuitori stabilit prin Legea 351/2001 cu modificările și completările ulterioare. Dintre acestea, 4 se regăsesc pe teritoriul județului Covasna: orașele Târgu Secuiesc, Covasna, Baraolt și Întorsura Buzăului².

² Numărul mare de orașe (la nivel național) care nu îndeplinesc această condiție minimă conduce la necesitatea revizuirii statutului juridic și administrativ al acestor orașe, sau, după caz, implementarea de măsuri speciale, în funcție de profilul acestora, care să conducă la recuperarea statutului acestor orașe prin investiții în activitățile economice și în infrastructura de facilități și servicii, atât din partea administrației publice cât și a investitorilor privați, în vederea atragerii și stabilirii populației și crearea de măsuri administrative și fiscale care să conducă la diminuarea impedimentelor de dezvoltare ale acestor UAT. O altă posibilitate oferită de lege în vederea remedierii acestei probleme este unificarea acestor UAT cu una sau mai multe localități învecinate. În orice caz, declararea unor orașe cu tradiție, chiar dacă mici, ar putea constitui o eroare, ceea ce conduce la ideea posibilei reconsiderări a pragului minim în ceea ce privește populația minimă, mai ales în condițiile scăderii demografice de perspectivă (SDTR, 2014). Municipiile și orașele în declin demografic sunt identificate în funcție de 2 criterii: pierderea relativă și pierderea absolută de populație între 1990 și 2012. Sunt 69 de municipii și 126 de orașe în contracție dintre care 20, respectiv 35 sunt în contracție accelerată. Fenomenul este generalizat la nivelul întregii țări, cuprinzând peste 60% din totalul municipiilor și orașelor și prezintă o anumită concentrare în centrul și vestul țării (Regiunile Centru și Vest). Pot fi identificate 51 de orașe care prezintă simultan caracteristici rurale și declin demografic accentuat. Dintre acestea 11 sunt în Regiunea Vest, câte 9 în regiunile Centru și Sud, câte

Paragraful 235 din cadrul SDTR menționează pentru Regiunea de Dezvoltare Centru: ”zona rurală din jurul orașului Câmpeni, aria rurală ce gravitează în jurul orașelor Sărmașu, Luduș, Iernut, aria polarizată de Agnita, partea de nord a județului Brașov (polarizată de Rupea), comunele din apropierea orașelor Baraolt și Cristuru Secuiesc” prezintă arii rurale cu risc ridicat de sărăciei și nivel scăzut al dezvoltării comunitare.

3.3-b. Studiu de fundamentare în vederea actualizării Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea IV: Rețeaua de localități - Etapa II (2013) – evidențierea principalelor aspecte cu implicații pentru rețeaua de localități din Regiunea Centru și județul Covasna:

În detalierea conceptului de dezvoltare policentrică (prin adoptarea principiilor dezvoltării policentrice promovate la nivelul UE cu scopul de a reechilibra rețeaua națională de localități prin contracararea tendințelor de accentuare a gradului de polarizare și hipertrofiere a capitalei) sunt determinate următoarele categorii:

- Categoria I – oraș capitală, de importanță națională, având rol la nivel european și internațional; sediu al administrației centrale și al unor instituții de interes european și internațional.
- Categoria a II-a – poli regionali principali, municipii de importanță națională și transnațională, reședințe de județ, cu rol major la nivel regional și transfrontalier, sedii de instituții de interes național și supranațional, centre universitare importante; peste 250.000 de locuitori și influență regională
- Categoria a III-a – poli regionali secundari, municipii de importanță regională, reședințe de județ, sedii de instituții de interes județean și supra-județean, centre culturale importante, peste 100.000 de locuitori și influență supra-județeană sau transfrontalieră
- Categoria a IV-a – poli județeni principali, municipii reședință de județ, sedii ale administrațiilor județene; peste 40.000 locuitori
- Categoria a V-a – poli județeni secundari, municipii cu rol de echilibru la nivelul județelor, sedii de instituții cu rol de servire la scară teritorială (spital, liceu, centre de asistență socială, agenții de ocupare a forței de muncă, muzee, case de cultură etc.); populație peste 20.000 locuitori și min. 50.000 în zona de influență
- Categoria a VI-a – centre urbane cu rol zonal, municipii și orașe cu rol de servire teritorial la nivel sub-județean, de anvergură mai mică decât poli secundari județeni; populație între 5.000 și 20.000 locuitori și sub 20.000 - 50.000 în zona de influență
- Categoria a VII-a – centre urbane cu funcții specializate, municipii și orașe necuprinse în categoria precedentă și care sunt de regulă subordonate unui municipiu din categoriile I-V, caracterizate printr-un specific funcțional turistic, economic, de transport, energetic, rezidențial etc.; mărimea este variabilă, nefiind determinantă
- Categoria a VIII-a – alte localități urbane, respectiv sate aparținătoare și localități componente ale orașelor fără funcții și rol teritorial, fiind subordonate administrativ municipiilor și orașelor din care fac parte.

În acest context la nivel județean Municipiul Sfântu Gheorghe, municipiu reședință de județ, este clasat în categoria poli principali la nivel județean. Municipiul Târgu Secuiesc este clasat în categoria pol județean secundar, iar orașele Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului sunt clasate în categoria centre urbane cu rol zonal.

6 în regiunile Nord-vest și Sud-est și câte 5 în regiunile Nord-est și Sud-vest. În județele Alba și Arad sunt câte 5 orașe în declin demografic și cu caracteristici rurale. (SDTR, 2014).

3.3-c. Dezvoltare policentrică la nivelul Regiunii Centru. În Regiunea Centru, rețeaua policentrică este alcătuită din polul național de dezvoltare Brașov, 5 poli regionali de dezvoltare (Târgu Mureș, Alba Iulia, Sibiu, Sfântu Gheorghe și Miercurea Ciuc) o rețea densă de poli de dezvoltare intraregională, poli locali de dezvoltare și centre de creștere. Axele structurante naționale pornesc într-o structură radiar divergentă din municipiul Brașov unind majoritatea polilor regionali de dezvoltare, facilitându-le schimburi cu caracter material (bunuri) și de persoane (vizitatori) care ulterior în funcție de gradul de conectivitate a acestora și de influență teritorială să poată fi transmise mai departe până la nivelul centrelor de creștere. Axele regionale sunt conectate cu primele prin intermediul polilor de dezvoltare intraregională astfel încât tot teritoriul regiunii centru să beneficieze de influența acestor poli în dezvoltarea spațială echilibrată.

Rețeaua policentrică din Regiunea Centru este una dintre cele mai complexe, datorită faptului că poli regionali de dezvoltare (Alba Iulia, Sibiu, Târgu Mureș, Miercurea Ciuc, Sfântu Gheorghe) se impun aproape în mod egal la nivelul teritoriilor pe care le coordonează. Sectorul superior este, de altfel, foarte stabil, primele 7 orașe păstrând locurile pe care le dețineau în 1992.

Pe parcursul sectorului median există fluctuații foarte reduse generate doar de înlocuiri succesive pe scara ierarhică. Poate mai evident decât în alte regiuni aici rezultă clar refulul unor orașe industriale specializate, din categoria celor de peste 30000 locuitori: Făgăraș, dar mai ales Cugir și Săcele. În județul Covasna se înregistrează un proces de restructurare economică a funcțiunii de minerit din zona Baraolt.

3.3-d: Dezvoltare policentrică la nivelul județului Covasna: Județul Covasna are în structura rețelei de localități un pol regional de dezvoltare și patru centre urbane cu rol zonal

Tabel 3 – Indicele de polarizare a localităților identificat prin PATN (2014)

Polii de dezvoltare	Indicele capacității de polarizare	Categoria
Municipiul București	63,33	Capitala
Municipiul Sfântu Gheorghe	14,85 (profil economic terțiar – rang localitate II)	Pol principal la nivel județean
Municipiul Târgu Secuiesc	10,35 (terțiar – rang localitate II))	Pol secundar la nivel județean
Oraș Covasna, Stațiune turistică de interes național ³	8,60 (multifuncțional – rang localitate III))	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Baraolt	7, 0 (terțiar – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Întorsura Buzăului	6,75 (multifuncțional – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal

O influență majoră asupra dezvoltării policentrice a județului este dată de caracteristica reliefului montan și depresionar și nivelului de conectivitate transport rutier și de energie din cele cinci zone, Baraolt, Sepsi, Kezdi, Orbai și Întorsura Buzăului în care există un pol principal la nivel județean, un pol secundar la nivel județean și câte un centru urban cu rol zonal.

Forța economică a polilor de dezvoltare, definitorie prin valoarea indicelui capacității de polarizare, este diferită și implică și contribuția acestora în dezvoltarea teritorială a județului.

Municipiul Sfântu Gheorghe, prin amplasare în context regional și în rețeaua de transport, contribuie la formarea unei zone metropolitane în partea sudică a județului. UAT-urile din zona Kezdi se află sub influența municipiului Târgu Secuiesc. Centrele urbane zonele în Baraolt, Orbai și Întorsura Buzăului au rol zonal și care exercită o influență limitată pentru UAT-uri din zonele amintite.

³ Sursa: Anexa nr 5 la Hotărârea Guvernului nr 852/2008), cuprinzând lista stațiunilor turistice de interes național (care includ și stațiunile balneare) actualizată în ianuarie 2019:

Prin investițiile în rețeaua de transport județean și în reabilitarea patrimoniului construit și a unor localități cu potențial turistic (ex. Malnaș) Consiliul Județean Covasna contribuie treptat la construcția unei rețele policentrice în interiorul județului.

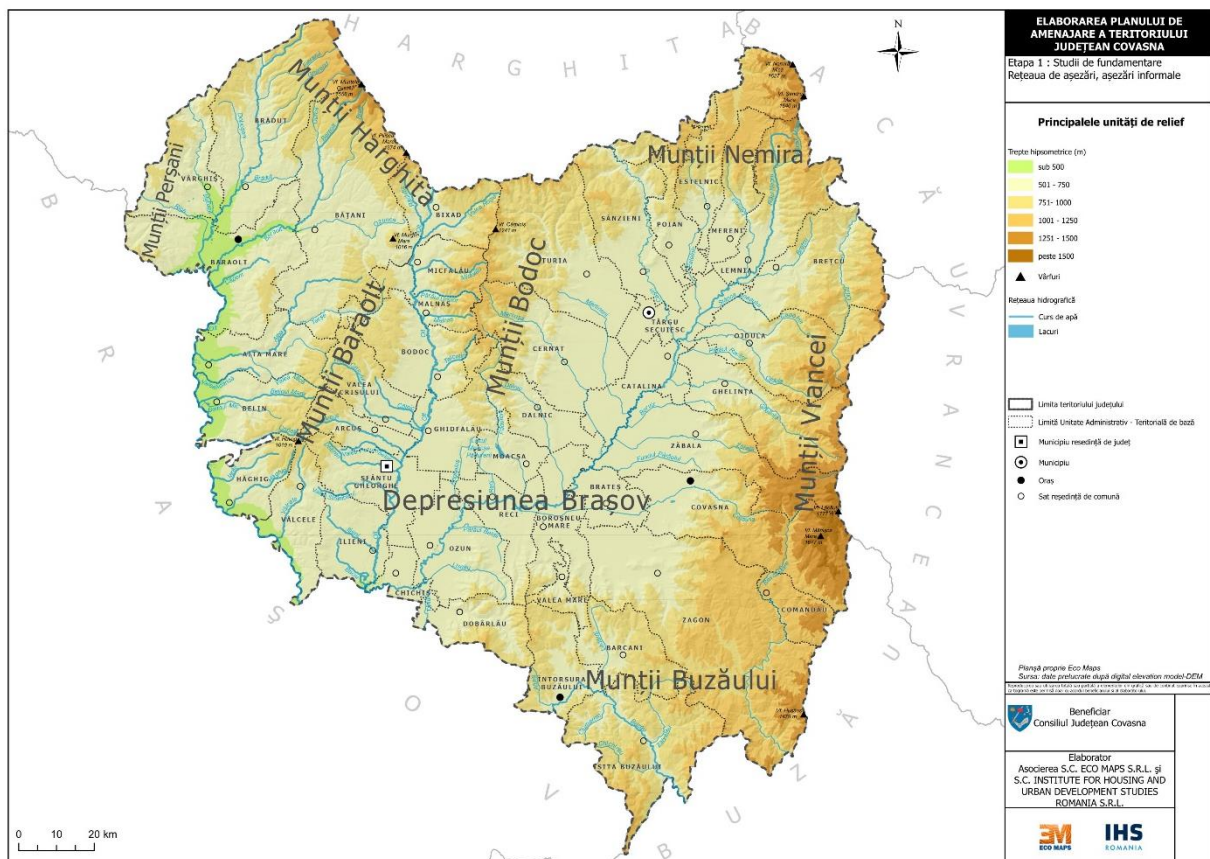
3.4. Rețeaua de localități din perspectiva caracteristicilor geografice-relief

Județul Covasna, localizat din punct de vedere fizico-geografic în Carpații Orientali (grupa centrală și grupa sudică), include între limitele acestuia o unitate geomorfologică complexă, cu pronunțate diferențe de altitudine și masivitate. Astfel, se pot distinge două trepte de relief bine individualizate:

- treapta masivelor montane cu altitudinea medie cuprinsă între 800-1200 m și cu cele mai ridicate altitudini individualizate prin câteva vârfuri la peste 1500 m poziționate, în general, la contactul cu județele învecinate (Buzău, Vrancea, Bacău, Harghita), în Munții Vrancei, Nemira, Harghita;
- treapta depresiunilor intramontane.

Compoziția formelor de relief joacă un rol determinant în modul în care zonele Baraolt, Sepsi, Kezdi, Orbai și Întorsura Buzăului cooperează teritorial și pot contribui la întărirea rețelei localităților la nivel județean. Descrierea structurii reliefului este prezentată în figura 3 și în textul următor.

Figura 3 – Distribuția spațială a unităților de relief care au influențat rețeaua de localități

Prelucrare proprie

Carpații de Curbură reprezintă grupa sudică a Carpaților Orientali, pe teritoriul județului Covasna fiind identificate mai multe subunități, după cum urmează: Munții Buzăului, Munții Vrancei, Munții Bodoc, Baraolt și Perșani, Depresiunea Brașov.

Munții Buzăului se desfășoară pe teritoriul județului Covasna în extremitatea sudică și sud-estică. Această unitate montană este situată în partea centrală a Carpaților de Curbură, având înfățișarea generală a unor munți cu altitudini mijlocii și mici, alcătuiți din culmi largi, rotunjite sau înguste și fragmentate, separate de văi transversale adânci și de șei largi sau depresiuni cu șesuri aluviale extinse (Oancea D., Velcea V., coord., 1987). Limita nordică, spre depresiunea intramontană a Brașovului este subliniată de o denivelare tectonică de 100-200 m ce urmărește aliniamentul localităților Covasna, Zagon și apoi se continuă pe la Dobârlău (Oancea D., Velcea V., coord., 1987).

Munții Vrancei se suprapun peste extremitatea estică a județului Covasna. Spre nord-vest limita cu depresiunea Râul Negru este jalonată de localitățile Covasna, Zăbala, Ojdula și Brețcu și corespunde unei denivelări tectonice cu o amplitudine de 200-300 m. În nord, un sector din valea Oituzului îi separă de Munții Nemirei. Spre sud-vest sunt separați de Munții Buzăului prin valea Bâscei Mici, depresiunea intramontană a Comandăului și valea Covasnei (Oancea D., Velcea V., coord., 1987).

Munții Bodoc, Baraolt, Perșani închid Depresiunea Brașov, de care sunt legați sub mai multe aspecte geografice. Astfel, orientarea principalelor culmi este însoțită de pătrunderea tentaculară a Depresiunii Brașov sub forma unor „golfuri” ce se îngustează pe măsură ce se afundă spre nord: Depresiunea Râului Negru între Munții Bodoc, Nemira și Vrancei; Depresiunea Sfântu Gheorghe între munții Bodoc și Baraolt; Culoarul Măierușului - Depresiunea Baraolt între Munții Baraolt și Perșani (Oancea D., Velcea V., coord., 1987).

Depresiunea Brașov este situată la curbura internă a arcului carpatic, fiind o arie de discontinuitate între Carpații Orientali și cei Meridionali și cea mai întinsă depresiune intramontană din Carpații Românești (2004 km²) (Oancea D., Velcea V., coord., 1987), suprapunându-se parțial peste o parte semnificativă din teritoriul județului Covasna.

Munții Harghita se suprapun peste partea nordică - nord-vestică a județului Covasna.

Contactul depozitelor cuaternare cu cele cretacee și cu depozitele vulcanogen-sedimentare evidențiază limita cu Depresiunea Baraolt. Înălțimea mare și relativ buna conservare a reliefului vulcanic se datorează vârstei recente a manifestărilor vulcanice din al treilea ciclu de erupție, pliocen-cuaternare, care au generat conurile vulcanice actuale (Oancea D., Velcea V., coord., 1987).

3.5. Configurarea rețelei de localități la nivel județean din punct de vedere demografic:

3.5.1. Mărimea demografică

Populația totală a județului Covasna era de 224192 locuitori, în anul 2021, reprezentând 8.57% din populația Regiunii Centru și 1.01% din populația României. Față de anul 2011 aceasta este în scădere cu 6555 locuitori. În medie, înregistrează o scădere de aproximativ 595 locuitori anual pentru intervalul 2011-2021. Din punctul de vedere al mărimii demografice, în cadrul regiunii, județul Covasna a ocupat ultima poziție, în toată perioada analizată, toate celelalte județe având dimensiuni mai mari (tabel nr. 4). La nivel regional înregistrează cea mai mică scădere de populație în intervalul menționat, cu excepția celor două județe care au un trend ascendent al populației (Brașov și Sibiu).

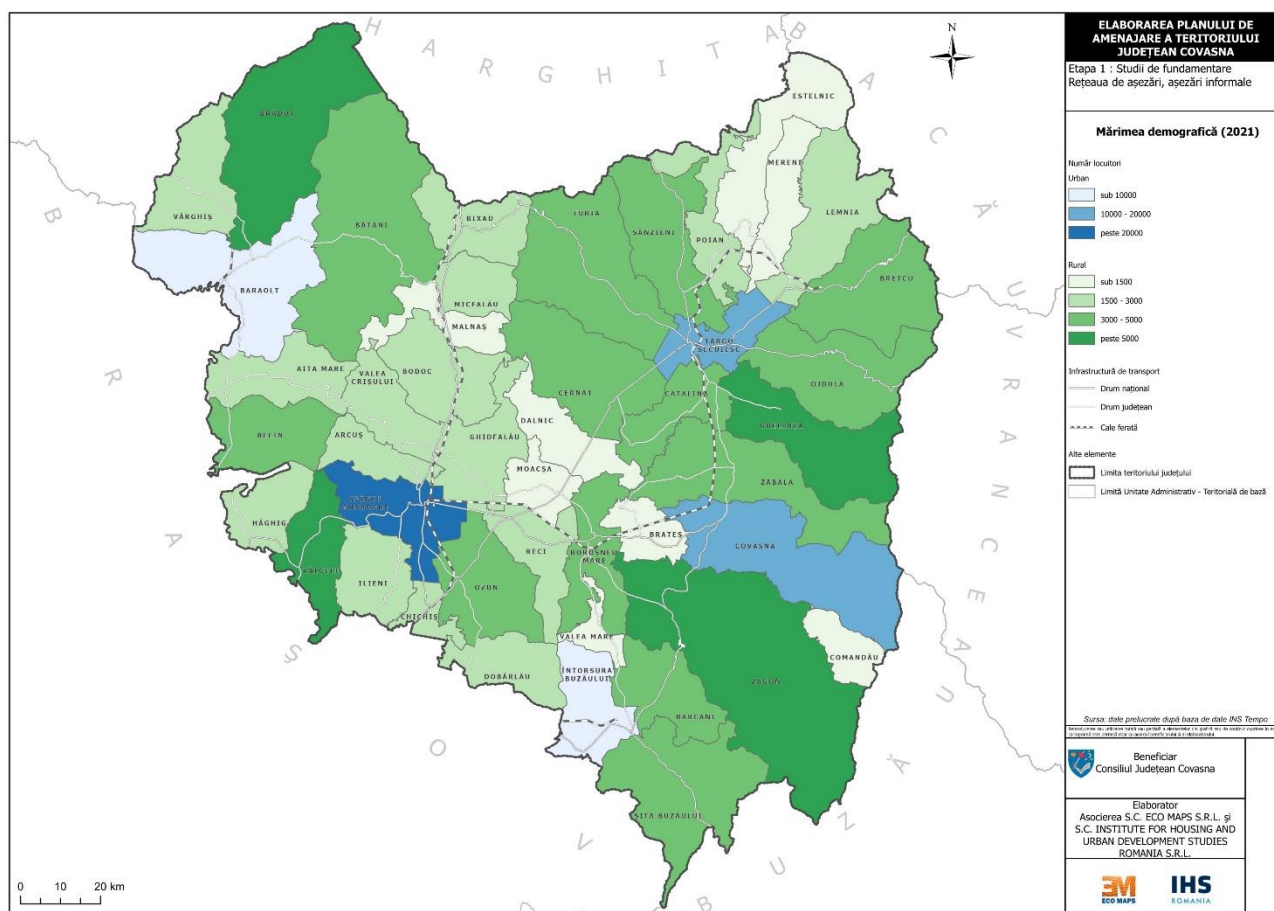
Tabel 4 – Mărimea demografică a județului – încadrare în profil regional

UAT	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
	Numar persoane										
Regiunea CENTRU	2648936	2646270	2643673	2641067	2639990	2637372	2635135	2633559	2631247	2629615	2621529
Alba	388869	387394	385716	384135	382870	381372	379663	377854	375989	374045	371145
Brasov	627696	628388	629164	629816	630991	631835	633088	634460	636249	638757	639496
Mures	602537	601226	599984	598872	597965	596660	595388	594431	592833	590756	587793
Sibiu	461629	462262	462809	463228	464077	464746	465495	466850	468059	469568	469203
Harghita	336684	336093	335608	335058	334611	333862	333213	332470	331476	330586	328926
Covasna	231521	230907	230392	229958	229476	228897	228288	227494	226641	225903	224966

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (tempo_online)

Din cele 45 de UAT-uri care compun județul Covasna, doar unul înregistra peste 50000 de locuitori (municipiul Sfântu Gheorghe) în timp ce alte două orașe (Târgu Secuiesc și Covasna) aveau, în anul 2021, o populație mai mare de 10000 de locuitori. Puțin peste 50% dintre UAT-urilor județului Covasna aveau o populație cuprinsă între 927 și 3000 de locuitori (fig. nr. 4). Dintre acestea, doar două UAT are o populație mai mică de 1000 de locuitori (Dalnic și Comandău).

Figura 4 – Distribuția teritorială a componentei demografice (2021)

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Mărimea medie a așezărilor urbane este de 22264 locuitori, în timp ce pentru așezările rurale este de 2821 locuitori. Între orașele județului există, de asemenea, diferențe de mărime, unele considerabile. Există o disproporție dar nu foarte mare între municipiul Sfântu Gheorghe reședința județului, și cel de-al doilea oraș în ierarhie, municipiul Târgu Secuiesc, valoarea fiind de 3,24/1, județul încadrându-se în fenomenul de hipertrofie la nivelul sistemului urban. Raportul dintre primul oraș în ierarhie Sfântu Gheorghe (62796 locuitori) și ultimul oraș Baraolt (8981 locuitori) este de 6,99/1.

Se poate observa influența exercitată de orașe în teritoriu printr-o concentrare a populației în comunele limitrofe, acestea având o mărime demografică mai mare, de peste 3000 locuitori. UAT-uri cu un număr mare de locuitori sunt situate și pe principalele axe de comunicație ale județului (rutiere sau feroviare), rezultând legătura directă dintre gradul de accesibilitate și concentrarea populației. UAT-urile cu cel mai mic număr de locuitori se află situate în partea nord estică (Estelnic și Mereni) și centrală (Malnaș, Dalnic, Moacșa și Brateș, Valea Mare) cu o mai slabă accesibilitate, relativ departe de centrele polarizatoare al județului.

3.5.2. Structura populației pe grupe de vârstă

Structura pe grupe de vârstă în anul 2011 și în anul 2021 relevă tendința generală de scădere a populației adulte apte de muncă și a celei tinere, precum și de îmbătrânire a populației prin creșterea ponderii vârstnicilor (tabel nr. 5).

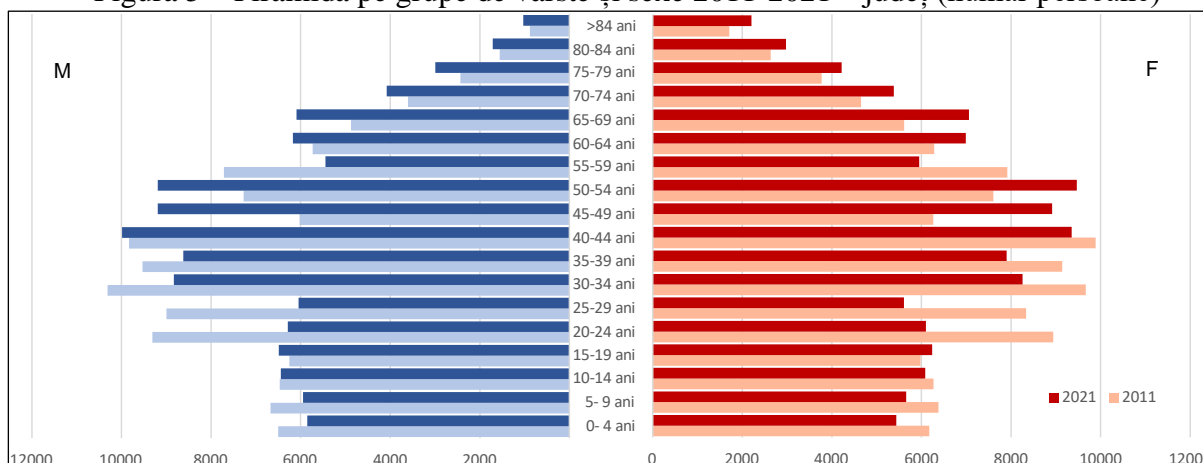
Tabel 5 – Structura populației pe grupe mari de vârstă în 2011 și 2021

UAT	Ponderea în total populație (%)		
	Grupa 0-14 ani	Grupa 15-64 ani	Grupa 65 ani și peste
Județul Covasna (2011)	16,64	69,64	13,72
Județul Covasna (2021)	15,80	67,36	16,84
Regiunea Centru (2011)	15,59	70,56	13,85
Regiunea Centru (2021)	15,33	67,33	17,34
România (2011)	15,29	70,2	14,51
România (2021)	14,67	68,09	17,24

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

La nivel județean, structura pe grupe cincinale de vârstă, prezintă tendința de îmbătrânire a populației și de reducere a grupei de vârstă 0-14 ani în cazul ambelor sexe. De asemenea, este destul de evidentă tendința de supramortalitate masculină, în special la grupele de vârstă situate peste pragul de 60 de ani. De altfel, forma piramidei, sub formă de amforă relevă aceste fenomene (fig. nr. 5). Tendința de reducere a mortalității în special la vârstele înaintate determină o creștere a ponderii populației vârstnice rezultând o îmbătrânire demografică prin vârful piramidei. Această tendință o putem observa și la gupele de vârstă ale populației adulte unde cele mai mari scăderi se înregistrează în cazul vârstei de 20-34 de ani, anumite creșteri înregistrând populația cu vârste cuprinse între 34 și 49 de ani. Populația tânără înregistrează o scădere pentru ambele sexe față de anul 2011.

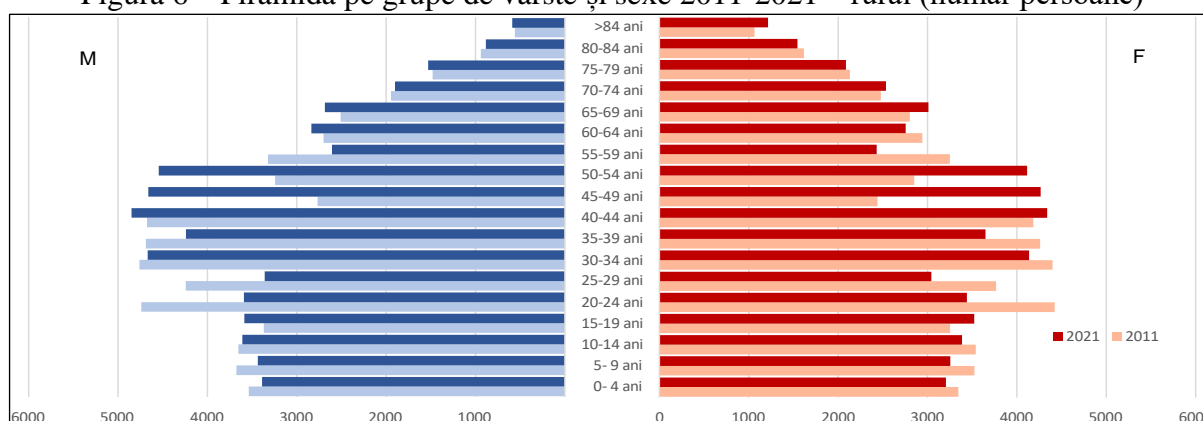
Figura 5 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – județ (număr persoane)

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

În județul Covasna grupele de vârstă nu sunt foarte echilibrate. Populația adultă reprezintă 67,36% din totalul populației, cea tânără deține un procent destul de ridicat în contextul mediei naționale (15,80%), în timp ce vârstnicii reprezintă 16,84%. Cu toate acestea între mediul rural și cel urban este un ecart relativ mare în această privință, în special în ceea ce privește grupa tânără și cea vârstnică (fig. nr. 6 și fig. nr. 7). Astfel, în mediul urban populația de peste 65 de ani reprezintă 17,76%, în timp ce mediul rural înregistrează o valoare mai mică a ponderii acestei grupe de vârstă (15,93%). În același timp are loc o creștere a ponderii populației vârstnice la nivel județean (cu 3,12%) și în mediul urban (cu 5,74%), în timp ce în mediul rural această grupă are o doar o ușoară creștere de 0,43%. Acest aspect nu înseamnă că populația din mediul rural este mai tânără ci se explică prin speranța de viață mai mică a populației rurale, care determină o mortalitate mai ridicată în rândul vârstnicilor. Și în cifre absolute, populația vârstnică înregistrează o creștere de 5572 persoane în mediul urban și de 449 persoane în mediul rural.

Figura 6 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – rural (număr persoane)

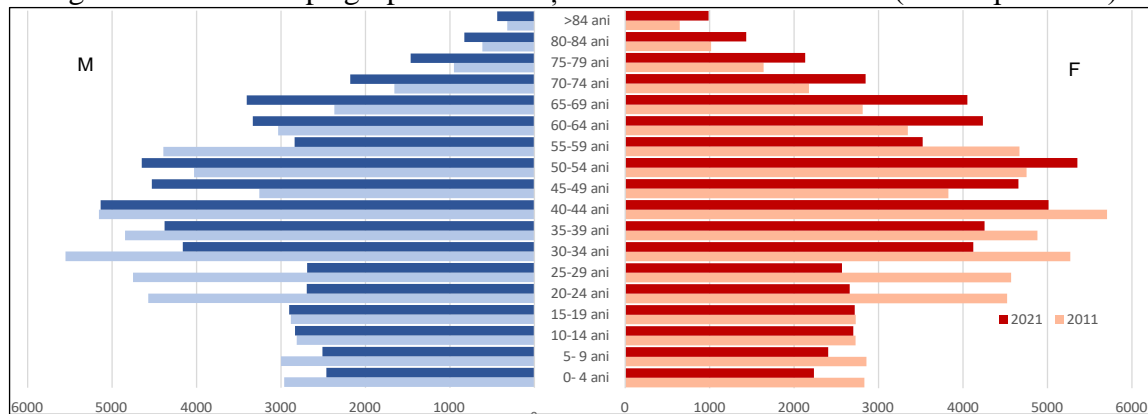

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Piramida realizată pentru mediul urban nu relevă o situație mai echilibrată, remarcându-se și aici tendința de îmbătrânire a populației, prin creșterea populației de peste 65 de ani în 2021 față de 2011. Baza piramidei, așa cum se poate observa, este îngustă și relevă o tendință de reducere a numărului populației tinere. Doar grupa adultă deocamdată se menține la un nivel rezonabil, chiar dacă și aici observăm o scădere a acesteia în jumătatea inferioară (15-39 de ani), față de cea superioară (40-65 de ani). În același timp, ponderea populației tinere înregistrează, în intervalul 2011-2021, o scădere atât în mediul urban (cu 0,95%) cât și în cel rural (0,86%). Și în cifre absolute

scăderea este mai mare în mediul urban față de cel rural (-2047 în mediul urban față de -997 în mediul rural).

Figura 7 – Piramida pe grupe de vârste și sexe 2011-2021 – urban (număr persoane)

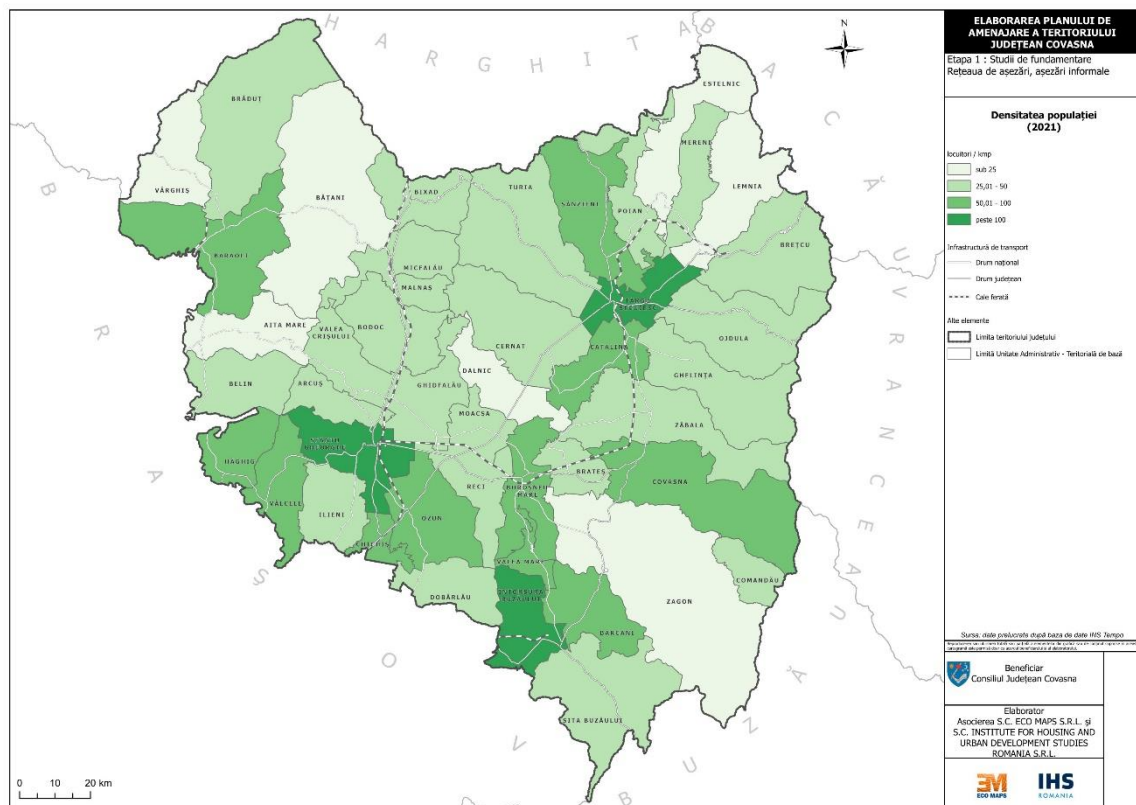

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

3.5.3. Densitatea demografică medie

Densitatea medie a populației județului Covasna se situează sub media regiunii (76,88 loc/kmp), dar și sub cea de la nivel național (92,79 loc./kmp), având o valoare de 60,43 loc./kmp. Este foarte diferențiată pe cele două medii de rezidență: 308,86 loc./kmp în mediul urban și 39,33 loc./kmp în mediul rural. Amplitudinea valorilor extreme este mare, de la 11,48 loc./kmp în comuna Estelnic până la 9861,16 loc./kmp în municipiul Sfântu Gheorghe (fig. nr. 8). Puțin peste 31% dintre UAT-urile județului au o densitate mai mare de 50 locuitori/kmp, cuprinzând și toate unitățile urbane.

Figura 8 – Densitatea populației (loc/kmp) (2021)

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

În afară de valorile distincte pe cele două medii (urban/rural), densitatea populației se diferențiază și la nivel teritorial, densitățile cele mai ridicate caracterizând UAT-rile urbane sau anumite comune din jurul orașelor. Se poate observa cum densitățile cele mai mari au o puternică conexiune cu principalele artere de circulație rutieră și feroviară din cadrul județului. Cele mai mici densități se înregistrează zona nord vestică a județului (sub 25 loc/kmp), zonă cu o accesibilitate și o polarizare mai slabă. O zonă cu densități relativ mici este și colțul nord estic al județului. Densități de sub 50 loc/kmp se înregistrează în peste 68% dintre UAT-urile județului, în timp ce, la polul opus, doar trei dintre acestea au valori ale acestui indicator de peste 100 loc./kmp (municipiile Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc și orașul Întorsura Buzăului).

Evoluția populației cu domiciliul (pentru perioada 2011-2021⁴) arată că populația județului Covasna a avut o scădere de 3,02%. Și la nivel teritorial constatăm că peste 62% dintre UAT-uri a avut o evoluție descendentă a populației, dintre care una (Brateș) chiar o evoluție descendent accentuată (cu scăderi de peste 10%). În schimb, 17 UAT-uri au înregistrat creșteri de populație, dintre care 3 au avut o evoluție ascendent accentuată. Cea mai mare creștere a populației, în acest interval, s-a înregistrat în comuna Vâlcele (peste 25%), în special datorită ratei natalității foarte ridicate (peste 30‰), dar și pe fondul unei rate a sosirilor relativ ridicate (peste 11‰). Singurul oraș care nu înregistrează o evoluție descendentă este Întorsura Buzăului. Celelalte UAT-uri urbane au o evoluție descendent moderată. Cele mai mari scăderi ale populației se înregistrează în comuna Brateș (sub -11%).

Repartiția teritorială a creșterilor și descreșterilor de populație arată dezechilibre majore la nivelul județului. Astfel, o evoluție descendent moderată este evidentă în cea mai mare parte a județului. În schimb cele mai mari creșteri de populație se concentrează în UAT-uri situate la granița cu județele vecine (în special cu județul Brașov) sau în altele în care ratele ridicate ale natalității au dus la creșteri mari de populație.

3.5.4. Bilanț teritorial

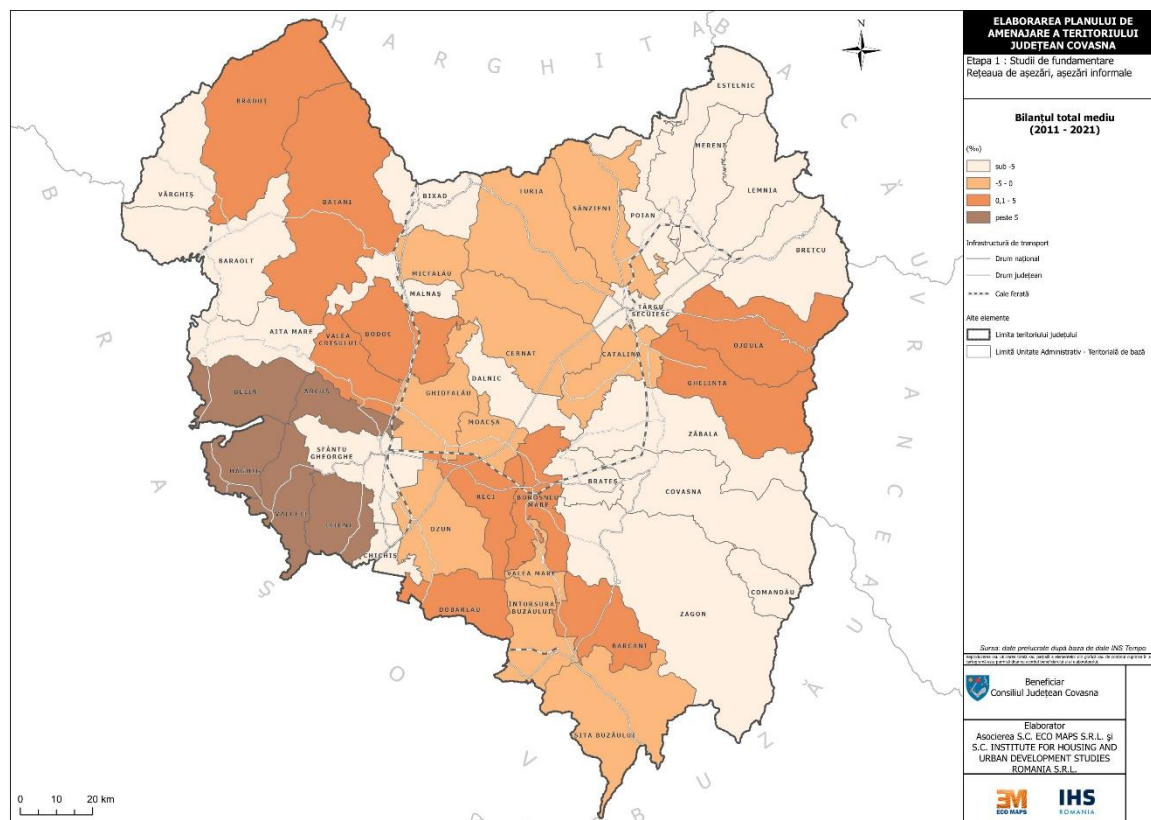
Bilanțul teritorial total pentru intervalul 2011-2021 este la nivel județean de -3,46‰, cu diferențiere foarte mare între cele două medii (-5,83‰ pentru mediul urban și -1,66 ‰ pentru mediul rural). De altfel, valorile indică, în majoritatea cazurilor, o tendință de scădere a populației, peste 65% dintre UAT-urile județului fiind caracterizate de valori negative (fig. nr. 9). Ecartul acestora este de la -11,16‰ (comuna Brateș) la -0,03‰ în comuna Ghidfalău. Toate orașele județului au un bilanț total al populației negativ. Cele mai mari valori (de peste 5‰) caracterizează câteva comune situate fie către granița cu județul Brașov sau în proximitatea municipiului Sfântu Gheorghe (Vâlcele, Arcuș, Belin, Ilieni, Hăghig).

Cele mai mari ponderi ale populației tinere (din total populației) se înregistrează într-o serie de localități caracterizate printr-o rată a natalității relativ ridicată (Vâlcele, Belin, Brăduț, Hăghig, Bățani, Boroșneu Mare) cu peste 20% aparținând grupei de vârstă de 0-14 ani. Peste 37% dintre UAT-urile județului înregistrează valori de sub 15% la această grupă de vârstă. Exista și două UAT-uri în care ponderea populației tinere este de sub 12% (Vârghiș și Brateș). Totuși, majoritatea (peste 62%) au ponderi ale populației tinere cuprinse între 15-37%, iar 12 UAT-uri, majoritatea rurale, au valori peste media județeană.

Dintre orașele județului doar Întorsura Buzăului are ponderi ale populației tinere peste media județeană în timp ce patru dintre acestea (Covasna, Târgu Secuiesc, Baraolt și Sfântu Gheorghe) au valori mici, de sub 15%.

⁴ Pentru datele anterioare s-a ales perioada 2012-2021 având în vedere că datele privind populația rezidentă sunt disponibile doar începând cu anul 2012.

Figura 9 – Bilanțul total mediu (2011-2021) (%)

Sursa datelor: date prelucrate după INS – tempo_online

Dacă ne raportăm la anul 2011, în anul 2021 peste 82% dintre UAT-urile județului sunt caracterizate de descreșteri ale ponderii populației tinere. Totuși, aceste scăderi nu sunt foarte mari fiind situate între -5,95% (Estelnic) și -0,34% (Malnaș). Doar trei UAT-uri înregistrează creșteri de peste 1% (Belin, Arcuș și Vâlcele). Aceeași comparație realizată în cifre absolute relevă faptul că cele mai mari descreșteri se înregistrează în orașele Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna și Baraolt (cu peste 300 de persoane), la polul opus situându-se comuna Vâlcele cu o creștere de 526 de persoane din această categorie de vârstă (deși procentual înregistrează o creștere de doar 2,08%).

Ponderile cele mai mari ale grupei de vârstă adultă caracterizează cinci UAT-uri (cu peste 69% - Covasna, Vârgheiș, Ghelinta, Târgu Secuiesc și Comandău). În același timp, cea mai mică pondere a acestei grupe de vârstă aparține comunelor Vâlcele (55,04%), Belin (61,31%), Brăduț (61,82%) și Sânzieni (63,85%). De altfel, 53,33% dintre UAT-urile județului au o pondere a populației adulte situată sub media județeană (67,36%).

Dacă ne raportăm la anul 2011 observăm că 20 de UAT-uri înregistrează scăderi ale ponderii populației adulte, unele dintre acestea chiar mai mari de 5% (municipiul Sfântu Gheorghe). În același timp există și creșteri ale ponderii acestei grupe de vârstă (25 de UAT-uri), dar în multe dintre acestea această creștere este una datorată scăderii populației totale la care se face raportarea.

În cifre absolute, 20 de UAT-uri înregistrează creșteri ale numărului de persoane cu vârsta cuprinsă între 15 și 64 de ani. Cele mai mari creșteri le înregistrează comunele Vâlcele, cu peste 590 de persoane și Belin, cu peste 220 de persoane. În alte trei UAT-uri (Bățani, Hăghig și Brăduț) creșterile sunt de peste 100 de persoane. La polul opus se situează patru dintre orașele județului (Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Covasna și Baraolt) cu pierderi ce se înscriu într-un ecart de la 6789 persoane în municipiul Sfântu Gheorghe până la 608 persoane în orașul Baraolt.

O populație îmbătrânită caracterizează, în egală măsură, ambele medii. Ponderile cele mai mari ale populației de peste 65 de ani (de peste 20%) sunt caracteristice comunelor Malnaș, Mereni, Lemnia, Chichiș, Brateș și Aita Mare. În același timp, 80% dintre UAT-urile județului au peste 15% populație în vârstă de 65 de ani și peste.

Comparativ cu anul 2011, în peste 70% dintre UAT-uri se înregistrează o creștere a ponderii populației vârstnice. Această evoluție se datorează pe de o parte creșterii speranței de viață, iar pe de altă parte scăderilor înregistrate în cazul populației tinere și adulte. Cele mai mari creșteri (cu peste 5%) se înregistrează în trei UAT-uri, din care două urbane (municipiile Târgu Secuiesc și Sfântu Gheorghe) la care se adaugă comuna Comandău. În cifre absolute cele mai mari creșteri ale populației vârstnice (de peste 400 de persoane) se înregistrează în orașele Covasna, Târgu Secuiesc și Sfântu Gheorghe (cu o creștere de peste 3800 de persoane vârstnice).

3.6. Rețeaua de localități din punctul de vedere al rețelei de transport

3.6.1. Conectivitate regională

Conectivitatea și accesibilitatea județului Covasna sunt asigurate prin rețeaua de transport terestru, rutieră și feroviară.

3.6.1- a: Căi de acces rutiere: Conectivitatea și accesibilitatea județului Covasna sunt asigurate prin:

a). Drumuri de importanță europeană:

- E578: care facilitează legătura cu municipiile Reghin, Toplița, Gheorgheni, Miercurea Ciuc;
- E574: care facilitează legătura cu municipiile Craiova, Pitești, Brașov, Onești și Bacău.

b). Drumuri de importanță națională:

- DN11B: care facilitează legătura cu județul Bacău și Județul Harghita;
- DN11C: care facilitează legătura cu județul Satu Mare;
- DN12: care facilitează legătura cu municipiile Brașov, Miercurea Ciuc, Toplița și orașul Băile Tușnad;
- DN13E: care facilitează legătura cu județul Brașov;
- DN2D: care facilitează legătura cu municipiul Focșani.

3.6.1-b: Căi de acces feroviare: Conectivitatea și accesibilitatea județului Covasna sunt asigurate prin:

- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Covasna - Brețcu;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Bodoc – Tușnad - Miercurea Ciuc;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe - Brașov.⁵

3.6.1-c: Căi de acces aeriene: Deși pe teritoriul județului nu există un aeroport conectivitatea și accesibilitatea județului Covasna sunt asigurate prin cel mai apropiat aeroport Brașov-Ghimbav aflat la cca 40 km. Accesul din municipiul Sfântu Gheorghe la aeroport se face pe DJ 112 sau DN 11. Un alt aeroport accesibil din județul Covasna prin DN 11 poziționat în municipiul Bacău la 157 km. Prin finalizarea proiectului A13 către Bacău, județul Covasna poate accesa mai rapid serviciile Aeroportului Internațional "George Enescu". Către parte de nord a județului se află, la 172 km aeroportul "Transilvania" în județul Mureș, municipiul Târgu Mureș.:

⁵ https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Covasna

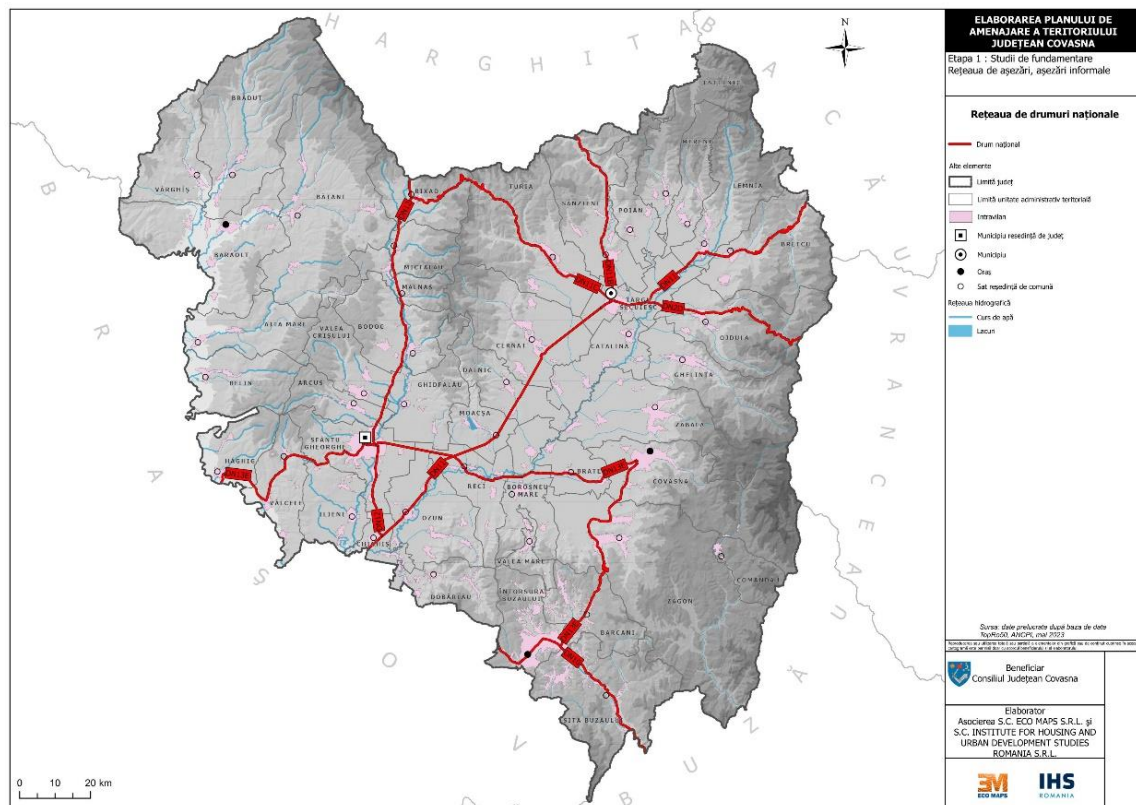
3.6.2. Accesibilitate și mobilitate pe teritoriul județului Covasna

3.6.2.-a: Rețeaua de drumuri naționale

Tabel 6 – Informații privind rețeaua de drumuri naționale din județul Covasna

Nr. crt.	Denumirea drumului	Traseul drumului	Poziția kilometrică		Lungimea reală
			Origine	Destinație	
1	DN 2D	Limita Jud. VRANCEA - Ojdula (DN 11)	95 + 000	117 + 868	22,286 km
2	DN 10	Limita Jud. BUZĂU - Întorsura Buzăului - Limita Jud. BRAȘOV	94 + 790	120 + 760	26,442 km
3	DN 11	Limita Jud. BRAȘOV - Chichiș - Ozun - Moacsa - Târgu Secuiesc - Lemnia - Brețcu - Limita Jud. BACĂU	19 + 000	90 + 000	70,976 km
4	DN 11B	Târgu Secuiesc (DN 11) - Sânzieni - Limita Jud. HARGHITA	0 + 000	20 + 220	20,498 km
5	DN 11C	Târgu Secuiesc (DN 11B) - Bixad (DN 12)	0 + 000	35 + 050	35,050 km
6	DN 12	Chichiș (DN 11) - Sfântu Gheorghe - Bodoc - Micfalău - Bixad - Limita Jud. HARGHITA	0 + 000	41 + 300	41,300 km
7	DN 13E	Limita Jud. BRAȘOV - Sfântu Gheorghe - Covasna -(DN 10) întorsura Buzăului	2 + 360	89 + 118	86,748 km
Lungimea totală a rețelei de drumuri naționale din județul COVASNA					303,300 km

Figura 10 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri naționale pe teritoriul județului Covasna

Sursa: Date prelucrate după baza de date TopRo50, ANCP, mai 2023

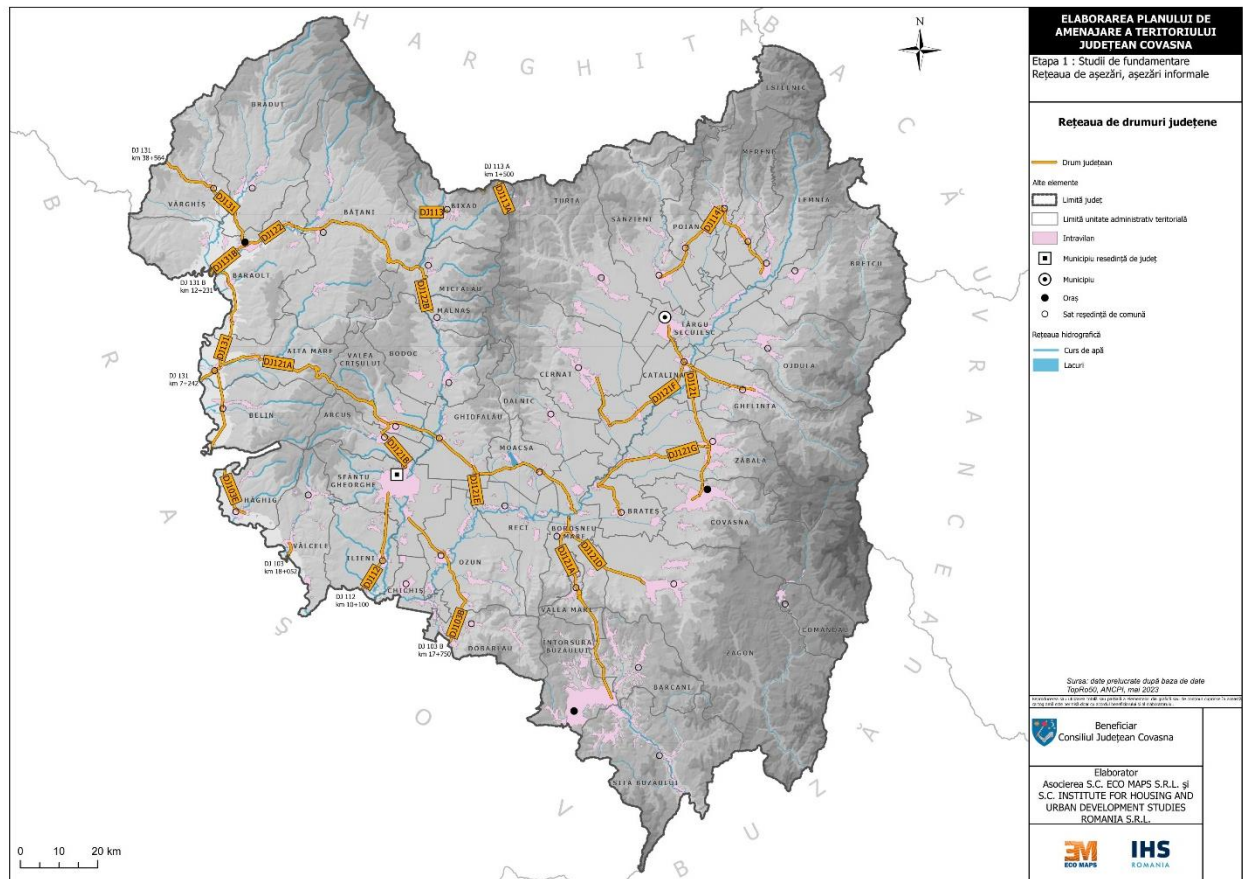
3.6.2.-b: Drumuri Județene (DJ): Rețeaua de drumuri aflate în administrarea Consiliului Județean este formată din 18 drumuri, cu o lungime de 267,205 km și joacă un rol important în asigurarea legăturii cu rețeaua de drumuri naționale și cu cele comunale având trasee desfășurate în principal pe direcția est-vest, printre obstacolele naturale, asigurând legătura cu localitățile componente ale județului.

Din punctul de vedere al îmbrăcămînții, drumurile județene, din totalul de 267,205 km, sunt realizate din beton ciment în lungime de 2,7 km, îmbrăcămînți asfaltice în lungime de 231,844 km și pietruite pe o lungime de 32,661 km.

Tabel 7 – Informații privind rețeaua de drumuri județene din județul Covasna

nr. crt.	Denumirea bunului	Elemente de identificare
1.	2	3
2.	DJ 103	Origine: km 18+052 Limita jud. Brașov Destinație: km 19+402 Araci Lungime drum: 1,350 km
3.	DJ 103B	Origine: km 17+750 Limita jud. Brașov Destinație: km 32+889 Chilieni (DN 12) Lungime drum: 15,139 km
4.	DJ 103E	Origine: km 0+000 Hăghig int. DN 13E- Aita Mare int. DJ 131 Destinație: km 16+210 Aita Mare (DJ 131) Lungime drum: 16,210 km
5.	DJ 112	Origine: km 10+100 Limita jud. Brașov Destinație: km 18+500 Limita UAT Sfântu Gheorghe Lungime drum: 8,400 km
6.	DJ 113	Origine: km 0+000 Bixad (DN 12) Destinație: km 1+765 Gara CFR Bixad Lungime drum: 1+765 km
7.	DJ 113A	Origine: km 0+000 DN 11C Destinație: km 1+500 Limita jud. Harghita Lungime drum: 1,500 km
8.	DJ 114	Origine: km 0+000 Lemnia (DN 11) Destinație: km 19+036 Sânzieni (DN 11B) Lungime drum: 19,036 km
9.	DJ 121	Origine: km 0+000 Covasna (Cale ferată îngustă) Destinație: km 16+240 limita UAT Târgu Secuiesc Lungime drum: 16,240 km
10.	DJ 121A	Origine: km 0+000 Întorsura Buzăului (DN 13E) Destinație: km 68+735 Aita Mare (DJ 131) Lungime drum: 68,735 km
11.	DJ 121B	Origine: km 0+000 Sfântu Gheorghe (Str. Ciucului) Destinație: km 4+960 Valea Crișului (DJ 121A) Lungime drum: 3,253 km
12.	DJ 121F	Origine: km 0+000 Ghelița Destinație: km 25+166 Cernat (DN 11) Lungime drum: 25,166 km
13.	DJ 122	Origine: km 0+000 Micfalău (DN 12) Destinație: km 26+701 Baraolt (DJ 131) Lungime drum: 26,701 km
14.	DJ 122B	Origine: km 0+000 DN 12 Destinație: km 3+844 Malnaș Băi DJ 122 Lungime drum: 3,844 km
15.	DJ 131	Origine: km 7+242 Limita jud. Brașov Destinație: km 38+564, Limita jud. Harghita Lungime drum: 31,322 km
16.	DJ 131B	Origine: km 12+231 Limita jud Brașov Destinație: km 13+668 intesecție cu DJ 131 Lungime drum 1,437 km
17.	DJ 121 E	Origine: Angheluș km 0+000 (DJ121A) Destinație: km 2+407(DN13E) Lungime drum: 2+407 km
18.	DJ 121D	Origine: 0+000 Boroșneu Mare (DJ121A) Destinație: km 9+600 Zagon (DN13E) Lungime drum: 9,600 km
19.	DJ 121G	Origine: km 0+000 Intersecția cu DN 13E Destinație: km 15+100 Linia CFR (UAT Zăbala) Lungime drum: 15,1 km

Figura 11 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri județene pe teritoriul județului Covasna

Sursa: CJ Covasna

Din punctul de vedere al îmbrăcăminții, drumurile județene, din totalul de 267,205 km, sunt realizate din beton ciment în lungime de 2,7 km, îmbrăcăminți asfaltice în lungime de 231,844 km și pietruite pe o lungime de 32,661 km.

3.6.2.-c: Drumuri Comunale (DC): Rețeaua drumurilor comunale este formată din 64 de drumuri având o lungime totală de 311,356 km. Drumurile comunale au o densitate mai mare în partea de est și sud a județului, completând rețeaua de drumuri județene / naționale și asigurând accesul în locurile mai greu accesibile.

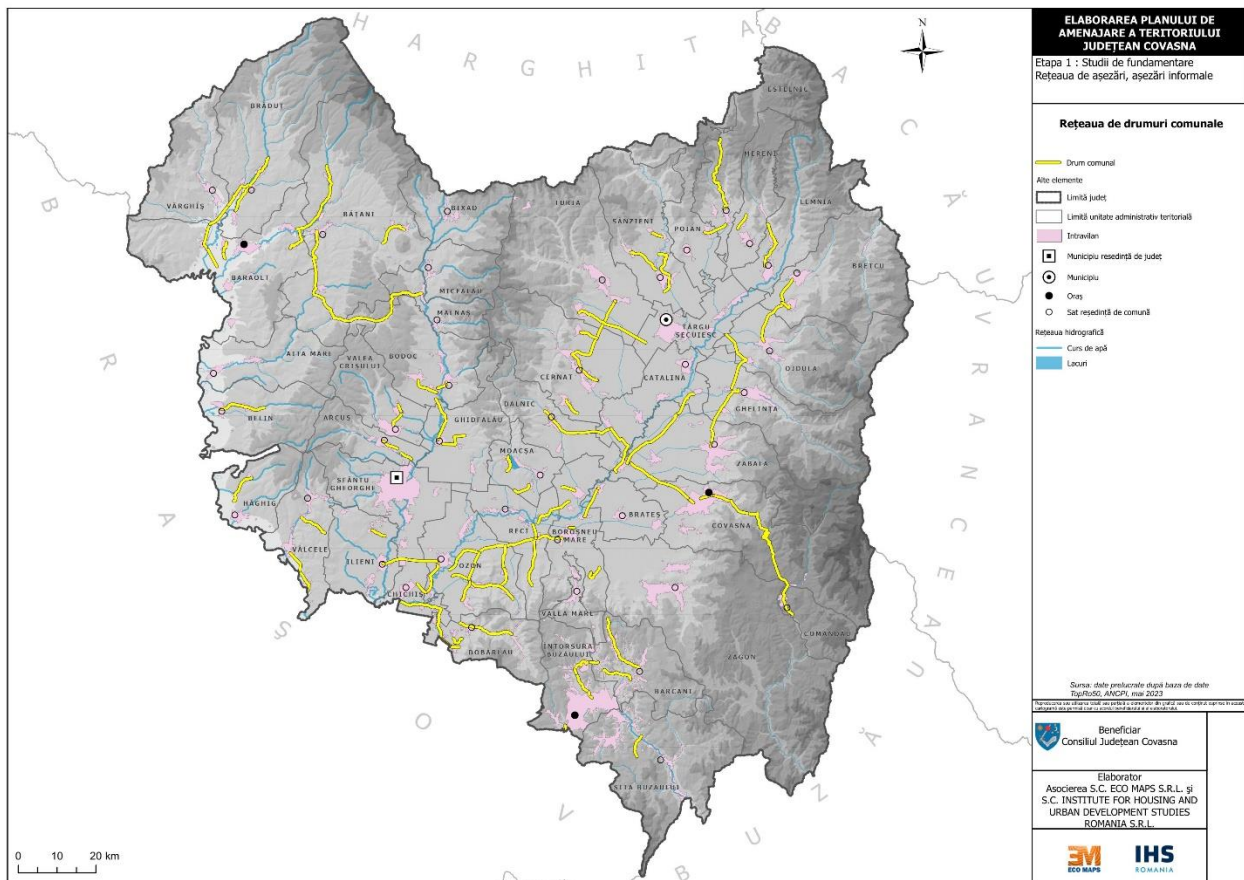
Tabel 8 – Rețeaua de drumuri comunale

Nr. crt.	Denumirea drumului	Traseul drumului	Poziția kilometrică		Lungimea reală
			Origine	Destinație	
1	DC 1	Sânzieni (DN 11B) - Petriceni	0 + 000	3 + 000	3.000 km
2	DC 1A	DN 11B - Casinu Mic - Sânzieni (DN 11B)	0 + 000	5 + 550	5.550 km
3	DC 1B	DN 11B - Valea Seacă	0 + 000	1 + 000	1.000 km
4	DC 2	Belani (DJ 114) - Estelnic (DJ 114)	0 + 000	2 + 335	2.335 km
5	DC 2A	DJ 114 (Mereni) - Lutoasa	0 + 000	1 + 200	1.200 km
6	DC 2B	Lemnia (DJ 114) - Lemnia de Sus	0 + 000	5 + 000	5.000 km
7	DC 2C	Estelnic - Cărpineni	0 + 000	9 + 500	9.500 km
8	DC 3	Brețcu (DN 11) - Mărtănuș - Ojdula (DN 2D)	0 + 000	7 + 350	7.350 km
9	DC 3A	DC 3 - Mărtănuș	0 + 000	1 + 100	1.100 km

10	DC 4	Turia (DJ 113) - Cernat (DN 11)	0 + 000	12 + 790	12.790 km
11	DC 5	DN 11 - Alungeni	0 + 000	7 + 200	7.200 km
12	DC 6	DC 4 - Icafalău	0 + 000	1 + 225	1.225 km
13	DC 7	DN 2D - Hilib - Ghelinta (DJ 121F) - Harale - Zăbala (DJ 121)	0 + 000	12 + 945	12.945 km
14	DC 9	Brateș (DN 13E) - Telechia - Surcea (DC 13) - Peteni - Imeni (DJ 121)	0 + 000	18 + 550	18.550 km
15	DC 9A	Țufalău (DN 13E) - Telechia	0 + 000	3 + 150	3.150 km
16	DC 10	Zăbala (DJ 121) - Tamașfalău - Surcea (DC 9)	0 + 000	8 + 468	8.468 km
17	DC 11	Dalnic - intersecție DN 11 - Mărcușa - Surcea (DC 9)	0 + 000	10 + 150	10.150 km
18	DC 12	DN 11 - Albiș	0 + 000	1 + 610	1.610 km
19	DC 13	Covasna (DN 13E) - Gara Covasna - Surcea	0 + 000	8 + 000	8.000 km
20	DC 14	Covasna (DJ 121) - Comandău	0 + 000	20 + 000	20.000 km
21	DC 15	Dobârlău (DJ 103B) - Valea Dobârlăului	0 + 000	5 + 200	5.200 km
22	DC 15A	DJ 103B - Mărcuș	0 + 000	0 + 700	0.700 km
23	DC 16	DJ 103B (Ozun) - Aninoasa (DC 25) - Boroșneu Mare (DJ 121A)	0 + 000	12 + 780	12.780 km
24	DC 18	DJ 121A - Leț	0 + 000	1 + 400	1.400 km
25	DC 19	DN 13E - Bită	0 + 000	1 + 200	1.200 km
26	DC 20	DN 11 (Moacșa) - Gara CFR Moacșa	0 + 000	0 + 300	0.300 km
27	DC 20A	DN 13E - Angheluș (DJ 121A)	0 + 000	2 + 500	2.500 km
28	DC 21	DJ 121D - Dobolii de Sus	0 + 000	1 + 200	1.200 km
29	DC 22	Barcani (DN 13E) - Lădăuți	0 + 000	7 + 950	7.950 km
30	DC 23	Întorsura Buzăului (DN 10) - Floroia - Sărămaș (DJ 121A) - Barcani (DN 13E)	0 + 000	10 + 900	10.900 km
31	DC 23A	DN 10 - Zăbrățau	0 + 000	2 + 150	2.150 km
32	DC 24	DJ 121A - Gara CFR Boroșneu Mare	0 + 000	0 + 300	0.300 km
33	DC 25	DN 13E - Aninoasa (DC 16) - Saciova	0 + 000	4 + 000	4.000 km
34	DC 26	DC 16 - Măgheruș	0 + 000	2 + 400	2.400 km
35	DC 26A	DJ 103B - Mărcuș - Mănăstirea Mărcuș	0 + 000	2 + 000	2.000 km
36	DC 26B	Lisnău - Măgheruș	0 + 000	1 + 600	1.600 km
37	DC 27	DJ 103B - Lisnău - Lisnău Vale	0 + 000	8 + 570	8.570 km
38	DC 27A	DN 11 (Chichiș) - Băcel - Lunca Mărcușului - DJ 103B	0 + 000	7 + 900	7.900 km
39	DC 27B	Lisnău - Bicfalău	0 + 000	2 + 104	2.104 km
40	DC 27C	Lisnău - Măgheruș (DC 16)	0 + 000	2 + 800	2.800 km
41	DC 28	DN 12 - Zoltan - Ghidfalău (DJ 121A)	0 + 000	4 + 500	4.500 km
42	DC 29	DN 12 - Bodoc	0 + 000	1 + 389	1.389 km
43	DC 30	Valea Crișului (DJ 121A) - Calnic	0 + 000	3 + 000	3.000 km
44	DC 31	DJ 121B - Arcuș	0 + 000	1 + 450	1.450 km
45	DC 31A	Arcuș (DJ 121B) - DN 12	0 + 000	1 + 260	1.260 km
46	DC 32	DJ 112 - Sâncrai	0 + 000	1 + 080	1.080 km
47	DC 33	Ilieni (DJ 112) - intersecția DN 12 - Ozun (DN 11)	0 + 000	5 + 700	5.700 km
48	DC 33A	limită județ Brașov - Ariușd - Araci (DJ 103)	2 + 794	7 + 414	4.620 km

49	DC 33B	DN 13E - Hetea	0 + 000	3 + 200	3.200 km
50	DC 34	Ozun (DN 11) - Lunca Ozunului	0 + 000	2 + 000	2.000 km
51	DC 34A	DN 11 - Lunca Ozunului	0 + 000	1 + 950	1.950 km
52	DC 35	DJ 103E - Iarăș	0 + 000	3 + 350	3.350 km
53	DC 36	DJ 121A - Pădureni	0 + 000	1 + 500	1.500 km
54	DC 37	Belin (DJ 103E) - Belin Vale	0 + 000	2 + 700	2.700 km
55	DC 38	DJ 131 - Racoșul de Sus - DJ 131 (Vârghiș)	0 + 000	7 + 050	7.050 km
56	DC 39	Ghidfalău (DJ 121A) - Fotoș	0 + 000	2 + 600	2.600 km
57	DC 40	DJ 131 (Baraolt) - Stația de brichetare	0 + 000	1 + 300	1.300 km
58	DC 41	DJ 131 - Doboșeni - Brăduț	0 + 000	3 + 400	3.400 km
59	DC 42	Tălișoara (DJ 131) - Brăduț - Filia	0 + 000	6 + 450	6.450 km
60	DC 43	DJ 122 - Bodoș	0 + 000	2 + 550	2.550 km
61	DC 44	Bățanii Mari (DJ 122) - Aita Seacă - Valea Zălanului - Malnaș Băi (DJ 122B)	0 + 000	18 + 450	18.450 km
62	DC 45	DJ 122 - Bățanii Mici - Herculian	0 + 000	7 + 930	7.930 km
63	DC 47	DJ 122 - Ozunca Băi	0 + 000	3 + 350	3.350 km
64	DC 48	DN 12 - Zălan	0 + 000	2 + 500	2.500 km
Lungimea totală a rețelei de drumuri comunale din județul COVASNA					311.356 km

Figura 12 – Distribuția spațială a rețelei de drumuri comunale pe teritoriul județului Covasna

Sursa: CJ Covasna

3.6.2-d. Traficul rutier pe teritoriul județului Covasna

Traficul pe drumuri naționale: Recensământul general al circulației rutiere 2022 prezentând traficul mediu zilnic anual pe sector de drum pentru rețeaua de drumuri naționale și autostrăzi de pe raza Județului Covasna și a drumurilor județene aflate în administrarea CJ Covasna arată că ponderea cea mai mare o au autoturismele, care reprezintă cca. 60% din total, urmate de vehicule de transport marfă, cumulate de la autocamioane cu 2 osii până la autovehicule articulate cu mai multe osii, iar vehiculele de transport persoane (microbuze și autobuze) sunt pe locul trei.

Din analiza datelor recenzate se observa ca MZA cu valori mai ridicate se înregistrează pe DN 11 și DN 12 și implicit în ora de vârf valorile de trafic sunt ridicate, motiv pentru care se impune luarea unor măsuri pentru creșterea fluentei și mărirea gradului de siguranță având în vedere faptul ca sunt traversate multe localități. Principalele date înregistrate, reflectă o densitatea mare de trafic pe următoarele drumuri:

DN11 pe limite de sector: DN10 (Hărman) - DN12 (Chichiș) / DN12 (Chichiș) - DN13E (Reci) DN13E (Reci) - Lim.M.Tg. Secuiesc / Lim.M.Tg. Secuiesc - DN2D / DN2D - DRDP Iasi / DRDP Brașov -DJ 116

DN12 pe limite de sector: DN11 (Chichiș) - Lim.M.Sf. Gheorghe / Lim.M.Sf. Gheorghe - DJ122 (Micfalău) / DJ122 (Micfalău) - Băile Tușnad / Băile Tușnad - DN11B (Cozmeni)

DN10 pe limite de sector: Lim.DRDP București - DN 13E / DN 13E - DJ103B (Telii)

Coroborând denumirea drumului și tipul de vehicul, dominant autoturisme, autovehicule articulate (tip TIR) și alte autovehicule cu peste 4 axe și autobuze, autocare, microbuze cu peste 8+1 locuri, se constată prezența dominantă a traficului de tranzit și de navetă în structura deplasărilor.

Ponderea mare o au autoturismele, care reprezintă cca. 60% din total, urmate de vehicule de transport marfa, cumulate de la autocamioane cu 2 osii până la autovehicule articulate cu mai multe osii; iar vehiculele de transport persoane (microbuze și autobuze) sunt pe locul trei.

Acest clasament este relativ și în funcție de locul și rolul pe care drumul, respectiv sectorul de drum îl are în cadrul rețelei, nivelul fluxului de trafic poate diferi chiar pentru aceeași categorie de vehicule. Se constată că pe diversele sectoarele de drum recenzate se înregistrează un grad diferit de încărcare din trafic și implicit alte condiții de desfășurare a traficului.

Astfel pe cele 7 (șapte) drumuri naționale care își desfășoară traseele pe teritoriul județului Covasna au fost stabilite 21 de sectoare, numărul sectoarelor de pe fiecare drum și lungimea s-au stabilit în raport de potențialul de generare / atragere de trafic a funcțiilor adiacente.

Traficul pe drumuri județene: Din punctul de vedere al traficului se înregistrează faptul că media zilnică anuală este relativ mică, determinate de relațiile dintre localitățile de categorie medie din județ, circulația desfășurându-se în condiții de siguranță.

Datele înregistrate reflectă o densitatea mare de trafic pe drumurile DJ 121, DJ 122 și DJ 103C. după cum urmează:

DJ 122 – Tronson DN 12 - Bățanii Mari (DC 44)

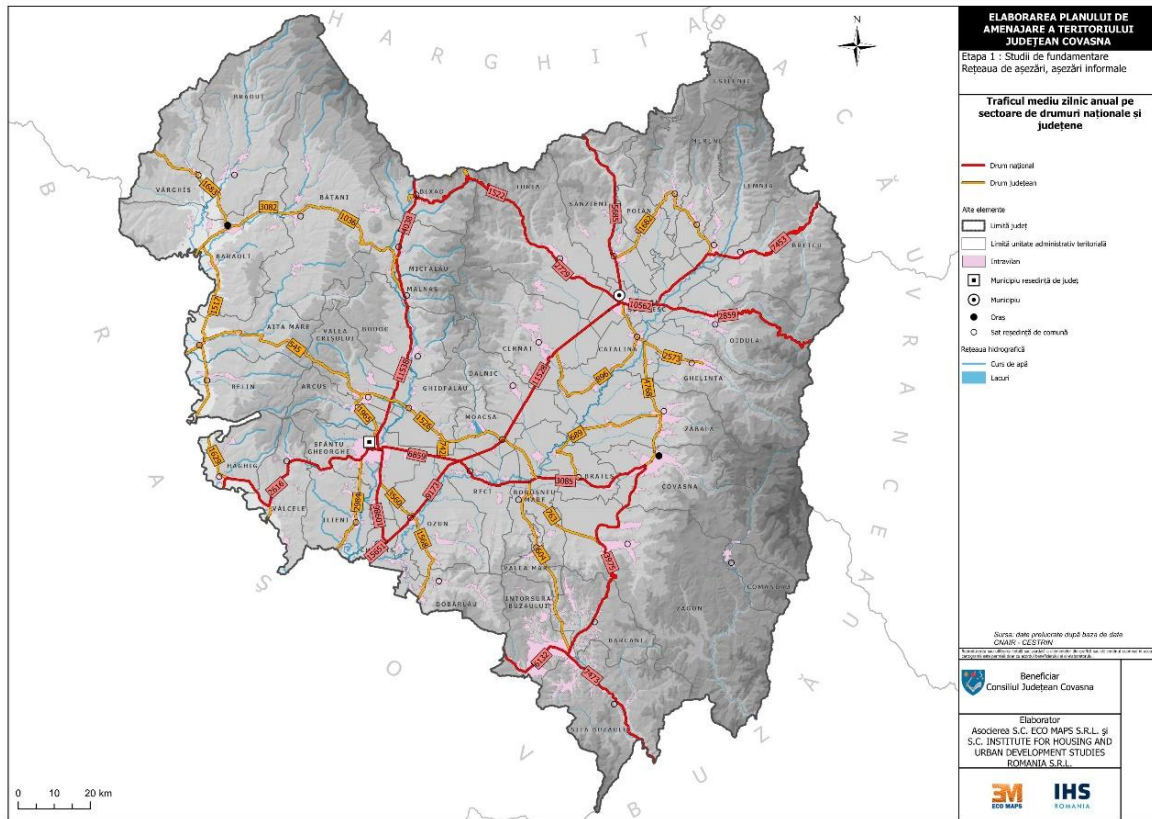
DJ 121 – Tronson Covasna - Târgu Secuiesc (Catalina)

DJ 103B – Tronson Lim. Jud. Bv (DN 10)-DN 11(Bicfalău) / DN 11(Ozun)-DN 12(Chilieni)

Modul de transport dominant este autoturismul.

O imagine integrată privind traficul mediu anual înregistrat pe drumurile naționale și județene este prezentată în figura de mai jos.

Figura 13 – Distribuția spațială a traficului mediu anual pe drumuri naționale și județene

Sursa: date prelucrate după baza de date CNAIR-CESTRIN

3.6.2-e. Transportul public de călători: Transportul public de călători este organizat pe zone și trasee. Aceste au fost stabilite prin hotărâre a consiliului județean după cum urmează:

1. În zona municipiului Sfântu Gheorghe – 10 trasee

- Saciova – Reci – Sfântu Gheorghe, în lungime de 24 km;
- Sfântu Gheorghe – Zoltan – Angheluș, în lungime de 20 km;
- Leț – Pădureni – Sfântu Gheorghe, în lungime de 31 km;
- Covasna – Brateș – Sfântu Gheorghe, în lungime de 31 km;
- Sfântu Gheorghe – Sâncraiu – Dobolii de Jos, în lungime de 18 km;
- Băcel – Chichiș – Sfântu Gheorghe, în lungime de 15 km;
- Dobârlău – Ozun – Sfântu Gheorghe, în lungime de 24 km;
- Sântionluca – Ozun – Sfântu Gheorghe, în lungime de 16 km;
- Ozun – Sfântu Gheorghe, în lungime de 12 km;
- Bicfalău – Lisnău – Sfântu Gheorghe, în lungime de 24 km.

2. În zona Târgu Secuiesc – 11 trasee

- Mărtănuș – Brețcu – Târgu Secuiesc, în lungime de 22 km;
- Ojdula – Hilib – Târgu Secuiesc, în lungime de 22 km;
- Târgu Secuiesc – Catalina – Mărcușa, în lungime de 16 km;
- Ghelinta – Harale – Târgu Secuiesc, în lungime de 23 km;
- Mereni – Poian – Târgu Secuiesc, în lungime de 22 km;
- Târgu Secuiesc – Petriceni – Valea Seacă, în lungime de 20 km;
- Târgu Secuiesc – Turia – Panorama Sf. Ana, în lungime de 32 km;
- Târgu Secuiesc – Turia – Alungeni, în lungime de 12 km;
- Cernatul de Sus – Cernat – Târgu Secuiesc în lungime de 15 km;
- Icafalău – Cernat – Târgu Secuiesc, în lungime de 20 km;
- Sfântu Gheorghe – Dalnic – Târgu Secuiesc, în lungime de 42 km.

3. In zona Întorsurii Buzăului – 7 trasee

- Surcea – Zăbala – Covasna, în lungime de 14 km;
- Telechia – Brateș – Covasna, în lungime de 12 km;
- Covasna – Păpăuți – Zagon, în lungime de 18 km;
- Întorsura Buzăului – Zagon – Covasna, în lungime de 34 km;
- Covasna – Zăbala – Târgu Secuiesc, în lungime de 20 km;
- Crasna – Sita Buzăului – Întorsura Buzăului, în lungime de 16 km;
- Întorsura Buzăului – Valea Mare – Sfântu Gheorghe, în lungime de 46 km.

4. In zona Comunei Barcani – 2 trasee

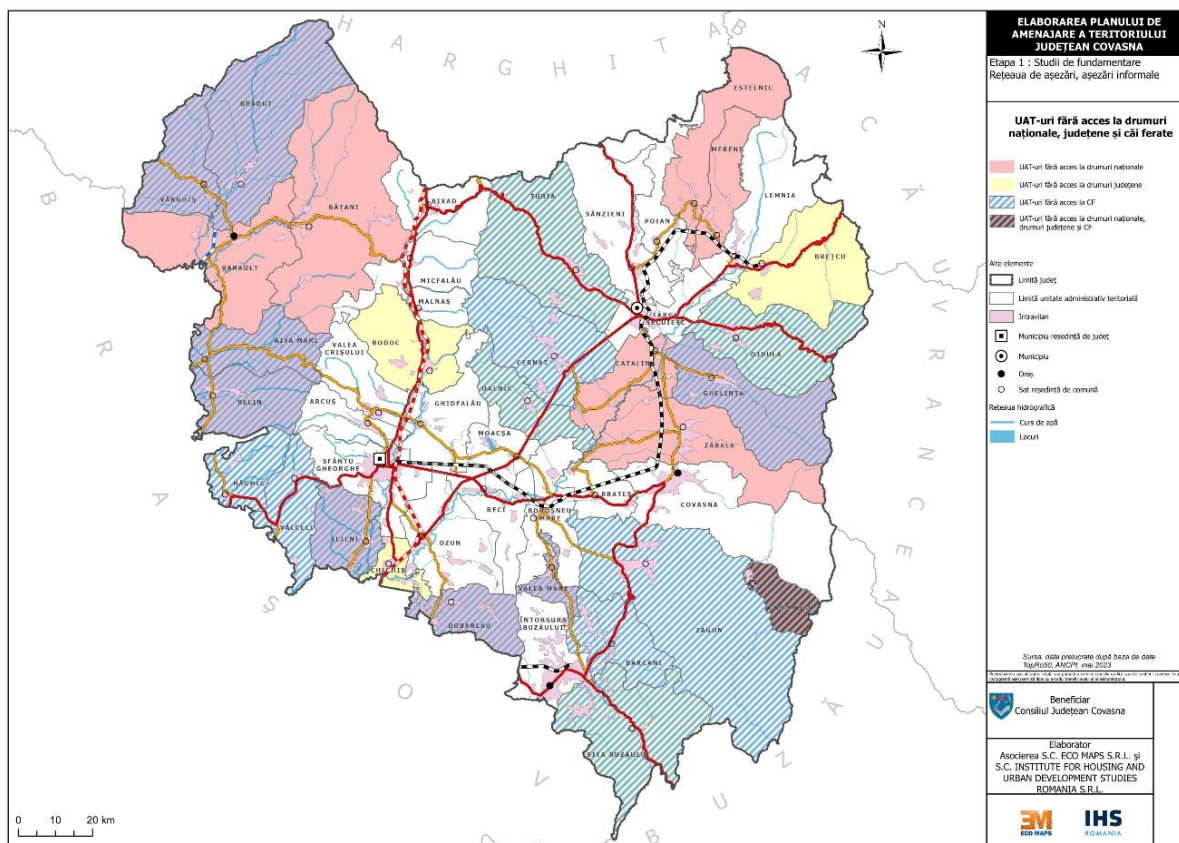
- Lădăuți - Întorsura Buzăului (7km)
- Sărămaș - Întorsura Buzăului (10 km).

5. In zona Comunei Sita Buzăului

- Sita Buzăului - Ciuernic.

3.6.2-f. Rețeaua de transport și dezvoltarea localităților: Județul Covasna prezintă o densitate urbană constituită istoric de-a lungul căilor de circulație majore, zone aflate astăzi într-o dezvoltare și diversificare economică pe baza resurselor și atractivității județului dar și prin aportului adus de creșterea gradului de accesibilitate și mobilitate realizat în principal prin accesul dinspre sud realizat prin (1). Culoarul Prahovei, prin DN 1 până în municipiul Brașov și mai departe spre nord prin DN12 și feroviar, magistrala M400, prin defileul Oltului către Băile Tușnad (2). Pasul Oituz prin DN11 spre județul Bacău și (3). Prin Sita Buzăului pe DN 10 spre județul Buzău. De remarcat lipsa conectivității directe a UAT-urilor din Depresiunea Baraolt la rețeaua drumurilor naționale, DN 13E străbătând limita sudică și a UAT Hăghig. Conectivitatea depresiunii se realizează prin drumuri județene DJ 122 și DJ 131 către județele Harghita și Brașov și către DN12.

Figura 14 – UAT-uri fără acces la rețeaua de transport

Sursa: Date prelucrate după baza de date TopRo50, ANCPI, mai 2023

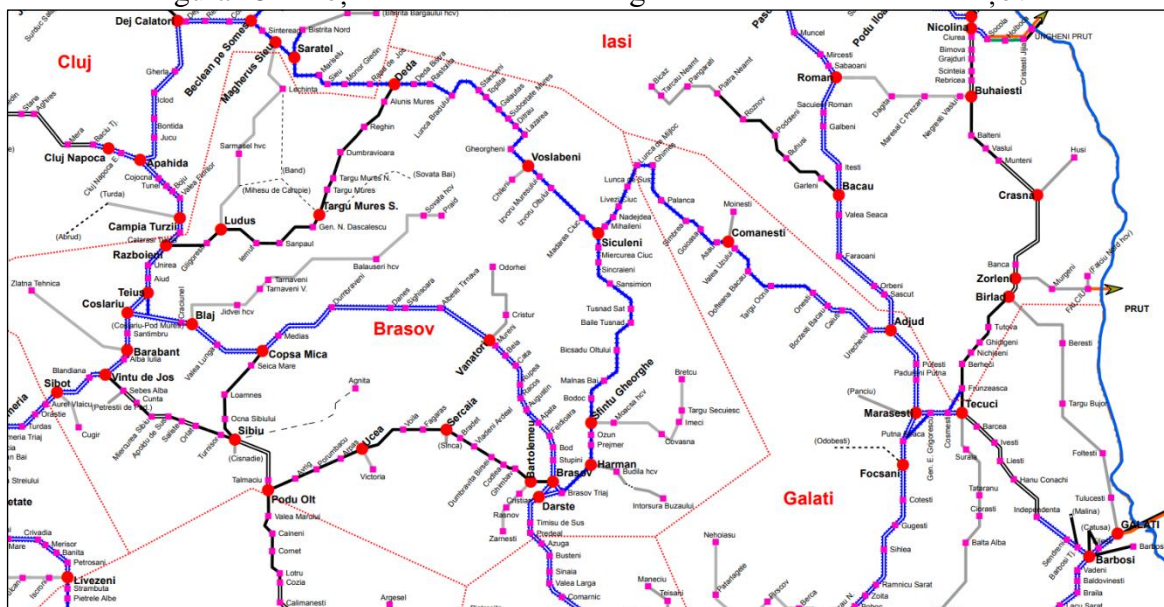
3.6.2-g. Căi de transport feroviar: Rețeaua feroviară este constituită din linii simple în lungime totală de 83,281 km. Din datele primite de la Regională de Calea Ferată Brașov, totalul de 3 linii de cale ferată se compun din linii simple electrificate în lungime de au o lungime 48,284 km. Și din linii simple neelectrificate în lungime de 38,997 km.

Tabel 9 – Denumirea și lungimea liniilor de cale ferată ce străbat teritoriul administrativ al județului Covasna

Linia	Secția de circulație	Intre stațiile	De la km	La km	Total km	
316	Brașov-Siculeni	Prejmer	Băile Tușnad	18+836	63+120	44,284
317	Hărman-Întorsura Buzăului	Hărman	Întorsura Buzăului	32+200	37+000	4,8
318	Sfântul Gheorghe-Brețcu	Sfântul Gheorghe	Brețcu	32+222	66+419	34,197

Sursa: Sucursala Regionala CF Brașov

Figura 15 – Rețeaua CF Sucursala Regională de Calea Ferată Brașov

Sursa: prelucrare hartă website CNCFR S.A., schema rețelei feroviare, 2014

Pe teritoriul județului Covasna există un număr de 162 de poduri și podețe și un tunel. Pe cele trei linii există următoarea poziționare:

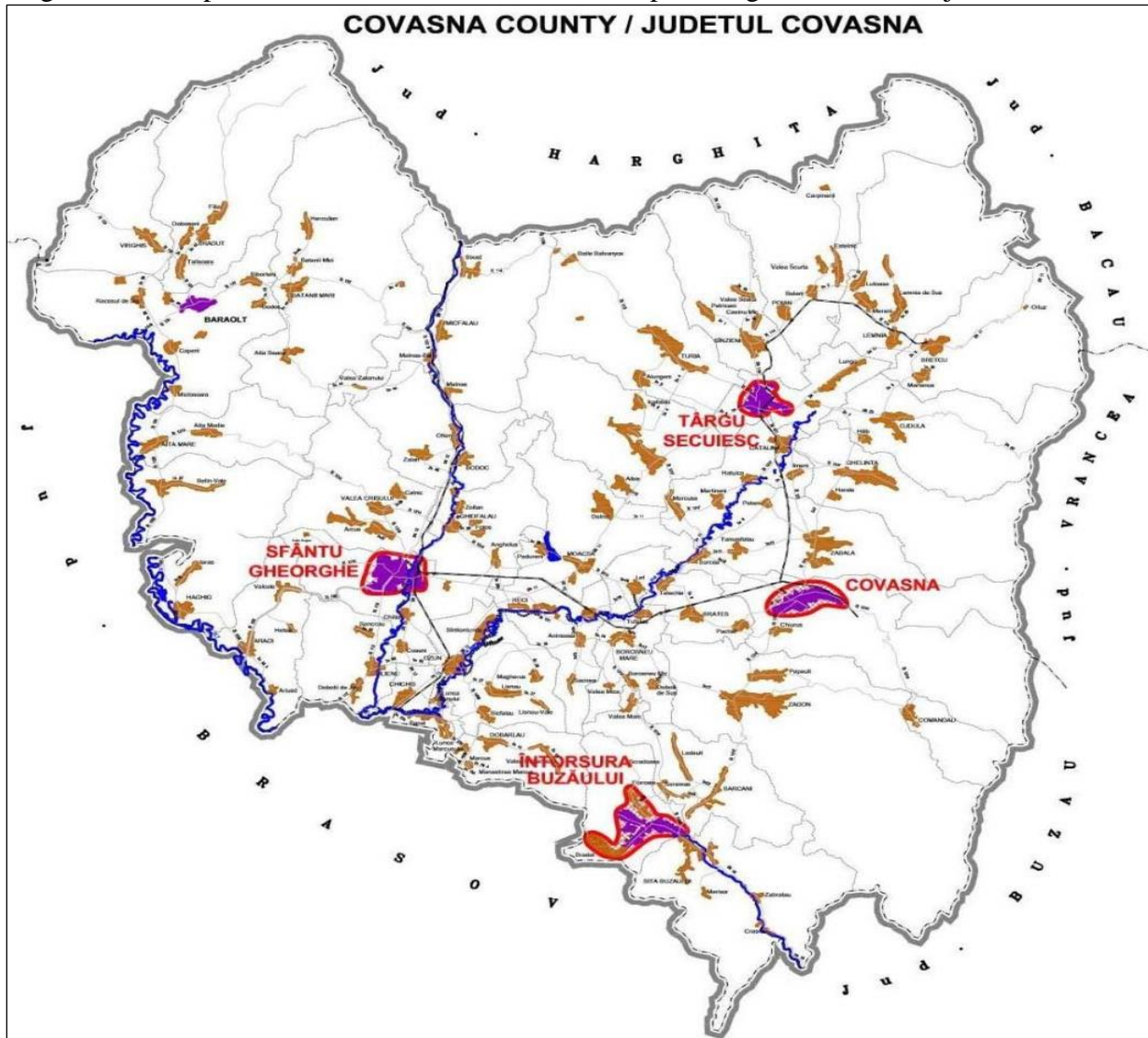
- **Linia 316** Brasov - Ciceu - Razboieni - tronson km 32+222 - 66+419 Total = 87 buc.(poduri si podețe)
- **Linia 317** Harman - Întorsura Buzaului - tronson km 32+000 - 37+000 Total = 10 buc.(poduri si podețe) + 1 Tunel
- **Linia 318** Sf. Gheorghe - Brețcu km 32+222 - 65 + 866,00 Total = 65 buc (poduri si podețe)

3.7. Atractivitatea rețelei de localități prin echipare edilitară și servicii de interes general

3.7.1. Alimentarea cu apă potabilă

3.7.1.-a: Rețeaua de distribuție: Județul Covasna are cinci zone de alimentare cu apă urbane și rurale după cum urmează: (1). Sistemul de alimentare cu apa Sfantu Gheorghe, (2). Sistemul de alimentare cu apa Targu Secuiesc, (3). Sistemul de alimentare cu apa Baraolt, (4). Sistemul de alimentare cu apa Covasna, (5). Sistemul de alimentare cu apa Intorsura Buzaului.

Figura 16 – Amplasarea sistemelor de alimentare cu apa si a aglomerarilor din judetul Covasna

Sursa: Master plan actualizat pentru jud. Covasna

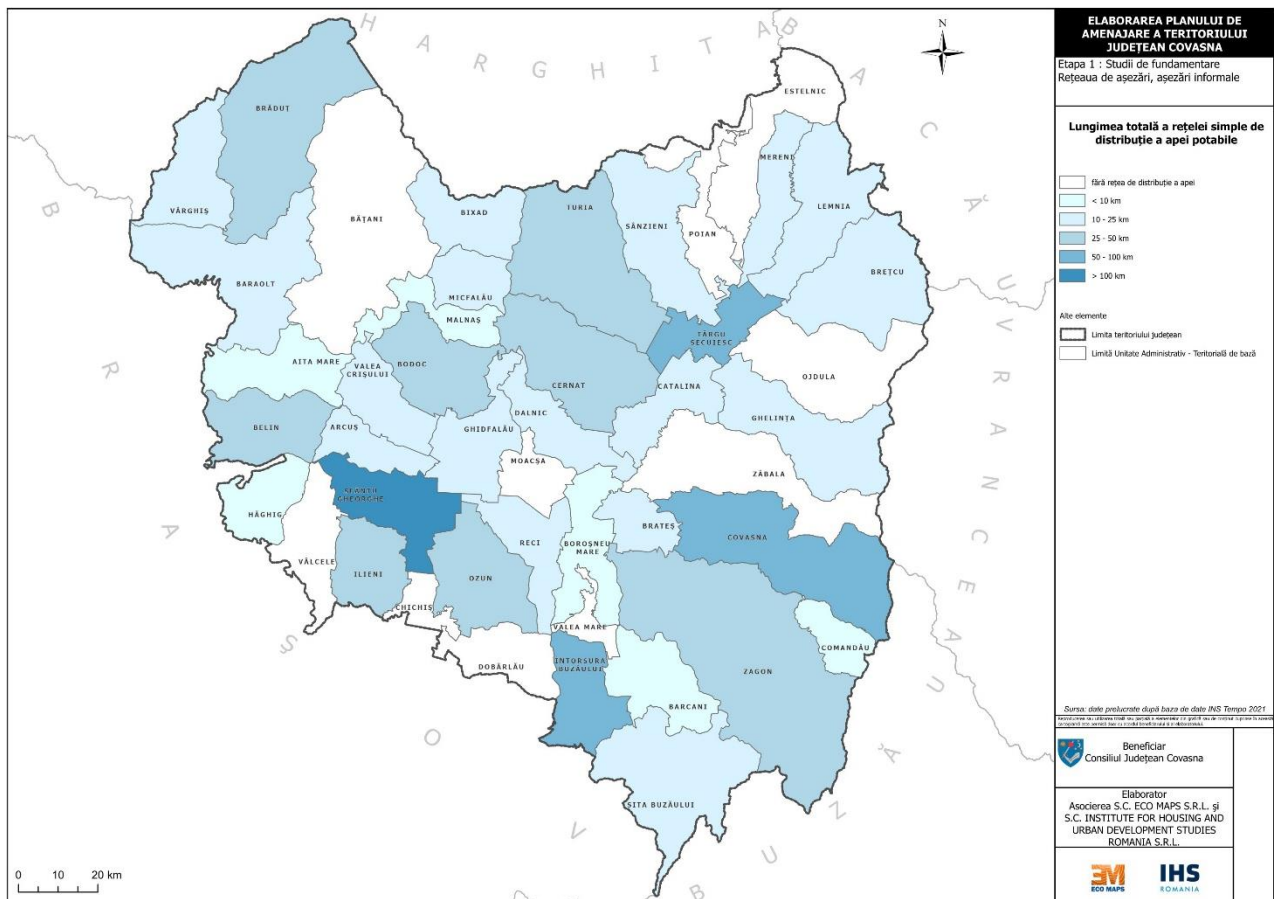
In acelaș timp, există un numar de 5 comune care nu beneficiaza deloc de alimentare cu apa in sistem centralizat: Comuna Borosneu Mare, Comuna Estelnic, Comuna Poian, Comuna Valea Mare, Comuna Zabala.

Tabel 10 – Numarul localitatilor cu retea de distributie a apei, pe medii de rezidenta, regiuni de dezvoltare si judete

Medii de rezidenta	Regiuni de dezvoltare si judete	Ani						
		2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
		nr						
Total	TOTAL	1620	1935	2252	2474	2605	2634	2659
	Regiunea CENTRU	203	261	298	334	347	351	352
	Covasna	17	23	30	31	32	35	36
Urban	TOTAL	265	315	317	317	316	316	316
	Regiunea CENTRU	50	56	56	56	56	56	56
	Covasna	5	5	5	5	5	5	5
Rural	TOTAL	1355	1620	1935	2157	2289	2318	2343
	Regiunea CENTRU	153	205	242	278	291	295	296
	Covasna	12	18	25	26	27	30	31

Sursa: INS Tempo online

Figura 17 – Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Tabel 11 – Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile

Localitati	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
	km						
TOTAL	327,7	371	549	667,1	799,7	887,7	914,1
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	67,6	69,7	86,4	116,5	117,8	117,8	119,3
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	31	32,7	43,5	43,5	68,3	68	69
ORAS BARAOLT	32,5	32,5	32,5	14,3	9,5	14,3	14,3
ORAS COVASNA	40,5	41,3	49	49	54	54	54
ORAS INTORSURA BUZAULUI	23	24	37,5	37,5	46,5	52	57
AITA MARE	:	:	6,8	6,8	6,8	6,8	6,8
ARCUS	:	9,5	4,5	4,5	12	12	15
BARCANI	2,5	6	6,5	10	10	10	10
BELIN	:	:	12	23,8	25,8	40	40
BIXAD	:	10	10	10	14	14	14
BODOC	:	:	21,4	34,4	34,5	34,5	35,2
BOROSNEU MARE	0,2	0,8	0,8	0,8	1	1	1
BRADUT	:	-:	26,5	26,5	42	42,5	45
BRATES	:	:	:	:	:	21	21
BRETCU	6,5	13	7	17	17	17	17
CATALINA	:	:	11	13	20,1	20,1	20,1
CERNAT	16	7,8	12,5	37,8	37,8	37,8	37,8
CHICHIS	:	:	:	:	:	:	11
COMANDAU	:	4	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
DALNIC	:	:	:	:	:	20	20
GHELINTA	30	30	35,5	37	21,5	22	23,4
GHIDFALAU	5	7	25,3	16,1	16,1	16	16
HAGHIG	:	:	:	:	:	6,5	6,5
ILIENI	:	:	18,7	18,7	32	32	32
LEMNIA	7	1,5	6,5	18,5	16,4	16,4	16,4
MALNAS	27,1	4,8	5,5	8,5	7,8	7,8	7,8
MERENI	:	6	9,7	16,2	20,5	20,5	20,5
MICFALAU	:	12,3	7,2	10	12,3	12,3	12,3
OJDULA	:	17,8	:	:	:	:	:
OZUN	4,5	4,5	5	12,1	22	37	37,3
RECI	:	:	11,8	15,2	15,2	15,2	15,2
SANZIENI	:	:	11,9	11,9	12	12	12
SITA BUZAULUI	7,4	8,3	6,9	14,4	14	14	14
TURIA	:	:	:	:	25,7	25,7	25,7
VALEA CRISULUI	22	22,6	9,2	9,2	15,6	16	16
VARGHIS	:	:	:	6	12	12	12
ZAGON	4,9	4,9	21,4	21,4	33	33	33

Sursa: INS Tempo online

3.7.1.-b: Consumuri de apă

Tabel 12 – Consumuri de apa Sfantu Gheorghe

DATE PENTRU APA POTABILA	U.M.	2016	2017	2018
Populatia totala a orasului	nr.	54,294	53,676	53,308
Populatia racordata la sistemul de distributie	nr.	49,256	48,695	50,104
Procentul de populatie conectata la rețeaua de apa	%	90.72	90.72	93.99
Volum apa bruta captata	m ³ /an	4,874,075	4,207,652	4,163,458
Pierderi in procesul de productie a apei potabile	m ³ /an	116,285	122,554	121,267
Volum intrat in sistemul de distributie	m ³ /an	3,992,415	4,085,098	4,042,191
Volumul total de apa vandut catre consumatori, din care	m ³ /an	2,761,065	2,890,544	2,899,655
Volumul total de apa vandut & contorizat, din care	m ³ /an	3,101,800	2,890,544	2,899,655
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori casnici	m ³ /an	1,858,737	1,933,176	1,942,332
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori publici	m ³ /an	24,813	21,841	26,684
-Volumul de apa vandut & contorizat la agentii comerciali	m ³ /an	877,515	935,527	930,638
-Volumul de apa vandut & contorizat la altii	m ³ /an	-	-	-
Volum total de apa vanduta necontorizata	m ³ /an	-	-	-

Tabel 13 – Consumuri de apa Intorsura Buzaului

DATE PENTRU APA POTABILA	U.M.	2016	2017	2018
Populatia totala a orasului	nr.	7,298	7,215	7,165
Populatia racordata la sistemul de distributie	nr.	5,546	5,483	5,445
Procentul de populatie conectata la rețeaua de apa	%	76	76	76
Volum apa bruta captata	m ³ /an	771,865	787,485	794,734
Pierderi in procesul de productie a apei potabile	m ³ /an	-	-	-
Volum intrat in sistemul de distributie	m ³ /an	771,865	787,485	794,734
Volumul total de apa vandut catre consumatori, din care	m ³ /an	323,130	295,483	280,932
Volumul total de apa vandut & contorizat, din care	m ³ /an	323,130	295,483	280,932
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori casnici	m ³ /an	187,953	216,265	233,118
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori publici	m ³ /an	112,837	48,026	23,352
-Volumul de apa vandut & contorizat la agentii comerciali	m ³ /an	22,340	31,192	24,462
-Volumul de apa vandut & contorizat la altii	m ³ /an	-	-	-
Volum total de apa vanduta necontorizata	m ³ /an	-	-	-

Tabel 14 – Consumuri de apa Covasna

DATE PENTRU APA POTABILA	U.M.	2016	2017	2018
Populatia totala a orasului	nr.	9,805	9,693	9,627
Populatia racordata la sistemul de distributie	nr.	8,138	8,045	7,990
Procentul de populatie conectata la rețeaua de apa	%	83	83	83
Volum apa bruta captata	m ³ /an	1,244,154	1,969,043	2,460,545
Pierderi in procesul de productie a apei potabile	m ³ /an	225,255	338,208	315,462
Volum intrat in sistemul de distributie	m ³ /an	1,018,898	1,630,835	2,145,083
Volumul total de apa vandut catre consumatori, din care	m ³ /an	655,638	668,937	669,157
Volumul total de apa vandut & contorizat, din care	m ³ /an	655,638	668,937	669,157
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori casnici	m ³ /an	333,334	335,105	335,970

-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori publici	m ³ /an	322,307	333,831	331,186
-Volumul de apa vandut & contorizat la agentii comerciali	m ³ /an	-	-	-
-Volumul de apa vandut & contorizat la altii	m ³ /an	-	-	-
Volum total de apa vanduta necontorizata	m ³ /an	-	-	-

Tabel 15 – Consumuri de apa Targu Secuiesc

DATE PENTRU APA POTABILA	U.M.	2016	2017	2018
Populatia totala a orasului	nr.	17,926	17,722	17,600
Populatia racordata la sistemul de distributie	nr.	17,567	17,367	17,248
Procentul de populatie conectata la rețeaua de apa	%	98	98	98
Volum apa bruta captata	m ³ /an	1,244,154	1,969,043	1,463,204
Pierderi in procesul de productie a apei potabile	m ³ /an	225,255	338,208	139,006
Volum intrat in sistemul de distributie	m ³ /an	1,018,898	1,630,835	1,324,198
Volumul total de apa vandut catre consumatori, din care	m ³ /an	660,957	698,218	655,335
Volumul total de apa vandut & contorizat, din care	m ³ /an	660,957	698,218	655,335
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori casnici	m ³ /an	480,728	474,962	477,706
-Volumul de apa vandut & contorizat la consumatori publici	m ³ /an	64,762	66,734	62,051
-Volumul de apa vandut & contorizat la agentii comerciali	m ³ /an	115,467	156,522	115,578
-Volumul de apa vandut & contorizat la altii	m ³ /an	-	-	-
Volum total de apa vanduta necontorizata	m ³ /an	-	-	-

3.7.2. Rețele de apă uzată provenită din gospodării

Tabel 16 – Numărul utilizatorilor racordați la sistemul de canalizare

Nr. crt	Localitate	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Sfântu Gheorghe	48453	48465	56934	56934	57331
2.	Târgu Secuiesc	16090	16102	17309	17309	17782
3.	Covasna	7091	7091	8881	8877	10862
4.	Intorsura Buzaului	3580	3600	3687	4625	4940
5.	Comuna Bodoc			692	692	696
6.	Comuna Ghidfalău			427	545	743
7.	Comuna Arcus			770	770	931
8.	Comuna Ozun			1873	2935	3436
9.	Comuna Brateș			182	885	1028
10.	Comuna Sita Buzaului			2389	2389	2399
11.	Comuna Barcani			-	680	687

Sursa: Consiliul Județean Covasna

Tabel 17 – Numarul localitatilor cu canalizare publica, pe medii de rezidenta, raportat la total țară / regiune (în km)

Medii de rezidenta	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Ani						
		2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
Total	TOTAL	639	692	798	1122	1403	1450	1518
	Regiunea CENTRU	98	117	151	204	239	248	250

	Covasna	12	16	20	26	30	33	33
Urban	TOTAL	264	306	309	313	314	314	314
	Regiunea CENTRU	50	56	56	56	56	56	56
Rural	Covasna	5	5	5	5	5	5	5
	TOTAL	375	386	489	809	1089	1136	1204
	Regiunea CENTRU	48	61	95	148	183	192	194
	Covasna	7	11	15	21	25	28	28

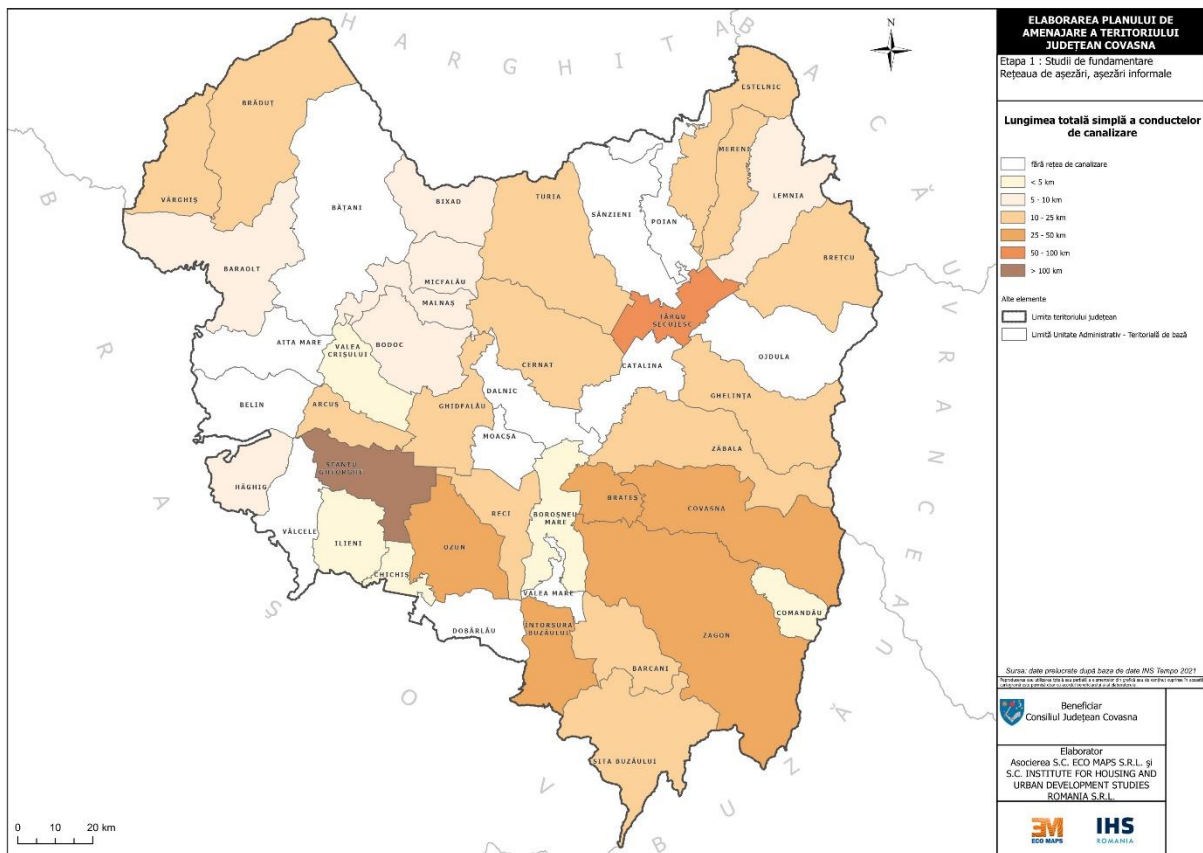
Sursa: INS Tempo online

Tabel 18 – Lungimea totala a rețelei de canalizare raportat la total țară / regiune (în km)

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
	km						
TOTAL	16348,4	18148,9	21977,5	31702,6	42168,3	43964,1	45762,3
Regiunea Centru	2166,2	2428,1	3535,9	5281,6	6475,8	6826,9	7084,3
Covasna	146,4	161,2	213,7	451,1	606,4	692,6	704

Sursa: INS Tempo online

Figura 18 – Evidențierea spațială a lungimii totale simple a conductelor de canalizare

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Tabel 19 – Lungimea simplă a rețelei de canalizare (în km)

Localitati	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
km							
TOTAL	146,4	161,2	213,7	451,1	606,4	692,6	704
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	62,9	72,9	78,7	153,9	173,8	184,8	185,8
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	23,8	26	26,6	64,4	61,4	61	61,4
ORAS BARAOLT	9,3	9,3	9,3	7,6	7,9	7,3	9
ORAS COVASNA	32	29,2	31,5	32,5	49,3	50	53
ORAS INTORSURA BUZAULUI	7	7	9,8	11,9	44,1	49	51
ARCUS	:	:	:	:	10	11	11
BARCANI	:	:	:	:	12	12	13
BIXAD	:	0,1	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
BODOC	:	:	5,7	7,8	7,8	7,8	7,8
BOROSNEU MARE	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
BRADUT	:	:	0,5	17	25	25	25
BRATES	:	:	:	:	:	33	32
BRETCU	4	4	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5
CATALINA	:	:					
CERNAT	:	:	:	14,5	14,5	14,5	14,5
CHICHIS	:	1,7	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
COMANDAU	:	3	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
ESTELNIC	:	:	:	:	13,7	13,7	13,7
GHELINTA	:	:	:	:	8	11	11
GHIDFALAU	0,5	0,5	9,2	14,8	15,3	15	15
HAGHIG	:	:	:	:	:	6,6	6,6
ILIENI	:	:	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
LEMNIA	:	0,6	0,6	7	8	8	8,2
MALNAS	1,4	0,9	1	5,3	10	10	10
MERENI	:	:	:	10	11	11	11
MICFALAU	:	0,4	0,6	6,8	6,8	6,8	6,8
OZUN	3	4,4	4,4	9	22	35	35
RECI	:	:	:	12,3	12,3	12,3	12,3
SITA BUZAULUI	1,5	:	6,9	19,4	11,4	11	11
TURIA	:	:	:	:	10,2	10,2	13,3
VALEA CRISULUI	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VARGHIS	:	:	:	:	:	14,7	14,7
ZABALA	:	:	:	14	14	14	14
ZAGON	:	:	:	12	29	29	29

Sursa: INS Tempo online

3.7.3. Conectare la rețea energie electrică

Rețeaua electrică, modernizată în toate localitățile din județul Covasna Județul Covasna este primul județ din țară în care rețeaua electrică a fost modernizată în totalitate, și tot în acest județ se înregistrează cea mai mică pierdere de rețea.

În 2009 producător de cherestea Holzindustrie Schweighofer deschide fabrica nouă la Reci dar odată cu asta și o centrală electrică pe biomasa (resturi de material lemnos) de 15MW. În 2018, la Ghelinta, o sondă de gaz izolată, care nu reușește să fie captată și trimisă către rețeaua națională de gaz a fost convertită într-o centrală mică de producție a energiei electrice generând 2.26MW.

Distributia energiei electrice pe medie tensiune se face la 20 kV. Configurația rețelei se prezintă astfel: în zonele urbane în preponderență avem rețele de medie tensiune (20 kV) subterane. În zonele rurale, intraurbane și intrarurale distribuția energiei electrice se face prin rețele aeriene.

Lungime rețelei de distribuție 20 kV din județul Covasna:

- Rețea de distribuție aeriană (LEA) 20 kV - 850,65 km
- Rețea de distribuție subterană (LES) 20 kV – 223,53 km

Numărul de abonați casnici și noncasnici conform ultimelor date din 2022.martie:

- Consumatori casnici: 90.067
- Consumatori noncasnici: 7.908

Nu există în evidența gospodării neracordate la rețeaua electrică de distribuție. Număr gospodării racordate în regim monofazat respectiv trifazat:

- Monofazați: 76.420
- Trifazați: 21.555

Pe raza județului Covasna există următoarele obiective ale ST Sibiu:

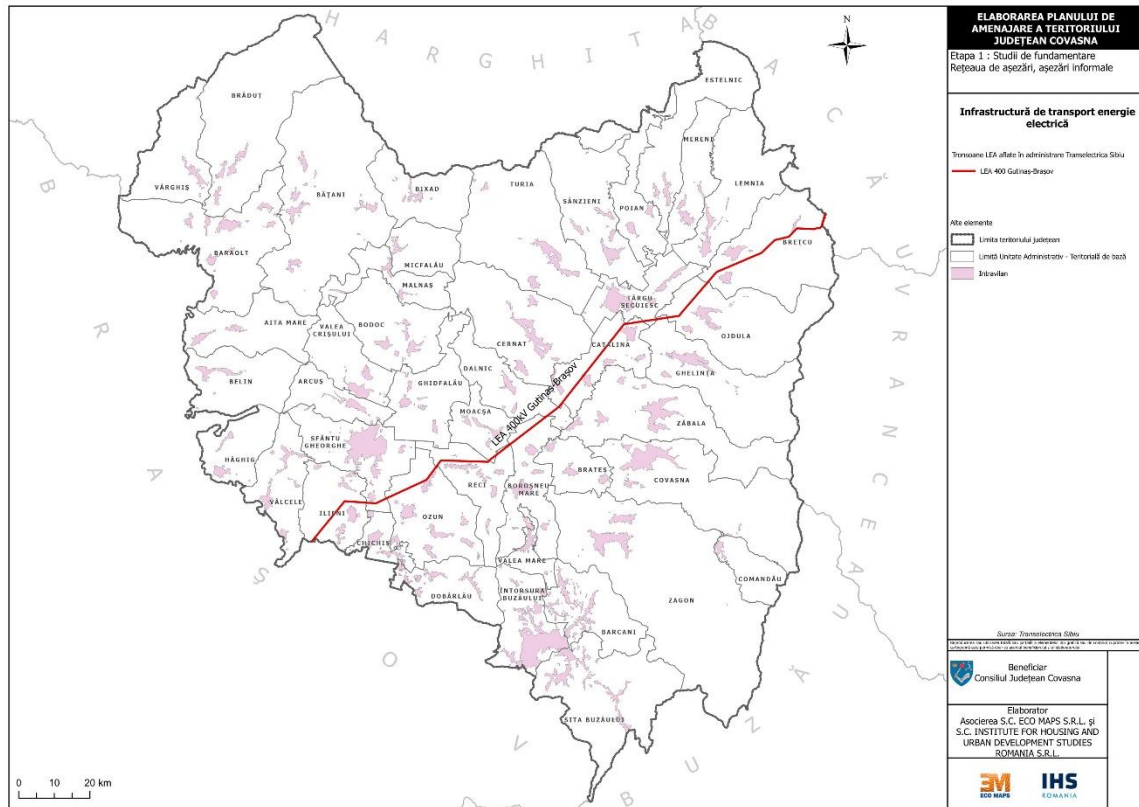
- LEA 400 kV Gutinaș-Brașov
- Amplasarea pe unele porțiuni subterane de instalații de comunicații prin fibră optică.

Pe teritoriul județului Covasna nu există stații electrice din rețeaua de transport, doar stații din rețeaua de distribuție.

Tabel 20 – Lista unităților de producție de energie electrică din județul Covasna la 1 ianuarie 2020

Denumire Centrala	AN PIF	AN SIF	Localitate centrala	Judet centrala	Nr Grup	TOTAL	23.797	0	in MW	Tip combustibil
						Putere electrica actuala (MW)	Putere electrica 1989 (MW)	Denumire Energie Primara		
CEF RECI-[CV]	2013		Reci	Covasna	1	2.025			Solar	
CEF Sfantu Gheorghe	2016		Sfantu Gheorghe	Covasna	1	2.496			Solar	
CEF Sfantu Gheorghe 2	2013		Sfantu Gheorghe	Covasna		2.016			Solar	
CEB Reci [CV]	2009		Reci	Covasna	1	15			Biomasa	lemn
GRUP GENERARE G2P PARC 1 GHELINTA	2018		Ghelinta	Covasna	1	2.26			Hidrocarburi	gaz metan

Figura 19 – Infrastructura transport energie electrică pe teritoriul județului Covasna

Sursa: Transelectrica Sibiu

3.7.4. Conectare la rețea gaz natural

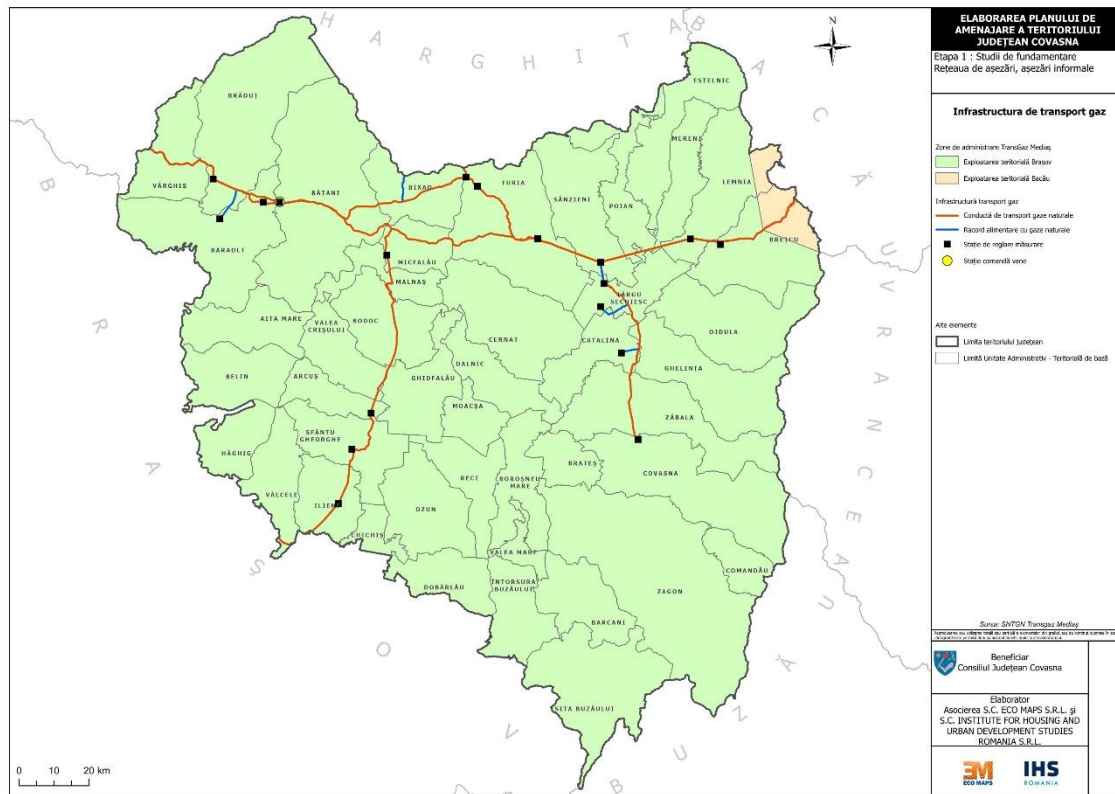
3.7.4.-a: Rețele de transport: În profil teritorial, rețelele de gaze naturale acoperă 24,44% din totalul localităților de la nivelul județului (4 municipii și orașe, plus 9 comune). În profil temporal, numărul localităților cu acces la rețeaua de gaze naturale a rămas la fel pentru mediul urban comparat cu 2009 și a crescut cu o localitate pentru mediul rural. Județul Covasna are cea mai scăzută rată de creștere a lungimii totale simple a conductelor de gaze naturale în regiunea Centru (6,46%) în anul 2019 față de anul 2009, mult sub media națională (26,84%) și cea regională (11,08%). Rata de creștere a lungimii conductelor în urban este sub media județeană, întâlnindu-se chiar valori negative (e posibil însă ca datele să nu fie corect raportate pentru Baraolt și Covasna). Volumul total al gazelor naturale distribuite a scăzut la nivelul județului cu 12,82%, iar la nivel urban cu procente cuprinse între 6% și 35%. Consumul de uz casnic a scăzut la nivelul județului în 2019 raportat la 2009 cu 7,47%, valori similare înregistrându-se în tot mediul urban. Pe teritoriul județului Covasna, SNT Transgaz are în administrare următoarele obiective:

Tabel 21 – Conducte de transport gaze naturale

Nr. Crt.	Denumire magistrala	Diametrul nominal	Presiune regim [bar]	In exploatarea/operarea
1	Coroi - Bordosiu - Onesti - Tecuci - Sendreni	800	40	E.T. Brasov / ET Bacau
2	Tigmandru - Hetiur - Onesti - Tecuci - Silistea	700	40	E.T. Brasov / ET Bacau
3	Targu Secuiesc - Covasna	200	6	E.T. Brasov
4	Micfalau - Sfantu Gheorghe	400	40	E.T. Brasov
5	Tusnad (Bixad) - Miercurea Ciuc	400	40	E.T. Brasov

Sursa: Transgaz Mediaș - Serviciul evidenta si evaluare risc SNT

Figura 20 – Infrastructura de transport gaze

Sursa datelor: SNTGN Transgaz Mediaș

3.7.4-b: Consumuri și distribuție

Tabel 22 – Consum gaze naturale pe localitati (mc) - anul 2022

Nr. Crt	Localitate	Consumatori Casnici		Asociații de Proprietari		Consumatori Noncasnici	
		Numar	Consum	Numar	Consum	Numar	Consum
1	Baraolt	1.726	1.224.527	12	452	107	576.511
2	Batanii Mari	251	191.407			13	58.496
3	Batanii Mici	45	18.161			1	1.242
4	Biborteni	179	101.785			6	-247
5	Bretcu	156	118.814			20	229.571
6	Covasna	3.118	2.614.537			189	2.733.939
7	Doboseni	16	8.505				
8	Ilieni	56	65.600			16	333.993
9	Lemnia	156	108.985			11	81.134
10	Sanzieni	226	211.281			19	73.914
11	Sfantu Gheorghe	21.950	17.118.707	93	244.141	992	12.643.730
12	Talisoara					1	-255
13	Targu Secuiesc	6.337	4.950.095	17	90.276	325	4.165.290
14	Turia	99	65.191			9	20.077
15	Varghis	239	136.635			18	36.598
16	Total	34.554	26.934.230	122	334.869	1.727	20.953.993

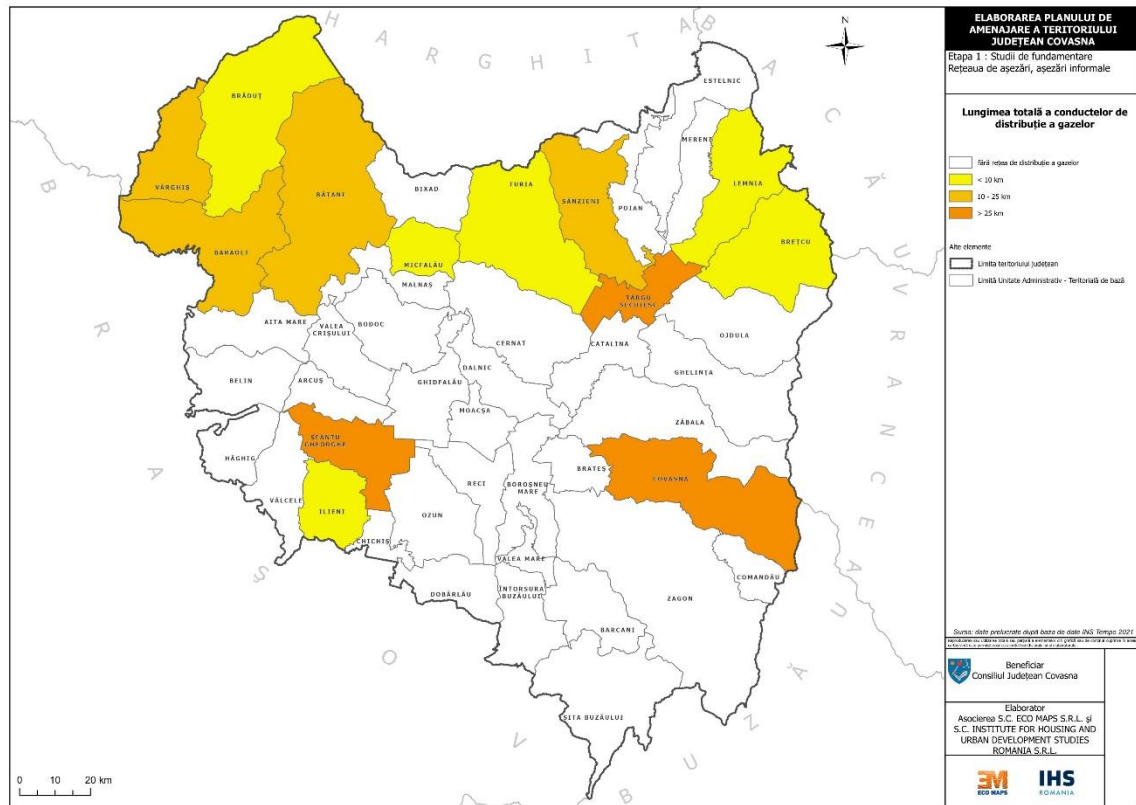
Sursa: Distrigaz Sud – Direcția Regională Centru

Tabel 23 – Numarul localitatilor in care se distribuie gaze naturale

Localitati	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
	nr						
Jud. Covasna	11	14	12	13	13	13	13

Sursa: INS Tempo online

Figura 21 – Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Tabel 24 – Lungimea totala a conductelor de distribuție a gazelor pe medii de rezidența regiuni / județ

Medii de rezidența	Regiuni de dezvoltare și județe	Ani						
		Anul 2000	Anul 2005	Anul 2010	Anul 2015	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
		UM: Km						
Total	Total	21597,9	27496,2	34725,7	39240,7	43563,4	45444,9	47397,2
	Regiunea Centru	6546	7595,8	8211,6	8550,2	9080	9287,4	9474,4
	Covasna	163	213,2	217,4	231,9	237,8	240,7	248,9
Urban	Total	14214,1	17116,4	20492,8	22408,9	24188,1	24794,6	25439,8
	Regiunea Centru	3052,4	3524,7	3768,4	3875,7	4116,3	4221,1	4295,7
	Covasna	124,2	146,6	149,6	150,1	154,7	157,6	164,3
Rural	Total	7383,8	10379,8	14232,9	16831,8	19375,3	20650,3	21957,4
	Regiunea Centru	3493,6	4071,1	4443,2	4674,5	4963,7	5066,3	5178,7
	Covasna	38,8	66,6	67,8	81,8	83,1	83,1	84,6

Sursa: INS Tempo online

Tabel 25 – Lungimea simplă a rețelei de distribuție a gazelor naturale în județul Covasna (în km)

Localitati	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
	km						
TOTAL	163	213,2	217,4	231,9	237,8	240,7	248,9
MUN. SFANTU GHEORGHE	55,5	69,8	75,7	76,9	79,7	81,8	84,3
MUN. TARGU SECUIESC	21,8	23,4	24	25	26,6	27	27,5
ORAS BARAOLT	15,6	16,5	12,8	15,1	15,2	15,3	15,3
ORAS COVASNA	31,3	36,9	37,1	33,1	33,2	33,5	37,2
COM. BATANI	7,3	11	11,2	10,5	10,5	10,5	10,5
COM. BRADUT	:	4,2	4,2	4,1	4,2	4,2	4,2
COM. BRETCU	4,3	4,4	4,5	4,5	4,9	4,9	4,9
COM. ILIENI	1,7	5,9	6,5	5,3	5,4	5,4	5,3
COM. MICFALAU	:	:	:	9	9,5	9,5	9,5
COM. SANZIENI	:	11,7	11,8	16,6	16,8	16,7	17,1
COM. TURIA	5	7,3	7,4	9,2	9,2	9,2	10,4
COM. VARGHIS	0,8	10,8	10,8	12,7	12,7	12,7	12,7

Sursa: INS Tempo online

Tabel 26 – Cantitate de gaze naturale distribuite în județul Covasna (în mii metri cubi)

Localitati	Ani						
	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2022
	mii mc						
TOTAL	115282	79471	57888	50433	50824	52764	48303
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	70108	46197	36163	31998	31598	32793	30006
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	23607	18491	10619	9321	9891	9888	9206
ORAS BARAOLT	5790	3799	3139	2059	2083	2097	1903
ORAS COVASNA	13599	8632	6456	5133	5204	5734	5348
ARCUS	:	8	:	:	:	:	:
BATANI	502	328	242	175	240	274	269
BRADUT			2				
BRETCU	420	476	199	205	339	379	348
CATALINA		170					
ILIENI	194	223	430	588	584	527	400
LEMNIA	258	232	207	198	229	233	190
MICFALAU	:	:	:	35	76	94	82
SANZIENI		273	227	546	352	473	285
TURIA	389	391	52	43	64	80	85
VALEA CRISULUI							
VARGHIS	408	251	152	130	156	183	173
din care: pentru uz casnic:	61882	37524	29530	25265	30185	29891	26999
MUNICIPIUL SFANTU GHEORGHE	43829	23378	19140	16648	19527	19133	17118
MUNICIPIUL TARGU SECUIESC	8673	7404	5739	4766	5628	5488	4950
ORAS BARAOLT	4839	1906	1393	1185	1433	1390	1326

ORAS COVASNA	3275	3754	2591	2131	2734	2900	2614
BATANI	472	282	174	13	171	197	209
BRADUT					5	7	8
BRETCU	133	142	69	56	109	132	119
ILIENI	12	56	60	47	67	18	66
LEMNIA	186	170	94	72	109	127	109
MICFALAU	:	:		25	60	81	67
SANZIENI	:	115	93	90	170	216	211

Sursa: INS Tempo online

3.8. Telecomunicații

În județul Covasna sunt instalate stații de bază din componența rețelelor publice de comunicații mobile celulare în tehnologiile GSM (2G), UMTS (3G), LTE (4G), ce funcționează în benzile de frecvențe de 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 2100 MHz, 2600 MHz, aparținând operatorilor de rețele publice de comunicații mobile: Orange România S.A., RCS&RDS S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A și Vodafone Romania S.A..

În județul Covasna există, de asemenea, și stații de bază ale rețelelor publice de comunicații mobile/fixe (MFCN) ce funcționează în banda de frecvențe 3400-3800 MHz, care este desemnată la nivel european ca bandă primară pentru tehnologia 5G. Totuși, în județul Covasna nu există în prezent stații de bază în tehnologie 5G, banda de frecvențe amintită fiind utilizată de trei operatori de rețele publice prin intermediul altor tehnologii disponibile (în baza principiului neutralității tehnologice).

Astfel, stațiile de bază existente în banda 3400-3800 MHz în județul Covasna folosesc, în cazul Orange România S.A. și RCS&RDS S.A., tehnologia 4G iar în cazul Societății Naționale de Radiocomunicații S.A. (SNR), tehnologia WiMAX (destinată preponderent pentru transmisii de date, această tehnologie situându-se, ca echivalență, între familiile de tehnologii 3G și 4G). Pentru claritate, menționăm că SNR utilizează banda respectivă prin intermediul WiMAX la nivel național (așadar nu numai în Covasna).

Tabel 27 – Statii de emisie RADIO-TV din judetul Covasna

Tip statie	Proprietar/Administrator	Localitate	Adresa Statie De Emisie	Frecventa (Mhz) / Canal Tv
radiodifuziune	Alamo Impex 97 S.R.L.	Baraolt	Baraolt, str. Minerilor nr. 11A, jud. Covasna	90.5 MHz
radiodifuziune	Europe Development International-R S.A.	Baraolt	Baraolt, Str. Minerilor nr. 11A, jud. Covasna	90 MHz
radiodifuziune	Asociația "Maria Radio Erdely"	Covasna	Covasna, Dealul Stejarului, site SNR, jud. Covasna	92.3 MHz
radiodifuziune	Voice Media Center S.R.L.	Covasna	Covasna, Dealul Stejarului, site SNR, jud. Covasna	96.8 MHz
radiodifuziune	Alamo Impex 97 S.R.L.	Covasna	Covasna, Hotel Montana, jud. Covasna	107.2 MHz
radiodifuziune	Stormer S.A.	Sfantu Gheorghe	Sfantu Gheorghe, Str. Lt. Paius David nr.15, jud. Covasna	91 MHz
radiodifuziune	A.G. Radio Holding S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfântu Gheorghe, Str. Mihai Viteazu nr.15, Casa de Cultura a Sindicatelor, jud. Covasna	91.6 MHz
radiodifuziune	A.G. Radio Holding S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfantu Gheorghe, Str. Mihai Viteazu nr.15, Casa de Cultura a Sindicatelor, jud. Covasna	103 MHz
radiodifuziune	Sepsi Radio S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfantu Gheorghe, Str. Presei nr. 8, Bl. 16, jud. Covasna	98.5 MHz

radiodifuziune	Alamo Impex 97 S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfântu Gheorghe, str. Presei nr.8, bl.16, jud. Covasna	88.7 MHz
radiodifuziune	Transpoll Market Network Servicii S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfântu Gheorghe, Str. Presei nr.8, jud. Covasna	105.9 MHz
radiodifuziune	Quattro Consult S.R.L.	Sfantu Gheorghe	Sfântu Gheorghe, Str. Spitalului nr.16B, jud. Covasna	90.2 MHz
radiodifuziune	Asociatia Radio Siculus - Siculus Radio Egyesulet	Targu Secuiesc	Targu Secuiesc, Str. Ady Endre nr. 8, jud. Covasna	95 MHz
radiodifuziune	Alamo Impex 97 S.R.L.	Targu Secuiesc	Târgu Secuiesc, Str. Garii nr. 56, jud. Covasna	88 MHz
radiodifuziune	Radio 94 Fm S.R.L.	Targu Secuiesc	Târgu Secuiesc, Str. Garii nr.56, jud. Covasna	94 MHz
televiziune	Societatea Nationala De Radiocomunicatii S.A.	Baraolt	Baraolt, site SNR, jud. Covasna	35 MHz
televiziune	Societatea Nationala De Radiocomunicatii S.A.	Borosneu Mare	Borosneu Mare, site SNR, jud. Covasna	35 MHz
televiziune	Societatea Nationala De Radiocomunicatii S.A.	Covasna	Covasna, site SNR, jud. Covasna	35 MHz
televiziune	Societatea Nationala De Radiocomunicatii S.A.	Sfantu Gheorghe	Sfantu Gheorghe, Str. Constructorilor nr. 1bis, jud. Covasna	35 MHz
televiziune	Societatea Nationala De Radiocomunicatii S.A.	Targu Secuiesc	Targu Secuiesc, Site SNR, jud. Covasna	35 MHz

Sursa: ANCOM 2023

Tabel 28 – Procent de acoperire pe localitate cu semnal cumulativ 2G, 3G și 4G toți operatorii

Localitate	UAT	Populație	Procent de acoperire
AITA MARE	AITA MARE	940	100,00%
AITA MEDIE	AITA MARE	775	100,00%
ARCUS	ARCUS	1519	100,00%
BARCANI	BARCANI	2351	100,00%
LADAUTI	BARCANI	677	100,00%
SARAMAS	BARCANI	660	99,60%
AITA SEACA	BATANI	697	100,00%
BATANII MARI	BATANI	1920	100,00%
BATANII MICI	BATANI	499	100,00%
HERCULIAN	BATANI	1229	100,00%
OZUNCA-BAI	BATANI	58	73,80%
BELIN	BELIN	1370	100,00%
BELIN-VALE	BELIN	1489	100,00%
BIXAD	BIXAD	1799	100,00%
BODOC	BODOC	1153	100,00%
OLTENI	BODOC	755	100,00%
ZALAN	BODOC	645	100,00%
BOROSNEU MARE	BOROSNEU MARE	1547	100,00%
BOROSNEU MIC	BOROSNEU MARE	452	100,00%
DOBOLII DE SUS	BOROSNEU MARE	229	100,00%
LET	BOROSNEU MARE	626	100,00%
TUFALAU	BOROSNEU MARE	222	100,00%
VALEA MICA	BOROSNEU MARE	21	100,00%
BRADUT	BRADUT	864	100,00%
DOBOSENI	BRADUT	2001	100,00%
FILIA	BRADUT	1142	100,00%

TALISOARA	BRADUT	721	100,00%
BRATES	BRATES	582	100,00%
PACHIA	BRATES	334	100,00%
TELECHIA	BRATES	615	100,00%
BRETCU	BRETCU	2467	100,00%
MARTANUS	BRETCU	770	100,00%
OITUZ	BRETCU	313	100,00%
CATALINA	CATALINA	1372	100,00%
HATUICA	CATALINA	457	100,00%
IMENI	CATALINA	305	100,00%
MARCUSA	CATALINA	637	100,00%
MARTINENI	CATALINA	607	100,00%
ALBIS	CERNAT	404	100,00%
CERNAT	CERNAT	3295	95,50%
ICAFALAU	CERNAT	279	100,00%
BACEL	CHICHIS	518	100,00%
CHICHIS	CHICHIS	1019	100,00%
COMANDAU	COMANDAU	1006	100,00%
DALNIC	DALNIC	956	100,00%
DOBARLAU	DOBARLAU	1047	100,00%
LUNCA MARCUSULUI	DOBARLAU	358	100,00%
MARCUS	DOBARLAU	422	100,00%
VALEA DOBARLAULUI	DOBARLAU	308	100,00%
ESTELNIC	ESTELNIC	895	98,80%
VALEA SCURTA	ESTELNIC	284	100,00%
GHELINTA	GHELINTA	4600	100,00%
HARALE	GHELINTA	215	100,00%
ANGHELUȘ	GHIDFALAU	683	100,00%
FOTOS	GHIDFALAU	368	100,00%
GHIDFALAU	GHIDFALAU	1164	100,00%
ZOLTAN	GHIDFALAU	445	100,00%
HAGHIG	HAGHIG	1793	100,00%
IARAS	HAGHIG	522	96,30%
DOBOLII DE JOS	ILIENI	564	100,00%
ILIENI	ILIENI	1098	100,00%
SANCRAIU	ILIENI	374	100,00%
LEMNIA	LEMNIA	1936	100,00%
MALNAS	MALNAS	514	94,80%
MALNAS-BAI	MALNAS	434	100,00%
VALEA ZALANULUI	MALNAS	139	100,00%
LUTOASA	MERENI	446	100,00%
MERENI	MERENI	878	100,00%
MICFALAU	MICFALAU	1805	100,00%
MOACSA	MOACSA	885	100,00%
PADURENI	MOACSA	316	100,00%
CHILIENI	SFANTU GHEORGHE	818	100,00%
COSENI	SFANTU GHEORGHE	537	100,00%
SFANTU GHEORGHE	SFANTU GHEORGHE	54651	99,70%
LUNGA	TARGU SECUIESC	1551	100,00%
TARGU SECUIESC	TARGU SECUIESC	16940	100,00%
HILIB	OJDULA	272	100,00%
OJDULA	OJDULA	3247	99,60%

BARAOLT	BARAOLT	5264	100,00%
BIBORTENI	BARAOLT	672	100,00%
BODOS	BARAOLT	416	100,00%
CAPENI	BARAOLT	1000	100,00%
MICLOSOARA	BARAOLT	442	100,00%
RACOSUL DE SUS	BARAOLT	878	100,00%
CHIURUS	COVASNA	466	100,00%
COVASNA	COVASNA	9648	100,00%
BRADET	INTORSURA BUZAULUI	748	100,00%
FLOROAIA	INTORSURA BUZAULUI	1100	98,90%
INTORSURA BUZAULUI	INTORSURA BUZAULUI	5528	100,00%
SCRADOASA	INTORSURA BUZAULUI	152	100,00%
BICFALAU	OZUN	362	100,00%
LISNAU	OZUN	475	100,00%
LISNAU-VALE	OZUN	72	98,50%
LUNCA OZUNULUI	OZUN	145	100,00%
MAGHERUS	OZUN	114	100,00%
OZUN	OZUN	2494	100,00%
SANTIONLUNCA	OZUN	768	100,00%
BELANI	POIAN	467	100,00%
POIAN	POIAN	1301	100,00%
ANINOASA	RECI	443	100,00%
BITA	RECI	285	100,00%
RECI	RECI	1443	100,00%
SACIOVA	RECI	133	100,00%
CASINU MIC	SANZIENI	262	100,00%
PETRICENI	SANZIENI	962	100,00%
SANZIENI	SANZIENI	2730	100,00%
VALEA SEACA	SANZIENI	628	78,50%
CRASNA	SITA BUZAULUI	554	100,00%
SITA BUZAULUI	SITA BUZAULUI	3502	98,50%
ZABRATAU	SITA BUZAULUI	528	90,90%
ALUNGENI	TURIA	350	100,00%
TURIA	TURIA	3677	100,00%
ARACI	VALCELE	2196	100,00%
ARIUSD	VALCELE	529	100,00%
HETEA	VALCELE	403	100,00%
VALCELE	VALCELE	1347	99,60%
CALNIC	VALEA CRISULUI	517	100,00%
VALEA CRISULUI	VALEA CRISULUI	1790	100,00%
VALEA MARE	VALEA MARE	1051	100,00%
VARGHIS	VARGHIS	1647	100,00%
PETENI	ZABALA	149	100,00%
SURCEA	ZABALA	605	100,00%
TAMASFALAU	ZABALA	519	100,00%
ZABALA	ZABALA	3324	100,00%
PAPAUTI	ZAGON	1275	100,00%
ZAGON	ZAGON	4007	100,00%

Sursa: ANCOM 2023

3.9. Colectarea deșeurilor

În județul Covasna gestionarea deșeurilor municipale se realizează prin 4 servicii de salubritate autorizate și licențiate ANRSC, care asigură acoperirea cu servicii de salubritate a tuturor localităților din județ după cum urmează:

- SC TEGA SA - deservește municipiul Sf. Gheorghe, orașul Baraolt și 36 comune (Brateș, Malnaș Zăbala, Vârghiș, Valea Crișului, Sânzieni, Bodoc, Lemnia, Hăghig, Ghelița, Chichiș, Brăduț, Ojdula, Belin, Dobârlău, Bixad, Ozun, Moacșa, Zagon, Vâlcele, Turia, Poian, Reci, Bățani, Ilieni, Ghidfalău, Brețcu, Catalina, Borosneu Mare, Aita Mare, Comandău, Dalnic, Mereni, Arcuș, Micfalău, Valea Mare);
- SC GOSP-COM SRL- deservește municipiul Tg. Secuiesc și 2 comune limitrofe (Cernat, Estelnic);
- SC GOS-TRANS-COM SRL- deservește orașul Covasna;
- SC SALUBRITATEA IBSV SRL- deservește orașul Întorsura Buzăului și 2 comune limitrofe (Barcani și Sita Buzăului);

Compostarea deșeurilor: În cadrul CMID- Boroșneu Mare funcționează și o stație de compostare cu o capacitate de 12.000 tone/an. Stația de compostare este formată din zona de recepție, zona de compostare, zona de maturare și zona de stocare. Suprafața totală este de 1,3 ha.

Tabel 29 – Cantități de deșeuri primite în stații de compostare

Instalație de compostare /localitate	Cantități de deșeuri primite (t/an)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CMID-Moacșa-Boroșneu Mare	-	-	-	1.820,49*	6.515,48*	6419.73*

Sursa: APM, AS-GD TRAT

Cu caracter pilot, fracția biodegradabilă se colectează și în zona cartierului de blocuri Simeria Sf. Gheorghe. Pe lângă această fracție se preiau spre compostare deșeuri din bucătării și restaurante, precum și nămoluri din stațiile de epurare orășenești.

3.10. Servicii publice de interes general

3.10.1. Infrastructura de sănătate

Evaluarea resurselor sanitare (numărul unităților medicale și numărul personalului sanitar) s-a realizat prin calculul gradul de acoperire cu medici și cu personal sanitar mediu, prin raportarea numărului de medici la 1000 de locuitori, respectiv numărul personalului sanitar mediu din anul respectiv la 1000 de locuitori . În anul 2021, în județul Covasna funcționau 4 spitale publice (Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt și Covasna) și nici un spital privat. Față de anul 2011, numărul spitalelor numărul spitalelor a scăzut cu unul (privat).

În 2023 funcționau Spitalul Județean de Urgență “Dr. Fogolyán Kristóf” din Sfântu Gheorghe care se află în subordinea Consiliului Județean, Spitalul Municipal Târgu Secuiesc și Spitalul orașenesc Baraolt, considerate unități de interes local din subordinea consiliilor orașenești și Spitalul de Recuperare Cardiovasculară "dr. Benedek Géza" Covasna, considerat unitate de interes național și aflată în subordinea Ministerului Sănătății Publice⁶.

Pe lângă spitale, județul Covasna deține și cinci ambulatorii integrate spitalelor (Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt, Covasna și Întorsura Buzăului). În plus, dispune și de două dispensare medicale publice (în municipiile Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc) și două centre de sănătate mintală în municipiul Sfântu Gheorghe.

La acestea se pot adăuga 107 de cabinete stomatologice (toate private, peste 77% dintre acestea fiind situate în mediul urban), 81 de laboratoare medicale (din care 51 în municipiul Sfântu Gheorghe), 90 cabinete medicale de familie și 65 de farmacii (la care se pot adăuga 2 de puncte farmaceutice). În ceea ce privește cabinetele medicale de familie, care asigură asistența medicală primară, acestea s-au redus de la 106 în anul 2012 la 90 în anul 2022 (conform INS). Pentru anul 2022, la nivelul județului, conform aceleiași surse, există șapte UAT-uri (Dalnic, Estelnic, Lemnia, Mereni, Moacșa, Ojdula și Zagon) care nu au cabinet medical de familie. De asemenea, există 16 de UAT-uri care nu beneficiază de nici un cabinet stomatologic.

La nivelul județului Covasna funcționau, în anul 2023, două centre de permanență, cu 13 de medici, situate în orașul Baraolt și comuna Barcani. Acestea reprezintă o alternativă în caz de urgențe minore, funcționând în regim de gardă.

Serviciile medicale de urgență sunt furnizate de o stație situată în municipiul Sfântu Gheorghe și 4 substații localizate în Baraolt, Covasna, Târgu Secuiesc și Întorsura Buzăului. Conform DSP Covasna, Serviciul de Ambulanță identifică mai multe zone greu accesibile, mai ales în anumite condiții meteorologice (tabel nr. 30).

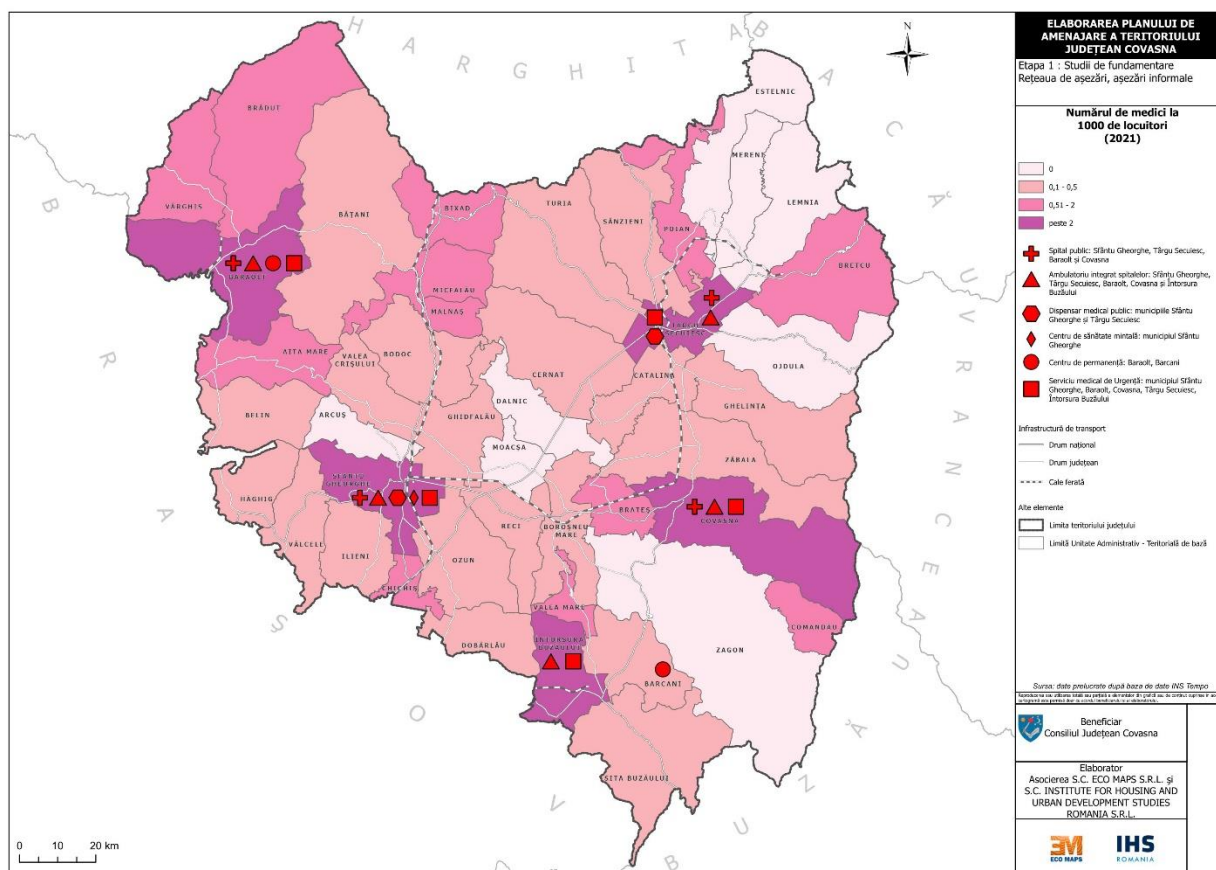
Tabel 30 – Zone greu accesibile pentru serviciul de ambulanță

Stația/Substația	UAT	Zona/Strada	Observații
Substația Întorsura Buzăului	Sita Buzăului	Dealul Negru	2 familii
	Barcani	Str. Figuraș	când plouă
Substația Covasna	Covasna	Chiuruș – Cartierul romilor	când plouă
	Comandău		iarna
Substația Târgu Secuiesc	Brețcu	Str Brazilor	iarna
Substația Baraolt	Brăduț	Doboșeni, Str Pădurii	
	Bățani	Herculian, Cartierul Romilor	
	Bățani	Aita Seacă, peste pârâu (Sat Nou)	2 familii
Stația Sfântu Gheorghe	Vâlcele	Vâlcele, Str Oituz	iarna
	Vâlcele	Araci, Str Secăluș	iarna
	Vâlcele	Hetea	iarna
	Bixad	Str Secăluș	iarna

Sursa datelor: DSP Covasna

⁶ <https://www.dspcovasna.ro/ro/reteaua-sanitara>

Figura 22 – Diferențieri teritoriale – medici/1000 loc (2021)

Sursa datelor: date prelucrate după INS – tempo_online

3.10.2. Infrastructura de educație

3.10.2-a: Rețeaua școlară: Învățământul preșcolar este reprezentat de 7 grădinițe (cu personalitate juridică), toate fiind situate în mediul urban (Municipiul Sfântu Gheorghe – 4 și câte una în municipiul Târgu Secuiesc, în orașele Baraolt și Covasna). Numărul unităților preșcolare a scăzut cu 2 în perioada 2011-2022. Totuși, există și 150 de astfel de unități arondate, conform ISJ Covasna.

Învățământul primar și gimnazial este cel mai bine reprezentat la nivel județean având un număr de 53 de unități școlare în anul 2021 (conform INS), în scădere cu 2 unități față de anul 2011. Dintre acestea 12 sunt situate în mediul urban (din care 6 în municipiul Sfântu Gheorghe). Totuși, există mult mai multe unități arondate (conform ISJC), respectiv 80. Conform datelor INS, nu există nici un UAT care să nu dețină unități școlare de acest nivel cu personalitate juridică.

Învățământul liceal și postliceal este reprezentat de 17 de licee (toate în mediul urban) și o unitate postliceală (în municipiul Târgu Secuiesc). Pentru anul școlar 2021-2022 acestea aveau alocate 2705 locuri pentru filiera teoretică și 815 locuri pentru filiera vocațională. În cazul filierei tehnologice, pentru același an școlar, erau înscriși un număr de 1650 de elevi. Cele mai multe locuri în licee sunt în municipiul Sfântu Gheorghe (4810), urmat de municipiul Târgu Secuiesc cu 3062.

Învățământul profesional (inclusiv cel dual) avea în anul școlar 2021/2022 un număr de 1689 de elevi. Domeniile pentru învățământul profesional erau mecanică, electric, instalații pentru construcții, agricultură, silvicultură, comerț, turism, industrie alimentară, fabricarea produselor din

lemn, industrie textilă și pielărie, estetica și igiena corpului omenesc, mecanică de motoare, structuri pentru construcții, prelucrări la cald etc.

În județul Covasna există și învățământ universitar, reprezentat de Extensia Sfântu Gheorghe a Universității Babeș Bolyai. În cadrul acesteia funcționează Departamentul de Administrarea Afacerilor care oferă cursuri de licență și masterat în specializările Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor, Economia firmei și Managementul Dezvoltării Afacerilor. În plus mai sunt specializările de licență Administrație publică și Știința Mediului.

În ceea ce privește formarea profesională continuă există un număr de 18 furnizori autorizați în județ, trei ONG-uri (Asociația Natura Schola, Asociația Pentru Competențe Digitale în Angajabilitatea Tinerilor–Digita, Fundația LAM), 3 firme private (SC Edelweiss Training & Development, Vocational Education Training, SC Gruman Consulting SRL) și o serie de instituții județene sau locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Școala Populară de Arte și Meserii) care oferă astfel de servicii.

Tabel 31 – Unitățile de învățământ public și privat din anul școlar 2021-2022

Tip	Total	Mediu		Limba de predare		
		Urban	Rural	Română	Maghiară	Mixtă
Grădiniță cu program normal	132	22	110	27	94	11
Grădiniță cu program prelungit	18	16	2	1	4	13
Școală primară	57	10	47	9	47	1
Școală gimnazială	74	14	60	14	43	17
Școală gimnazială specială	2	2	0	0	1	1
Liceu de arte	1	1	0	0	0	1
Liceu economic	1	1	0	0	1	0
Liceu teoretic	6	6	0	2	3	1
Liceu teologic	2	2	0	0	2	0
Liceu pedagogic	1	1	0	0	1	0
Liceu tehnologic	7	7	0	2	4	1
Școală postliceală sanitară	1	1	0	0	1	0
Școală postliceală sanitară particulară (FEG Education)	1	1	0	1	0	0
Total general	303	84	219	56	201	46

Sursa datelor: Inspectoratul Școlar Județean Covasna, Raport privind starea învățământului, 2021

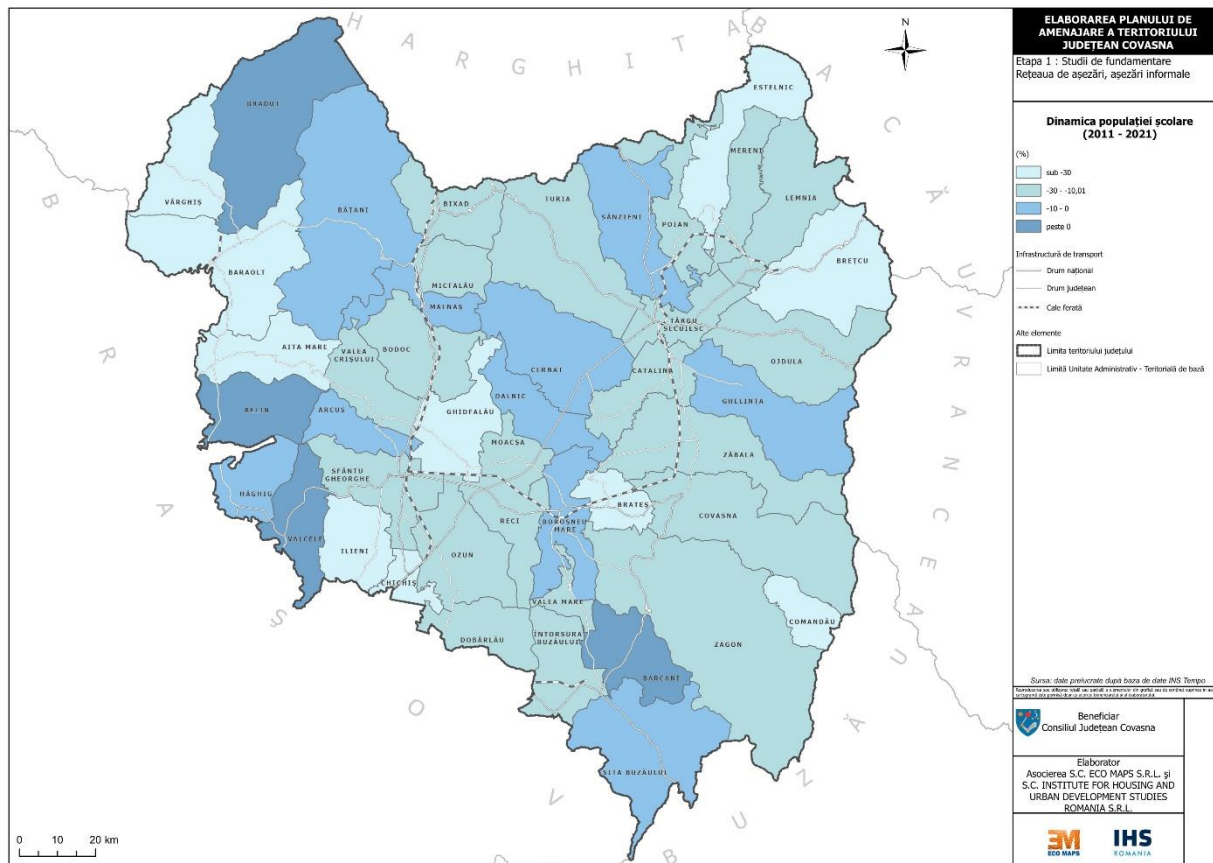
3.10.2-b: Populația școlară: Numărul de elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special) a cunoscut o scădere ușoară de 0,9% (170 de elevi), cu diferențieri teritoriale destul de mari. Astfel, în 33 de UAT-uri se înregistrează scăderi în timp ce în doar 12 UAT-uri numărul de elevi este în creștere. Cel mai mare declin (de peste 30%) se înregistrează în cinci UAT-uri rurale: Ghidfalău (-47%), Vârghiș (-41%), Aita Mare (-39%), Chichiș (-38%) și Brateș (-31%). În cifre absolute însă, cele mai mari descreșteri le înregistrează orașele Baraolt (-187 de elevi), Covasna (-124 de elevi) și Târgu Secuiesc (-97 de elevi). Există și trei UAT-uri cu creșteri de peste 20%, acestea fiind caracterizate de rate înalte ale natalității în ultimii zece ani (Vâlcele, Arcuș și Dalnic). În cifre absolute cea mai mare creștere a numărului de elevi se înregistrează în municipiul Sfântu Gheorghe (cu 648 de elevi) și în comuna Vâlcele (cu 322 de elevi).

Dintre toate treptele, învățământul liceal a cunoscut cea mai mare scădere a numărului de elevi față de anul 2011, respectiv cu 3424, ceea ce reprezintă puțin peste 40%. Deși oferta învățământului profesional este una dintre cauze, aceasta nu explică decât parțial această scădere având în vedere că în cazul acestuia numărul de elevi a crescut cu doar 1544. În toate UAT-urile care beneficiază de această treaptă de școlarizare s-a înregistrat un trend descendent. Procentual,

cea mai mare scădere (de peste 50%) s-a înregistrat în orașul Baraolt. În cifre absolute, municipiul Sfântu Gheorghe se situează pe prima poziție cu un minus de 1431 de elevi.

La polul opus se situează învățământul profesional cu o creștere de 1544 de elevi. Cele mai mari creșteri (de peste 200 de elevi) au fost în municipiile Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc.

Figura 23 – Dinamica populației școlare (%) în perioada 2012-2021

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Situația abandonului școlar s-a îmbunătățit în județul Covasna, în intervalul 2011-2020, pentru anumite forme de învățământ, dar se situează în prezent peste media națională și, cu excepția învățământului liceal, postliceal și de maiștri, și peste cea regională. Rata cea mai mare a abandonului școlar afectează învățământul postliceal primar (3,5%) (tabel nr. 32).

Tabel 32 – Rata abandonului școlar pe niveluri de educație

Nivelul de educație	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Primar și gimnazial	2,6	1,8	2,3	4,2	3,9	3,7	3	3,8	2,9	2,8
Liceal și profesional	5,3	3,9	4,6	4,1	3,7	3,4	3,8	2,8	2,5	2,3
Postliceal și de maiștri	14,9	12,7	15,7	23,3	11,3	23,4	20,3	13,8	15,4	0,7

Sursa datelor: date prelucrate după INS –tempo_online

Situația prezentată de Inspectoratul Școlar Județean Covasna (pentru anul școlar 2021-2022) arată că la nivel de UAT situația este diferențiată. Astfel, cele mai mari rate ale abandonului școlar pentru învățământul primar se înregistrează în Ghidfalău (peste 25%), Ilieni (13,5%), Belin

(11,27%), Brețcu (9,92%) și Vâlcele (9,84%). Pentru acest nivel 26 de UAT-uri înregistrează abandon școlar, în timp ce pentru nivelul gimnazial doar 16 UAT-uri înregistrează acest fenomen. Ratele cele mai mari pentru învățământul gimnazial sunt în comunele Reci, Dobârlău și Vâlcele (cu peste 8%).

3.10.3. Infrastructura servicii sociale

Conform datelor de pe site-ul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, (în luna noiembrie 2023) sunt acreditați 21 de furnizori de servicii sociale. Dintre acestea, 6 sunt structuri specializate din cadrul/subordinea autorităților administrației publice locale și a autorităților executive din unitățile administrativ-teritoriale organizate la nivel de comună, oraș, municipiu: Direcția de Asistență Socială Sfântu Gheorghe (cu patru tipuri de servicii sociale localizate în municipiul Sfântu Gheorghe), Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna (cu opt tipuri de servicii sociale localizate în Baraolt, Cernat, Hăghig, Ilieni, Întorsura Buzăului, Mereni, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc), Primăria Comunei Hăghig - Compartiment Asistență Socială, Primăria Municipiului Târgu Secuiesc - Direcția de Asistență Socială, Primăria Orașului Covasna - Direcția de Asistență Socială, Filiala Județeană Covasna a Societății de Cruce Roșie din România. În plus există 15 organizații neguvernamentale, respectiv asociații și fundații (care acordă servicii sociale în Aita Mare, Arcuș, Baraolt, Cernat, Dobârlău, Ilieni, Întorsura Buzăului, Lemnia, Malnaș, Mereni, Parincea, Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc).

În județul Covasna există și două cantine sociale (conform Ministerului Muncii⁷), situate în municipiul Sfântu Gheorghe (capacitate 100 de locuri, furnizor Fundația Creștină Diakonia Kapernaum) și în municipiul Târgu Secuiesc (capacitate 50 de locuri, furnizor Primăria Municipiului Târgu Secuiesc - Direcția de Asistență Socială).

Serviciile sociale de tip rezidențial pentru copii aflați în situație de risc sunt furnizate de DGASPC Covasna într-un centru de plasament⁸ (Centrul de plasament "Borosnyay Kamilla" Târgu Secuiesc), două centre de primire în regim de urgență (Centrul de primire în regim de urgență "Prinț și Cersător" Sfântu Gheorghe, Centrul de primire în regim de urgență pentru victime ale violenței în familie), un centru maternal (Centrul maternal Sfântu Gheorghe), zece case familiale (Casa familială nr. 1 Sfântu Gheorghe, Casa familială nr. 2 Sfântu Gheorghe, Casa familială nr. 3 Sfântu Gheorghe, Casa familială Ilieni, Casa familială nr. 1 Cernat, Casa familială nr. 2 Cernat, Casa familială Întorsura Buzăului, Casa familială Baraolt, Casa familială Târgu Secuiesc, Casa familială "Szentkereszty Stephanie" Târgu Secuiesc, Casa familială Mereni) și un centru de sprijin (Centrul de sprijin pentru tinerii peste 18 ani Sfântu Gheorghe). În anul 2022, numărul beneficiarilor serviciilor de acest tip era de 138⁹.

Totodată în județul Covasna funcționează două case familiale ale căror servicii sunt oferite de două ONG-uri (Fundația Sf. Francisc în Covasna și Asociația de Binefacere Sfânta Iustina – Dobârlău-Mărcușa). În anul 2022 au beneficiat de servicii 17 copii/tineri¹⁰.

În cadrul DGASPC Covasna funcționează patru centre de zi care au ca scop prevenirea separării copilului de familie și a instituționalizării (Centrul de zi pentru copilul neglijat Sfântu Gheorghe, Centrul de zi pentru copilul neglijat, abuzat Târgu Secuiesc, Centrul de zi Baraolt, Centrul de zi pentru consiliere și sprijin pentru părinți și copii Sfântu Gheorghe).

Pentru protecția copiilor cu dizabilități (270 beneficiari în 2022) în cadrul DGASPC Covasna funcționează: un centru rezidențial pentru copii cu dizabilități (Centru rezidențial pentru

⁷ Ministerului Muncii (2021)

https://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/30012023_Cantine_sociale.pdf

⁸ Consiliul Județean Covasna -DGASPC Covasna (2021) Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în județul Covasna pe anii 2021-2027 (proiect), <https://www.protectiasocialacv.ro/informatii-de-interes-public>

⁹ Raport de activitate al DGASPC Covasna

<https://www.protectiasocialacv.ro/files/useruploads/rapoarte/2023/raport-anual-privind-activitatile-desfasurate-2022.pdf>

¹⁰ <https://www.protectiasocialacv.ro/files/useruploads/intpublic/date-statistice/2023/01/date-statistice-pe-anul-2022.pdf>

copii cu dizabilități Baraolt), cinci case familiale (Casa familială Lunga și Casa familială Tinoasa, Casa Familială nr.2 și nr.3 din Tg.Secuiesc, Casa Familială nr.2 din Întorsura Buzăului) și șase centre de reabilitare/recuperare (Centrul de reabilitare a copiilor cu dizabilități „Szekely-Pótsa” - Centrul de reabilitare Chilieni, Centrul de reabilitare pentru copii cu tulburări din spectrul autist/deficiențe senzoriale Sfântu Gheorghe, Centrul de recuperare pentru copilul cu dizabilități Sfântu Gheorghe, Centrul de reabilitare Târgu Secuiesc, Centrul de recuperare pentru copilul cu dizabilități Întorsura Buzăului și Centrul de reabilitare Baraolt).

Pentru prevenirea și combaterea violenței în familie DGASPC Covasna are 2 servicii: Centrul de primire în regim de urgență pentru victimele violenței în familie și Locuința protejată pentru victime ale violenței domestice.

La nivelul DGASPC Covasna, în cadrul Complexului de Servicii Comunitare Târgu Secuiesc funcționează trei servicii destinate persoanelor adulte cu dizabilități: - Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Târgu Secuiesc, - Centrul pentru viață independentă pentru persoane adulte cu dizabilități Târgu Secuiesc, - Centrul de servicii de recuperare neuromotorie de tip ambulatoriu pentru persoane adulte cu dizabilități Târgu Secuiesc¹¹. În afara serviciilor rezidențiale DGASPC Covasna are 2 servicii numite ”alternative de tip familial”:

Plasamentele familiale la rude, alte familii/persoane și în asistență maternală sunt considerate cele mai eficiente tipuri de măsuri de protecție specială din punctul de vedere al asigurării protecției și drepturilor copilului separat de părinți. Două treimi din numărul total al copiilor care beneficiază de măsura de protecție specială a plasamentului se află în astfel de tipuri de servicii. În anul 2022 au fost un număr de 269 de copii au fost plasați la familii/ rude până la gradul IV, alte familii/persoane și 163 de copii în asistență maternală¹².

3.10.4 Zone marginalizate (urban, rural)

3.10.4-a Urban: Ponderea cea mai mare a populației urbane care trăiește în zone marginalizate aparține orașului Barolt (21,23%), în timp ce cea mai mică pondere a acestora se înregistrează în municipiul Sfântu Gheorghe (6,29%) (tabel nr. 33). De altfel, județul Covasna deține una dintre cele mai ridicate valori la nivel național ale proporției populației urbane care trăiește în zone marginalizate, conform aceleiași surse.

Tabel 33 – Distribuția populației urbane în funcție de tipul ariei de rezidență

Oraș	Ponderea populației din zone nedezavantajate	Ponderea populației din zone dezavantajate pe locuire	Ponderea populației din zone dezavantajate pe ocupare	Ponderea populației din zone dezavantajate pe capital uman	Ponderea populației din zone marginalizate
Municipiul Sfântu Gheorghe	80,03	3,54	4,65	5,35	6,29
Municipiul Târgu Secuiesc	64,07	7,22	16,77	3,44	7,98
Baraolt	35,46	0	22,74	20,28	21,23
Covasna	63,66	0	12,43	19,75	4,15
Întorsura Buzăului	16,09	0	25,64	57,64	0
Urban județul Covasna	66,85	3,29	10,78	11,63	7,20

Sursa datelor: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2014

¹¹ <https://www.protectiasocialacv.ro/files/useruploads/rapoarte/2023/raport-anual-privind-activitatile-desfasurate-2022.pdf>

¹² <https://www.protectiasocialacv.ro/files/useruploads/intpublic/date-statistice/2023/01/date-statistice-pe-anul-2022.pdf>

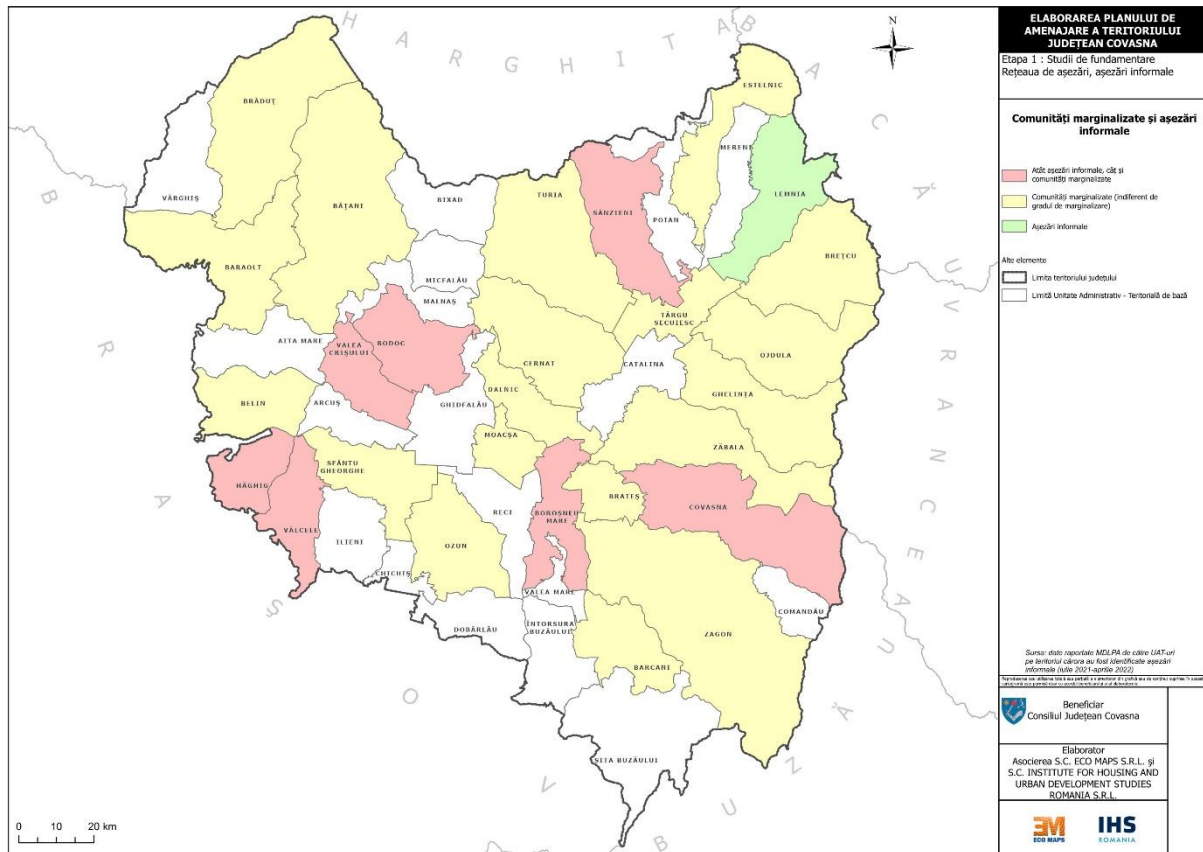
3.10.4-b Rural:

Tabel 34 – Lista localităților rurale cu zone marginalizate din Județul Covasna

Comună	Sat	Populație (număr)	Procent populație romă în zonele marginalizate	Număr locuitori ce trăiesc în zonele marginalizate*			
				1-169	170-256	257-418	peste 418
Barcani	Barcani	2351	Sub 20%			X	
Bățani	Bățanii Mari	1920	Sub 20%			X	
Bățani	Aita Seacă	697	Sub 20%			X	
Bățani	Herculian	1229	Peste 20%				X
Belin	Belin-Vale	1489	Peste 20%				X
Bodoc	Olteni	675	Sub 20%			X	
Boroșneu Mare	Boroșneu Mare	1547	Sub 20%				X
Boroșneu Mare	Boroșneu Mic	452	Sub 20%		X		
Boroșneu Mare	Dobolii de Sus	229	Sub 20%	X			
Brateș	Telechia	615	Sub 20%		X		
Brăduț	Doboșeni	2001	Peste 20%				X
Brețcu	Brețcu	2467	Sub 20%			X	
Brețcu	Martanus	770	Sub 20%		X		
Catalina	Martineni	607	Sub 20%		X		
Cernat	Cernat	3270	Sub 20%		X		
Ghelința	Ghelința	4600	Sub 20%				X
Hăghig	Hăghig	1698	Peste 20%			X	
Hăghig	Iaras	522	Peste 20%			X	
Moacșa	Moacșa	885	Sub 20%		X		
Moacșa	Pădureni	316	Sub 20%	X			
Ojdula	Ojdula	3247	Peste 20%				X
Ozun	Măgheruș	114	Sub 20%	X			
Sânzieni	Sânzieni	2709	Sub 20%			X	
Turia	Turia	3677	Sub 20%			X	
Valea Crișului	Valea Crișului	1790	Sub 20%		X		
Vâlcele	Araci	2196	Peste 20%				X
Vâlcele	Hetea	403	Peste 20%			X	
Vâlcele	Vâlcele	1347	Peste 20%				X
Zagon	Zagig	4007	Sub 20%				X
Zăbala	Zăbala	3324	Peste 20%			X	
Dalnic	Dalnic	956	Sub 20%			X	
Estelnic	Estelnic	894	Sub 20%			X	

Sursa datelor: Estimările Băncii Mondiale, pe baza Recensământului populației și al locuințelor, 2011, citată în Atlasul zonelor rurale marginalizate și al dezvoltării umane locale din România, 2016

Figura 24 – Așezări marginalizate și informale

Sursa: date raportate MDLPA de către UAT-uri pe teritoriul cărora au fost identificate așezări informale (iulie 2021 – aprilie 2022)

3.11. Rețeaua de localități din perspectiva dezvoltării istorice și a patrimoniului cultural

3.11.1. Perspectiva istorică

Istoricul teritoriului ocupat în prezent de județul Covasna

Județul Trei-Scaune a fost populat încă din timpuri străvechi, pe teritoriul său, pe valea Cremenei, pe valea Chicherului, fiind descoperite urme de civilizație paleolitică. La Ariușd s-a decoperit ceramică pictată de tip premicenian, iar la Țufalău, lângă Covasna, un tezaur din epoca bronzului. Viața daco-romană, mărturisită de drumurile care străbăteau regiunea, s-a manifestat aici cu intensitate. În secolul I d. Hr. și la începutul secolului al II-lea, pe teritoriul actual al Transilvaniei s-a aflat centrul politic al regatului Dacia. Prezența culturii dacice în sud-estul Transilvaniei este marcată prin descoperiri emblematic cum ar fi tezaurul de la Sâncrăieni (jud. Harghita) sau cetățile dacice de la Covasna (Cetatea Zânelor) sau Jigodin (jud. Harghita).

Prezența romană pe teritoriul actualului județ Covasna este certificată de existența urmelor hotarelor Imperiului Roman, Limesul dacic. Structura limesului constă dintr-un sistem extrem de complex de turnuri, valuri de pământ, ziduri, fortificații de mici dimensiuni, castelele din spatele limesului plasate de regula la o distanță de circa 5 km fata de limes, așezările civile aferente și structurile ne-romane. În întreaga Românie se cunosc în total circa 100 de castele, 50 de mici fortificații și mai mult de 150 de turnuri, deși numărul lor trebuie să fi fost mult mai mare. În plus, mai sunt alte structuri care făceau parte din sistemul de frontieră, dintre cele mai importante fiind barajele artificiale, în general formate din valuri de pământ, dar și cu zid de piatră.

Fortificațiile cu trupe legionare sau auxiliare în garnizoană se află de obicei în văi, aproape de cele mai accesibile căi de comunicații. Fortificațiile auxiliare nu se află chiar pe linia de frontieră, ci la o distanță de cca. 5 km în spatele graniței. Acestea trebuie să fi fost caracteristicile graniței de nord și probabil al celei din estul Transilvaniei, mai departe, înspre sud, până la Brețcu (jud. Covasna).

Recent, a fost definitivat procesul de înscriere pe Lista Indicativă a României pentru Lista Patrimoniului Mondial UNESCO a sectorului de limes denumit „Frontiers of the Roman Empire – The Danube Limes (Lower Section)”. cu această ocazie, a fost realizată și înscrierea celeilalte părți a frontierelor romane de pe teritoriul României, „Frontiers of the Roman Empire – Dacia”, pe aceeași listă indicativă. Pe teritoriul județului Covasna sunt identificate un număr de 5 situri cu forturi auxiliare: sat comuna Boroșneu Mare, sat comuna Reci, sat Olteni comuna Bodoc, sat comuna Baraolt, sat comuna Brețcu.

După retragerea aureliană în 271, Transilvania devine un teritoriu de tranziție: goții, gepizii, hunii, avarii, slavii și bulgarii vor folosi resursele naturale, căile de comunicație principale și ruinele romane. Transilvania în secolele IV-X. reprezintă un pod cultural între Europa de Est și Imperiul Bizantin. Populațiile care ajung din est aduc și ele o cultură de tip steppe având însă legături cu lumea bizantină, persană, dar și arabă.

Infrastructura romană, ruinele orașelor din Transilvania, resursele naturale și mai ales, protecția Carpaților au reprezentat principalul motiv pentru stabilirea maghiarilor în această zonă în secolele IX-XI.

În anul 996 Ștefan I al Ungariei a devenit regele apostolic al Regatului Ungariei, primind coroana din partea Papei Silvestru al II-lea în anul 1000 în orașul Esztergom. Ca rege creștin a înființat Biserica Ungară, a creștinat populația maghiară în religia catolică și a înființat zece episcopii. Astfel a fost înființată în 1009 Arhiepiscopia de Alba Iulia, care a condus pe plan religios catoliciei din Transilvania. Totodată, Ștefan I a împărțit statul regal în comitate (în maghiară *vármegye*). Până la reforma administrativă din 1876 în Ardeal au existat în total șapte comitate, dintre care Alba a fost cel mai puternic și pe parcurs a căpătat o hegemonie în regiune.

Transilvania în secolul XI. devine voievodat al Regatului Maghiar arpadian. Transilvania voievodală (sec. XI-XVI.) reprezintă a doua epocă ce produce o civilizație urbană și o infrastructură statală după căderea provinciei Dacia.

Populația Transilvaniei – la fel și structura, și administrația interioară – se schimbă de nenumărate ori, fie după colonizări (sașii, teutonii, cumanii), migrații sau tragedii istorice (invazia tătarilor).

După bătălia de la Mohács din 1526, Transilvania capătă un statut cvasi-independent, fiind din nou o punte între est/orient (Imperiul Otoman) și civilizația ”vestică”/creștină (Habsburgică).

După 1690 Principatul Transilvaniei devine partea integrantă a Imperiului Habsburgic. Epoca Habsburgică reprezintă intensificarea urbanizării, orașele vor avea un aspect baroc, aristocrația intră treptat în orașe și începe industrializarea sistematică a Transilvaniei și a Banatului în secolul XVIII. Datorită schimbărilor demografice din epoca otomană și a războaielor din sec. XVI-XVII., în secolul XVIII. românii ajung majoritari în Transilvania. Această perioadă este marcată și de începuturile mișcărilor naționale reprezentate prin formarea bisericii greco-catolice, revolta lui Horea și a faimosului document *Supplex libellus Valachorum Transsylvaniae*.

În lupta de autoapărare și libertate din 1848–49, secuii din Trei-Scaune au jucat un rol decisiv. Pe lângă entuziasmul, curajul care sfidează moartea al glorioșilor soldați și expertiza liderilor, rezultatul strălucitor se datorează în principal tunurilor lui Áron Gábor.

Potrivit consemnărilor contemporanilor, au fost fabricate în total 70 de tunuri de Áron Gábor, în atelierul fierarului János Kis din Sfântu Gheorghe și, în final, la Târgu Secuiesc, tot sub conducerea lui Áron Gábor.

Transformarea burgheză a Europei de Est a avut loc pe la mijlocul secolului al XIX-lea, fie inițiată de revoluția din 1848, fie pur și simplu în urma reformelor. În cele din urmă, realizarea anului 1848 s-a petrecut în mare parte sub această formă.

În secolul al XX-lea, trăsăturile care au separat Europa de Est de dezvoltarea occidentală în cadrul dezvoltării europene unificate devin din ce în ce mai estomate.

După Primul Război Mondial organizarea administrativă se schimbă.

Teritoriul județului Trei Scaune a fost transferat României din Ungaria ca stat succesor Austro-Ungariei în 1920 prin Tratatul de la Trianon. După legea unificării administrative din 1925, numele județului a rămas așa cum era, dar teritoriul a fost reorganizat.

În 1940, aproape tot județul a fost transferat înapoi în Ungaria în urma celui de-al doilea Tratat de la Viena; mici părți au fost adăugate județului Putna și județului Brașov. În septembrie-octombrie 1944, a fost recucerit teritoriul cedat și reintegrat în România.

Cronologia principalelor evenimente istorice pe teritoriul județului Covasna

1499 - diplomă eliberată de Regele Vladisav al II-lea, a reafirmat condițiile în care secuii au oferit servicii militare;

1562 - Răscoala secuilor. Secuii sunt învinși de Ioan al II-lea Sigismund Zápolya. Numește un căpitan de guvernare, cu un birou în Odorheiu Secuiesc, sediul principal. Guvernul a construit două cetăți pentru a controla secuii, unul la Odorheiu Secuiesc, și un altul la Sfântul Gheorghe;

1595 - Sigismund Bathory, principe al Transilvaniei, care a avut nevoie de sprijinul secuilor în Bătălia de la Călugăreni în 1595, le-a promis că drepturile lor vor fi restaurate;

1596 - Sigismund Báthory și-a retras promisiunile;

1599 - Secuii i s-au alăturat lui Mihai Viteazu în timpul Bătăliei de la Șelimbăr;

După 1601 secuii își recapătă libertățile;

1691 – Diploma Leopoldină, fiscalitatea a fost introdusă și satele au trebuit să se acomodeze cu trupele împăratului;

1703 și 1711 – Războiul curuților. Habsburgii preiau controlul Transilvaniei secuii s-au dezarmat și serviciile lor militare au luat sfârșit. Birourile tradiționale au fost lichidate, dar instituțiile democratice tradiționale secuiești, cum ar fi sistemul lor judiciar, a rămas nevătămat timp de zeci de ani;

1762 - Maria Tereza decide să înființeze trupele de grăniceri la granițele Transilvaniei;

1848 - Revoluția Maghiară din 1848, secuii au sprijinit partidele liberale de presare pentru libertatea deplină a iobagilor și impozitare egală pentru toți;

1848 – 1849 În Scaunul Trei Scaune în noiembrie, Gábor Áron, un fost ofițer de artilerie, a convins delegații că, în loc să se predea, ar trebui să încerce să producă tunuri la nivel local. În câteva săptămâni, primele tunuri au fost pregătite și au fost folosite cu succes. În perioada următoare, zeci de tunuri au fost fabricate și utilizate de către Armata secuiască;

1867 - 1867, a fost făcut un acord între Austria și Ungaria cu privire la crearea Austro-Ungariei. În conformitate cu compromisul, Transilvania s-a unit cu Regatul Ungariei;

1876, Parlamentul Ungariei a desființat drepturile specifice de autodeterminare și instituțiile juridice ale secuilor, desființându-le complet autonomia anterioară, în numele modernizării și reformelor;

1891 - 11 octombrie - se inaugurează prima cale ferată de pe raza județului Covasna, mai exact tronsonul de cale ferată dintre Brașov și Sf. Gheorghe. (CF 400);

1892 - se dă în exploatare calea ferată cu ecartament îngust de 760mm: Comandau - Gara Covasna cunoscută sub denumirea de "Planul inclinat Comandau". Calea ferată a funcționat până în anul 1995 când a fost scoasă din exploatare, azi a rămas funcțională doar secțiunea de la Gara Covasna și până la "planul inclinat" și este folosită de o mocăniță pentru turiști:

1897 - 5 aprilie - se inaugurează tronsonul Sf. Gheorghe - Miercurea Ciuc (CF 400):

1911 - CFF Întorsura Buzăului - Crasna - Nehoiășu își demarează activitatea și este exploatată până în anul 1974, când încep lucrările pentru construcția barajului Siriu:

1919, ianuarie 15. Comitetul Suprem al Comitatului Trei Scaune este înlocuit cu un Prefect, numit de Consiliul Dirigent. Comitetului Municipal al Comitatului a fost suspendat, fiind înlocuit de un Consiliu Județean.

1931 - 25 iunie - este finalizată linia de cale ferată Brașov - Intorsura Buzăului (CF 403), după 9 ani de construcție la cel mai lung tunel de cale ferată din România: tunelul Teliu (4369,5 m):

1950, 6 septembrie a intrat în vigoare Legea nr. 1950/5 care a desființat sistemul administrativ în stil francez dintre cele două războaie mondiale (sat-comună/oraș-cartier-județ) și a introdus împărțirea teritorială organizată pe model sovietic (sat/oraș/municipiu, regiune);

1952, 21 septembrie, sub presiunea sovietică, a fost înființată Regiunea Autonomă Maghiară, cuprinzând cea mai mare parte a Ținutului Secuiesc, cu sediul în Târgu Mureș, din 1960 raioanele Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc aparțin regiunii Brașov, fostă Stalin;

1968 – Urmare a reorganizării administrative se constituie județele, printre care și județul Covasna;

1976 - de la Siculeni se electrifică linia de cale ferată până la Brașov (CF 400);

1989 -1990, Schimbare de regim politic;

1998 – Constituirea Regiunilor de dezvoltare prin asocierea consiliilor județene din România pentru a coordona dezvoltarea regională necesară pentru ca România să adere la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene și cele locale. Județul Covasna face parte din Regiunea de dezvoltare Centru..

3.11.2. Patrimoniul cultural

În conformitate cu Legea 422/18 iulie 2001, republicată, privind protejarea monumentelor istorice, cu completările ulterioare, în cadrul Listei Monumentelor Istorice(LMI 2015) pentru județul Covasna sunt înscrise un număr mare de obiective -594 , grupate structural pe 4 categorii:

- la Categoria I (Monumente de arheologie)- 141 obiective,
- la Categoria II (Monumente de arhitectură)- 436 de obiective, monumente și ansambluri de arhitectură,
- la Categoria III (Monumente de for public) 8 obiective monumente
- la Categoria IV (Monumente memoriale și funerare) 9 obiective - monumente.

Municipiul Sântu Gheorghe cu 76 de obiective înscrise în LMI 2015 și Târgu.Secuiesc cu 39 de obiective înscrise în LMI 2015 sunt din acest punct de vedere localitățile urbane ce reprezintă un interes cultural major, atât datorită numărului de monumente clasate, cât și datorită activităților culturale ce se desfășoară în instituțiile culturale existente și potențialului istoric încă nevalorificat, ce poate contribui la dezvoltarea unor programe culturale la nivel local .

O mențiune specială trebuie făcută pentru câteva din localitățile rurale, cu însemnate valori arheologice și de patrimoniu construit(monumente și ansambluri de arhitectură), categoriile valorice I și II fiind cel mai bine reprezentate în comunele *Cernat, Borosneu Mare, Ozun*.

Asocierea valorilor culturale, naturale și turistice se regăsește într-o rută cultural - turistică dezvoltată pe plan regional de către Consiliul Județean Covasna și Consiliile Județene Harghita și Mureș - „Ținutul conacelor” în care se regăsesc 160 de conace, din județul Covasna fiind incluse până în prezent *Conacele Koreh-Denes și Zatyi(sat Bicfalău, com. Ozun), conacul Nagy (sat Coșeni, mun.Sf.Gheorghe)conac Benke(sat Moacșa)Conac Gáal(sat Dalnic), castel Kalnoky(Micloșoara)castel Daniel (Vârghiș).*

În conformitate cu *Legea 5/6 martie 2000 privind aprobarea PATN - Secțiunea III - Zone protejate - Anexa III, Capitolul I - Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională)*

- Monumente și ansambluri de arhitectură

În județul Covasna sunt înscrise 4 obiective ce aparțin patrimoniului arhitectural la pct. a)Cetăți și pct .k) Biserici și ansambluri mănăstirești :

- pct. a19) Cetatea Balványos, *comuna Turia, sat Turia;*
- pct. k52) Ruinele bisericii și vestigiile complexului medieval , *comuna Brăduț, sat Filia;*
- pct. k53) Biserica Reformată, municipiul Sf. Gheorghe, sat Chilieni Tisău;
- pct. k54) Biserica romano-catolică, *comuna Ghelița, sat Ghelița*

Deși în cadrul LMI 2015 în decursul timpului au fost înscrise numeroase monumente și ansambluri la categoria valorică A - 204 de obiective fiind înscrise în prezent în LMI 2015 - în cadrul Secțiunii III nu sunt incluse obiective reprezentative la pct.d)- Castele, conace, palate; pct.f)Clădiri civile urbane; pct.g) Ansambluri urbane; pct.l) Arhitectură industrială; pct.m) Monumente de arhitectură populară ;pct.n) Ansambluri tradiționale rurale.

Monumente și situri arheologice: La acest capitol sunt încadrate doar 2 obiective , înscrise la pct .e):

- pct. e) 11.Fortificație dacică cu ziduri de piatră (punctul Verele), *comuna Sânzieni, sat Cașinu Nou*
- pct. e) 12.Fortificație dacică cu 3 terase împrejmuite cu ziduri de piatră (punct Valea Zânelor-Dealul Florilor), *oraș Covasna*

Deși în cadrul LMI 2015 în decursul timpului au fost înscrise numeroase monumente și ansambluri la categoria valorică A - 97 de obiective la pct.2 - Monumente și situri arheologice sunt încadrate doar 2 obiective, în cadrul unei singure categorii structurale.

În cadrul Repertoriului Arheologic Național(RAN) județul Covasna are înscrise un număr de 506 obiective¹³

La Capitolul II - **Unități Administrativ Teritoriale cu concentrație foarte mare a valorilor culturale de interes național**, *județul Covasna are înscrise 8 UAT-uri - municipiul Sf. Gheorghe, orașele Covasna și Tg. Secuiesc și comunele Brăduț, Ghelița, Ilieni, Sânzieni, Turia.*

Secțiunea de față face această trecere în revistă a UAT-urilor cu numărul cel mai important de valori de patrimoniu, pentru a recomanda ca în cadrul Planurilor Urbanistice Generale, în momentul elaborării, sau al actualizării acestora, pe baza analizelor din studiile de fundamentare realizate la nivel de U.A.T. să se reflecte măsurile de protecție și punere în valoare pentru toate obiectivele cuprinse în LMI 2015 și pentru cele ce vor fi propuse spre clasare în urma cercetărilor și analizei datelor din teren.

¹³ ran.cimec.ro ;map.cimec.ro/mapservers

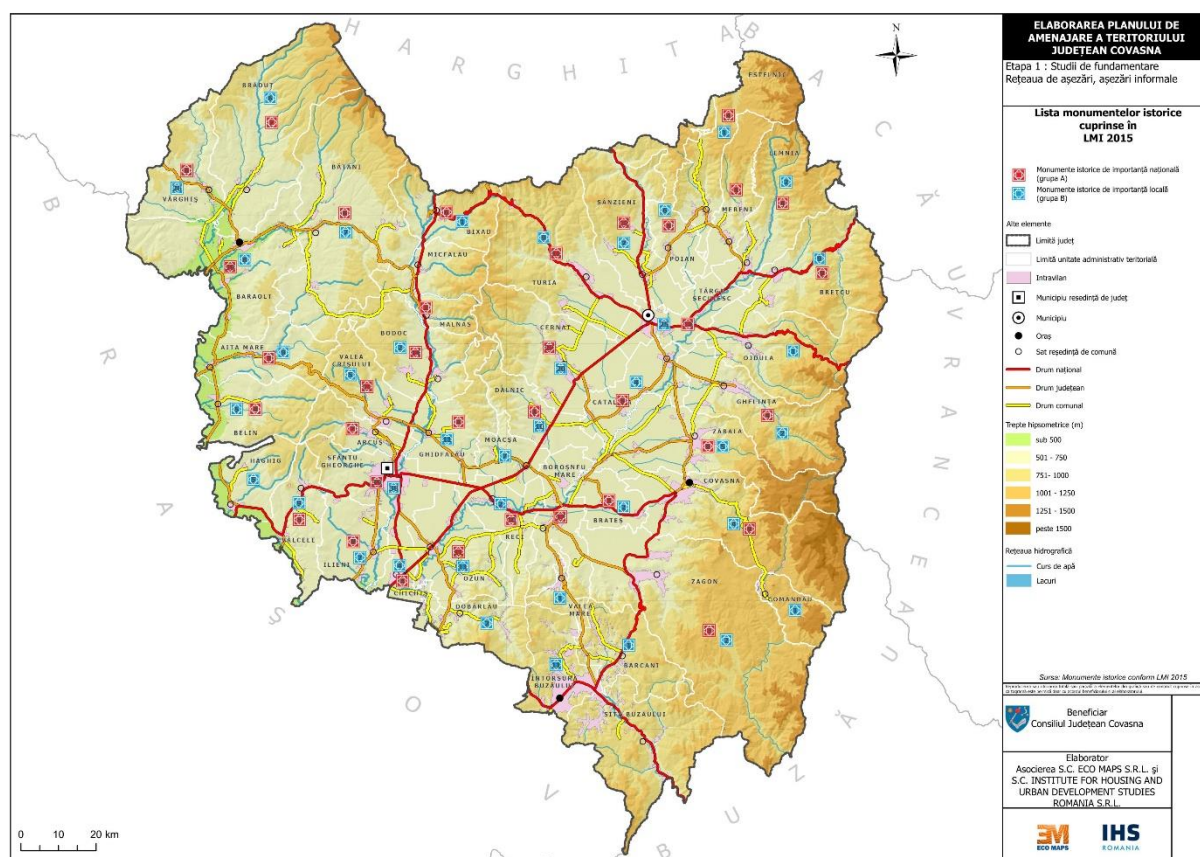
Capitolele tematice mari, în care sunt grupate categoriile de monumente aflate pe teritoriul județului Covasna, sunt următoarele (conf. Anexe I, II, III: *Monumente de arheologie (I)*, *Monumente de arhitectură (II)*, *Monumente de for public, Memoriale (III, IV)*).

Monumente de arheologie (I): Sit (cat.A -25; cat.B -13); Așezare/așezare fortificată /fortificație(cat.A -58; cat B-24); Necropolă (cat.A -1; cat.B -3); (cat A-0, cat B-1), Ruine(cat A-1 , cat B-1); Cetate (cat A-5;cat B-0); Castru, therme, canabae,castellum, ateliere (cat A-6; cat B- 2); Morminte (cat A -1;cat B -1)

Monumente de arhitectură (II): Biserici/ans. clădiri cult (cat.A-133, cat.B-66);Cetăți(cat. A-3, cat B-0);Case urbane(cat .A -3 , cat B-40); Conace, castele,palate (cat.A -40, cat.B-46)); Clădiri publice(cat. A-7, cat.B- 20); Clădiri industriale/agricole (cat. A- 5, cat. B-9); Ansambluri urbane/centre istorice (cat A -1, cat B- 4); Case /gospodarii rurale (cat A -10,cat B -48); Parcuri (cat A - 2,cat B -1);Pod (cat A-0;cat B-1)

Monumente de for public, memoriale și funerare (III, IV): Busturi/statui (cat. A-0, cat. B-6); Monumente (cat A-0; at B - 2);Cimitir/crucii (cat A-0, cat B- 4), Crucii piatră (cat. A-0, cat. B-2), Coloane piatră (cat. A- 0, cat. B-2) ;Capelă(cat A-0; cat B - 1)

Figura 25 – Distribuția spațială a monumentelor cuprinse în LMI 2015

Sursa: Planșă proprie după LMI 2015

Categoria monumente de arheologie (I) este cel mai bine reprezentată de tipologia de *situri și de așezări/așezări fortificate* iar categoria monumentelor de arhitectură (II) de *edificiile de cult (biserici și biserici fortificate), conace, castele, palate și de gospodăriile și casele din zona rurală (cu anexe și porți)*. Patrimoniul arheologic este important din perspectiva amenajării teritoriului județului, având în vedere restricțiile impuse de legislația privind protejerea

patrimoniului arheologic¹⁴. Acesta, inclusiv obiectivele cuprinse în LMI 2015- jud. Covasna cu siturile cuprinse în RAN/2022, sunt prezentate în <http://ran.cimec.ro/sel.asp>. iar pozițiile exacte ale obiectivelor, necesare în elaborarea documentațiilor de urbanism, sunt indicate pe pagina <https://map.cimec.ro/Mapserver/#>.

3.11.3. Infrastructura culturală

În conformitate cu literatura de specialitate, infrastructura culturală este alcătuită din clădiri structuri și locuri unde cultura este consumată și produsă.¹⁵

Patrimoniul cultural național mobil este definit ca alcătuit din bunuri cu valoare istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literală, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică, reprezentând mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relațiilor omului cu acesta, ale potențialului creator uman și ale contribuției românești, precum și a minorităților naționale la civilizația universală.

Instituirea unui regim de protecție implicit prin efectul legii (Legea 182/25 octombrie 2000) se aplică bunurilor culturale aflate în proprietatea statului sau a UAT-urilor, patrimoniu cultural mobil ce se împarte în 2 categorii - *categoria Tezaur* (bunuri culturale de valoare excepțională pentru umanitate) și *categoria Fond* (bunuri culturale de valoare deosebită pentru România).

Această categorie de patrimoniu se regăsește în muzee, colecții, biblioteci sau arhive, Județul Covasna având înregistrate ca **bunuri culturale clasate în Patrimoniul Cultural Național Mobil** un număr de **2268 bunuri - 741 la Categoria tezaur și 1527 la Categoria fond**.¹⁶

Patrimoniul muzeal este alcătuit din totalitatea bunurilor, a drepturilor și obligațiilor cu caracter patrimonial ale muzeului sau, după caz, ale colecțiilor publice, asupra unor bunuri aflate în proprietate publică și/sau privată¹⁷, iar protejarea acestui patrimoniu cultural mobil este prevăzută într-un cadru legislativ specific.¹⁸

Cele mai reprezentative Instituții culturale ce dețin bunuri culturale de valoare națională sunt **Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Muzeul Național Secuiesc** (din municipiul Sf. Gheorghe), **Muzeul de istorie a breslelor (Tg. Secuiesc)** dar se regăsesc și în **colecțiile Bisericilor reformate din Moacșa, Chileni, Coșeni, Dobolii de Jos ș.a.**

Alături de aceste două mari instituții de cultură, atât în zona urbană, cât și în cea rurală, se regăsesc muzee și colecții, reprezentative pentru acele zone și comunitățile lor : **Sf. Gheorghe** (Casa cu Arcade, Expoziția cinegetică a Ținutului Secuiesc) **Tg. Secuiesc** (Casa Colecțiilor, Muzeul farmaceutic, Muzeul de păpuși) **Arcuș** (Muzeul satului), **Baraolt** (Muzeul Depresiunii Baraolt), **Bățanii Mici** (Casa memorială Benedek Elek), **Cernat** (Muzeul Haszmann Pal), **Micloșoara** (Muzeul vieții transilvane – Castelul Kalnoky), **Zăbala** (Muzeul Etnografic Ceangăiesc), **Zagon** (castelul Mikes- Szentkereszty), **Valea Zălanului** (Muzeul satului).

Sălile de spectacole sunt săli de teatru și concertin număr de 5 (2020) incuzând Teatrul Tamasi Aron, Teatrul Andrei Mureșan, Teatrul de mișcare Studio M (din municipiul Sf. Gheorghe), Ansamblul de Dansuri Trei Scaune, Teatrul orășenesc Tg Secuiesc (ce funcționează în cadrul Casei de Cultură).

Salile de cinematograf sunt în număr de 2- Cinematograful Arta- Sf. Gheorghe și Cinematograful Victoria- Covasna.

¹⁴ Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 republicată privind protejarea patrimoniului arheologic.

¹⁵ *Cultural Infrastructure Plan. A Call to Action. Greater London Authority. 2019; https://www.london.gov.uk/sites/default/files/cultural-infrastructure-plan_online.pdf*

¹⁶ Institutul Național al Patrimoniului - Bunuri culturale mobile clasate în Patrimoniul Cultural Național, 2023

¹⁷ Legea muzeelor și colecțiilor 311/08.07.2003

¹⁸ Legea 105/07.04 2004 pentru modificarea Legii 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.

Bibliotecile au scăzut ca număr din anul 1990 (248) până la 2020 (133) principala scădere fiind la numărul bibliotecilor școlare. Spații culturale sunt de asemenea spațiile expoziționale, reprezentativ pentru arta contemporană fiind Spațiul expozițional de Artă contemporană Magma sau Galeriile de Artă din orașul Covasna.

3.11.4. Patrimoniul natural

În conformitate cu art. 5 din OUG 57/2007 (aprobată cu modificări și completări prin Legea 49/2011), pot fi identificate următoarele categorii majore de arii naturale protejate:

- a) de interes național;
- b) de interes internațional;
- c) de interes comunitar sau situri „Natura 2000”;
- d) de interes județean sau local.

În cadrul județului Covasna au fost desemnate mai multe arii naturale protejate cuprinse în două dintre categoriile menționate anterior, după cum urmează:

- de interes național, desemnate prin Legea nr. 5/2000, HG 2151/2004, HG 1143/2007;
- de interes comunitar, desemnate prin OM 1964/2007 modificat și completat prin OM 2387/2011, precum și HG 1284/2007, modificată și completată de HG 971/2011 și HG 663/2016. La acestea se adaugă HG 685/2022.

3.11.4-a: Ariile naturale protejate de interes național: În cadrul județului Covasna au fost desemnate, în conformitate cu legislația în vigoare, un număr de patru arii naturale protejate de interes național, mai precis rezervații naturale, după cum urmează:

- Mestecănișul de la Reci - Bălțile de la Ozun - Sântionlunca, cu o suprafață de 2020 ha;
- Dealul Ciocaș - Dealul Vițelului, cu o suprafață de 976,6 ha (localizat parțial și în județul Brașov);
- Turbăria Ruginosu, cu o suprafață de 355,0 ha;
- Cheile Vârghișului, cu o suprafață de 830,1 (din care 205,5 ha în județul Covasna) (RSM Covasna, 2023).

Administrarea acestor arii naturale protejate este asigurată de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, prin structurile teritoriale. Mestecănișul de la Reci - Bălțile de la Ozun - Sântionlunca este încadrat cu o stare de conservare satisfăcătoare, în timp ce celelalte trei rezervații naturale prezintă o stare de conservare bună (RSM Covasna, 2023).

3.11.4-b: Ariile naturale protejate de interes comunitar. În conformitate cu legislația în vigoare, ariile naturale protejate de interes comunitar sau situri „Natura 2000” pot fi: situri de importanță comunitară (SCI), arii speciale de conservare (SAC), arii de protecție specială avifaunistică (SPA). Pe teritoriul județului Covasna au fost declarate, de-a lungul timpului, 21 de situri Natura 2000, dintre care 17 SCI și 4 SPA. Caracteristicile principale ale acestora sunt individualizate în tabelul 35.

Tabel 35 – Ariile naturale protejate de interes comunitar sau situri „Natura 2000”

Nr.	Cod	Numele Sitului	Suprafața totală (ha)	Suprafața în județul Covasna (ha)
1.	ROSCI0036	Cheile Vârghișului	834	205
2.	ROSCI0037	Ciomad - Balványos	5993	5993
3.	ROSCI0056	Dealul Ciocaș-Dealul Vițelului	917	822
4.	ROSCI0091	Herculian	12881	12881
5.	ROSCI0111	Mestecănișul de la Reci	2104	2104

6.	ROSCI0130	Oituz - Ojdula	15319	15319
7.	ROSCI0241	Tinovul Apa Lină Honcsok	7906	2461
8.	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie	66	66
9.	ROSCI0256	Turbăria Ruginosu Zagon	350	350
10.	ROSCI0280	Buzăul Superior	213	196
11.	ROSCI0329	Oltul Superior	1508	746
12.	ROSCI0374	Râul Negru	2315	2315
		Total SCI și SAC	50406	43458
13.	ROSPA0027	Dealurile Homoroadelor	37093	10160
14.	ROSPA0037	Dumbrăvița - Rotbav - Măgura Codlei	4536	210
15.	ROSPA0082	Muntii Bodoc Baraolt	56657	56429
16.	ROSPA0147	Valea Râului Negru	2315	2315
17.	ROSPA0169	Tinovul Apa Lină-Honcsok	7906	2461
		Total SPA	108507	71575
		Total	158913	115033
Nr.	Cod	Alte situri	Suprafața totală (ha)	Suprafața în județul Covasna (ha)
18.	ROSCI0047	Creasta Nemirei	3509	1
19.	ROSCI0208	Putna-Vrancea	38213	56
20.	ROSCI0229	Siriu	6230	1
21.	ROSCI0327	Nemira-Lapoș	9865	78
		Total	57817	136

Sursa: RSM Covasna, 2023

Trebuie menționat că în ceea ce privește tipurile de situri de interes comunitar, a avut loc o modificare legislativă recentă, prin HG 685/2022 prin care unele situri de importanță comunitară (SCI) pentru care s-au stabilit măsuri de conservare au devenit arii speciale de conservare (SAC) (tabel 36).

Tabel 36 – Situri de importanță comunitară (SCI) care au devenit arii speciale de conservare

Nr.	Codul SCI	Numele SCI	Codul SAC	Numele SAC
1.	ROSCI0036	Cheile Vârghișului	ROSAC0036	Cheile Vârghișului
2.	ROSCI0037	Ciomad-Balványos	ROSAC0037	Ciomad-Balványos
3.	ROSCI0056	Dealul Ciocaș-Dealul Vițelului	ROSAC0056	Dealul Ciocaș-Dealul Vițelului
4.	ROSCI0091	Herculian	ROSAC0091	Herculian
5.	ROSCI0111	Mestecănișul de la Reci	ROSAC0111	Mestecănișul de la Reci
6.	ROSCI0130	Oituz-Ojdula	ROSAC0130	Oituz-Ojdula
7.	ROSCI0242	Tinovul Apa Roșie	ROSAC0242	Tinovul Apa Roșie
8.	ROSCI0329	Oltul Superior	ROSAC0329	Oltul Superior
9.	ROSCI0374	Râul Negru	ROSAC0374	Râul Negru
10.	ROSCI0208	Putna-Vrancea	ROSAC0208	Putna-Vrancea
11.	ROSCI0229	Siriu	ROSAC0229	Siriu
12.	ROSCI0047	Creasta Nemirei	ROSAC0047	Creasta Nemirei

Sursa: HG 685/2022

3.11.5. Resurse turistice

Potrivit Legii nr. 190 din 2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național (PATN), Secțiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, 32 dintre UAT-urile din județul Covasna sunt încadrate în PATN ca având

resurse naturale și antropice mari și foarte mari. Mai exact, 22 de UAT-uri au o concentrare mare de resurse naturale și / sau antropice, iar 10 UAT-uri au o concentrare foarte mare de astfel de resurse turistice. Situația din județ, care este prezentată și în cartograma de mai jos, se prezintă după cum urmează:

UAT-uri cu concentrare mare de resurse naturale: Ghelintă;

UAT-uri cu concentrare mare de resurse antropice: Întorsura Buzăului, Aita Mare, Arcuș, Bățani, Belin, Bixad, Boroșneu Mare, Brăduț, Brețcu, Catalina, Cernat, Estelnic, Ilieni, Ozun, Poian, Sânzieni;

UAT-uri cu concentrare mare de resurse naturale și antropice: Baraolt, Bodoc, Ojdula, Valea Crișului și Zagon;

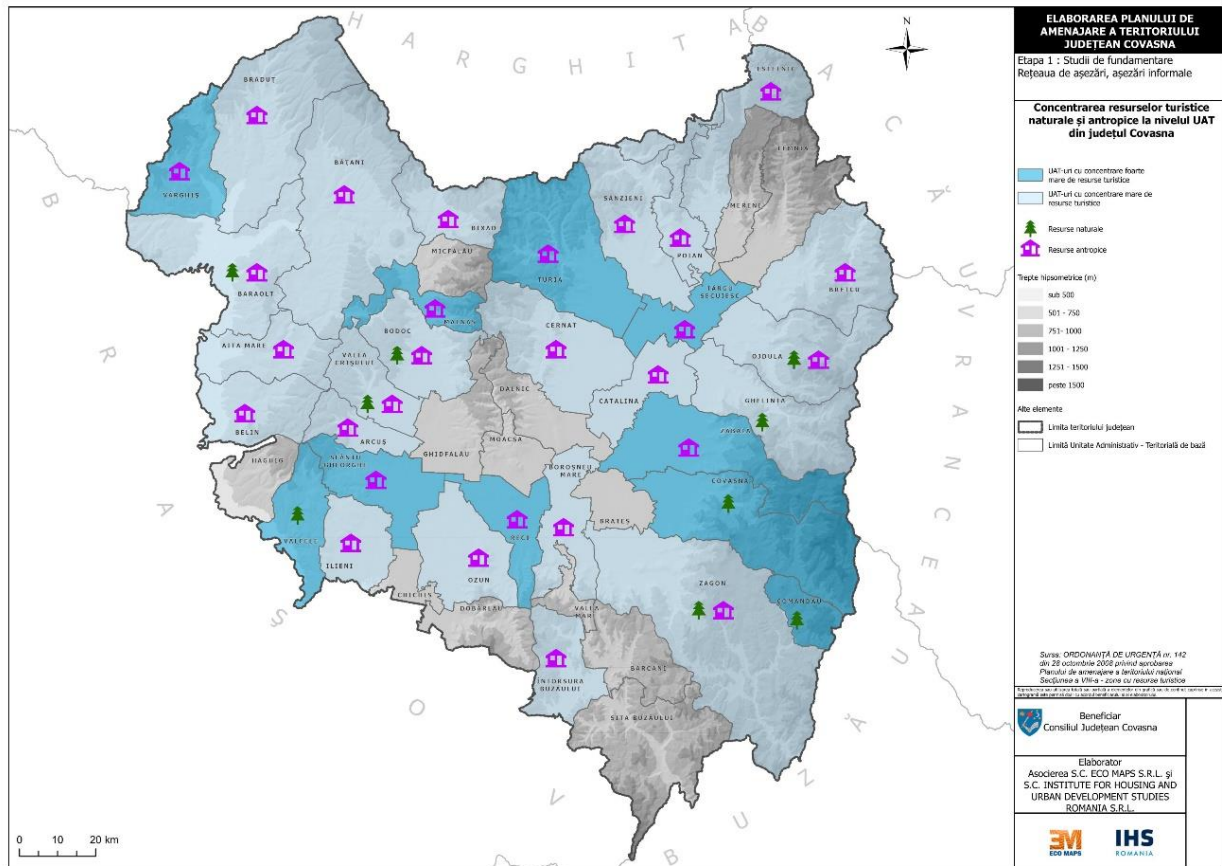
UAT-uri cu concentrare foarte mare de resurse naturale: Covasna, Comandău, Vâlcele;

UAT-uri cu concentrare foarte mare de resurse antropice: Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Malnaș, Reci, Turia, Vârghiș, Zăbala.

Tabel 37 – UAT-uri cu resurse naturale și antropice mari și foarte mari

UAT cu concentrare mare	Resursă dominantă		UAT cu concentrare foarte mare	Resursă dominantă	
	Resurse naturale	Resurse antropice		Resurse naturale	Resurse antropice
2	2.1.	2.2.	3	3.1.	3.2.
Or. Baraolt			Mun. Sfântu Gheorghe		x
Or. Întorsura Buzăului			Mun. Târgu Secuiesc		x
Aita Mare			Or. Covasna	x	
Arcuș			Comandău	x	
Bățani			Malnaș		x
Belin			Reci		x
Bixad			Turia		x
Bodoc			Vâlcele	x	
Boroșneu Mare			Vârghiș		x
Brăduț			Zăbala		x
Brețcu					
Cătălina					
Cernat					
Estelnic					
Ghelintă					
Ilieni					
Ojdula					
Ozun					
Poian					
Sânzieni					
Valea Crișului					
Zagon					

Figura 26 – UAT-uri cu concentrare mare și medie a resurselor turistice

Sursa: OU nr 142 din 28 oct. 2008 privind aprobarea PATN, s. VII – zone cu resurse turistice

Prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale privind aprobarea criteriilor de încadrare și a listei localităților din zona montană nr. 19 din 2019, 45 de UAT-uri din județul Covasna au fost încadrate în zona montană, 40 dintre acestea fiind comune: Sfântu Gheorghe, Târgu Secuiesc, Baraolt, Covasna, Întorsura Buzăului, Aita Mare, Arcuș, Bărcani, Bățani, Belin, Bixa, Bodoc, Boroșneu Mare, Brate, Brăduț, Brețcu, Catalina, Cernat, Chichiș, Comandău, Dalnic, Dobârlău, Estelnic, Ghelinița, Ghidfalău, Hăghig, Ilieni, Lemnia, Malnaș, Mereni, Micfalău, Moacșa, Ojdula și Ozun. Conform Planului Național de Dezvoltare Rurală (Planul Strategic PAC 2023-2027), la nivelul județului există 12 UAT-uri încadrate ca fiind Zone cu Înaltă Valoare Naturală, iar majoritatea dintre acestea sunt comune: Comandău, Întorsura Buzăului, Bărcani, Sita Buzăului, Brețcu, Dobârlău, Ghelinița, Hăghig, Lemnia, Ojdula, Vâlcele, Valea Mare și Mereni.

3.12 . Rețeaua de localități din perspectiva dezvoltării economice:

3.12.1. Mediul de afaceri

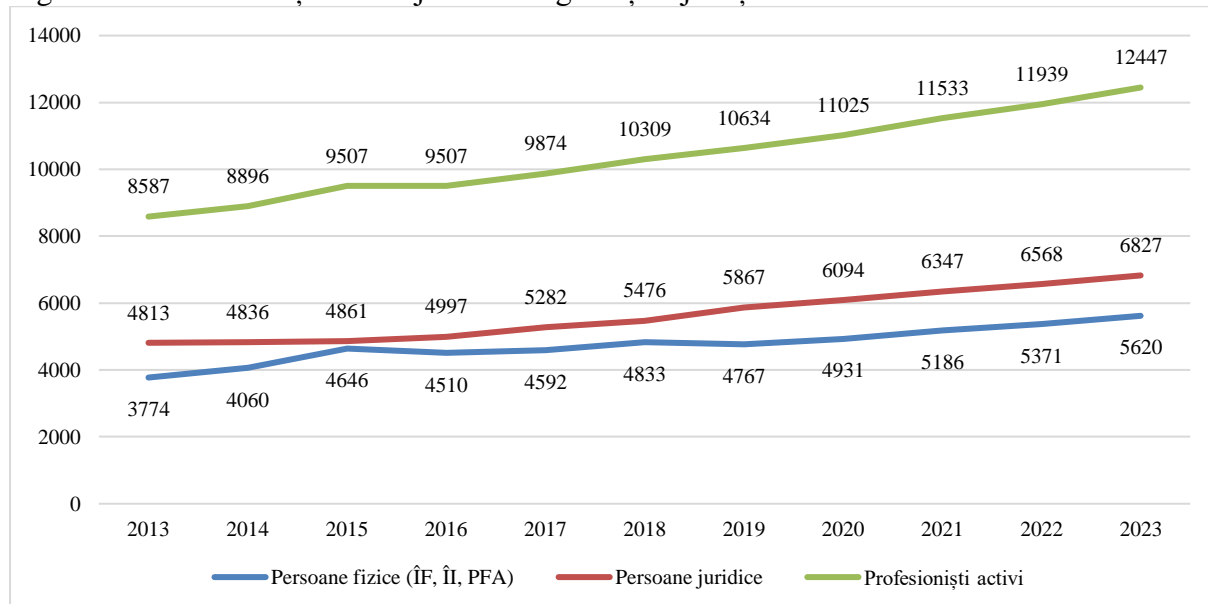
Conform datelor furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului, la finele lunii iulie 2023, județul Covasna găzduia 12.447 de profesioniști activi, fiind județul cu cel mai scăzut număr de profesioniști activi din țară. Aceștia reprezentau doar 0,75% din totalul profesioniștilor din România. Dintre aceștia, 5.620 erau persoane fizice (întreprinderi familiale, întreprinderi individuale și persoane fizice autorizate), în timp ce 6.827 erau persoane juridice.

Comparativ cu anul 2013, numărul profesioniștilor activi din punct de vedere juridic din județul Covasna a crescut cu aproximativ 45%. Numărul persoanelor fizice a înregistrat o creștere

de aproape 48,9%, în timp ce numărul persoanelor juridice a crescut cu aproximativ 41,9%, în aceeași perioadă.

Astfel, densitatea agenților economici activi din punct de vedere juridic în județul Covasna a fost de 55,4 profesioniști la 1.000 de locuitori, situându-se sub media națională, de 74,4 profesioniști la 1.000 de locuitori și sub cea regională, de 73,3 profesioniști la 1.000 de locuitori și reprezentând cea mai scăzută densitate din Regiunea Centru.

Figura 27 – Profesioniștii activi juridic înregistrați în județul Covasna la data de 31.07 / 2013-2023

Sursa: ONRC.

Analizând demografia întreprinderilor din județul Covasna, în baza datelor furnizate de ONRC, observăm că numărul de înmatriculări de noi agenți economici a oscilat în ultimii 10 ani. În perioada 2012-2014, numărul înmatriculărilor a scăzut de la 947 în 2012, la un minim de 792 în 2014. În anul 2015, s-a înregistrat o ușoară creștere, ajungând la 833, dar numărul a scăzut din nou, la 815, în 2016. Din anul 2017, numărul înmatriculărilor a început să crească treptat, atingând un maxim de 1.107 în 2019. Cu toate acestea, în 2020, numărul înmatriculărilor a scăzut semnificativ, ajungând la 805. În anul 2021, numărul înmatriculărilor a crescut, ajungând la 1.065, urmând să scadă, din nou, în anul următor (954 de înmatriculări efectuate în anul 2022).

În luna iulie a anului 2023, în cadrul celor 6.827 de persoane juridice din județul Covasna, existau, în total, 10.225 de acționari sau asociați. Dintre aceștia, 64,3% erau de sex masculin. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă a acționarilor/asociaților, constatăm că doar 6,8% aveau sub 29 de ani, în timp ce 21,8% aveau peste 60 de ani. Cei mai mulți antreprenori (28,8%) se încadrau în intervalul de vârstă cuprins între 40 și 49 de ani.

Totodată, observăm că din cei 5.912 titulari/membri ai persoanelor fizice autorizate/întreprinderilor individuale/întreprinderilor familiale, 61,8% erau de sex masculin. În ceea ce privește distribuția lor pe grupe de vârstă, doar 11,9% aveau vârste de sub 29 de ani, în timp ce 13% se încadrau în categoria celor cu vârste de peste 60 de ani. Cea mai mare proporție dintre aceștia, mai precis 31,1%, se încadrau în intervalul de vârstă cuprins între 40 și 49 de ani.

În iulie 2023, în județul Covasna, existau 166 de societăți cu răspundere limitată - Debutant (SRL-D), reprezentând doar 0,3% din totalul de firme de acest tip înmatriculate în România. Prin urmare, județul Covasna se situează pe ultimul loc la nivel național în ceea ce privește numărul de SRL-D înființate. Dintre acestea, numai 120 erau în funcțiune. În plus, în

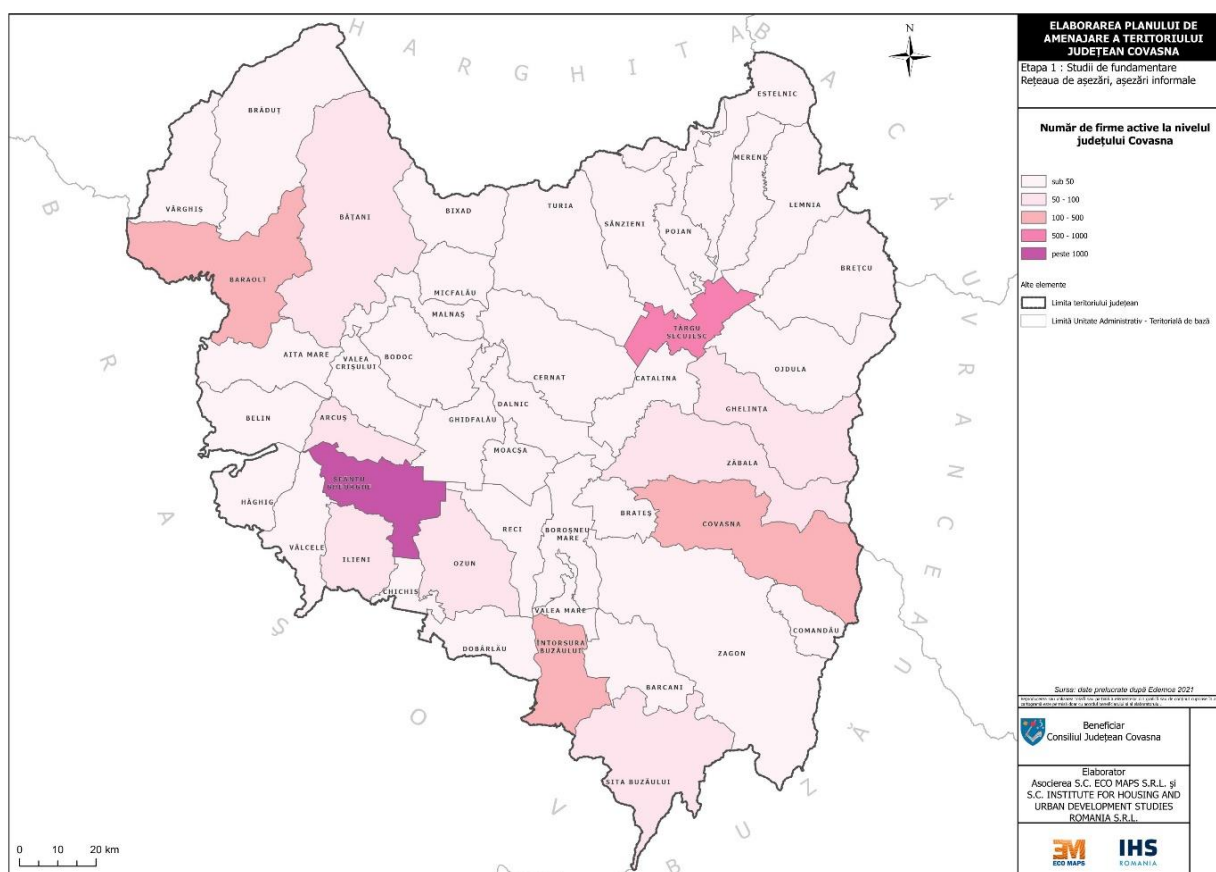
județul Covasna au fost înregistrate 91 de firme ale studenților conform prevederilor HG nr. 166/2003, reprezentând 0,5% din totalul de astfel de firme înregistrate în România. De menționat este și faptul că doar 50 din cele 91 de firme erau în funcțiune în luna iulie a anului 2023.

În contextul analizei, este important să punctăm faptul că nu toți profesioniștii activi din punct de vedere juridic sunt activi și din punct de vedere economic. Conform datelor disponibile în baza de date online ListăFirme, la finalul anului 2022, în județul Covasna, dintr-un total de 12.178 de firme active din punct de vedere juridic (potrivit datelor ONRC), aproximativ 11.846 (97,3%) și-au depus bilanțul financiar pentru acel an fiscal.

Întrucât doar 4.655 din acestea (adica 39,3%) au înregistrat venituri, putem conclud că aproape două treimi din totalul de persoane juridice din județul Covasna sunt inactive din punct de vedere economic. Mai mult, doar 3.592 (aproximativ 30,3%) dintre firmele care și-au depus bilanțul pentru anul 2022 aveau personal angajat.

Dacă analizăm distribuția agenților economici în teritoriu, pe baza datelor publicate de Institutul Național de Statistică pe platforma online eDemos, putem observa o polarizare semnificativă a acestora în municipiile Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc, care ocupă primele două poziții la nivel județean din perspectiva numărului de întreprinderi active. Cele două municipii sunt urmate de orașele Covasna, Întorsura Buzăului și Baraolt, din perspectiva numărului de întreprinderi active existente la nivelul acestora.

Figura 28 – Densitatea teritorială a numărului firme la nivel județean

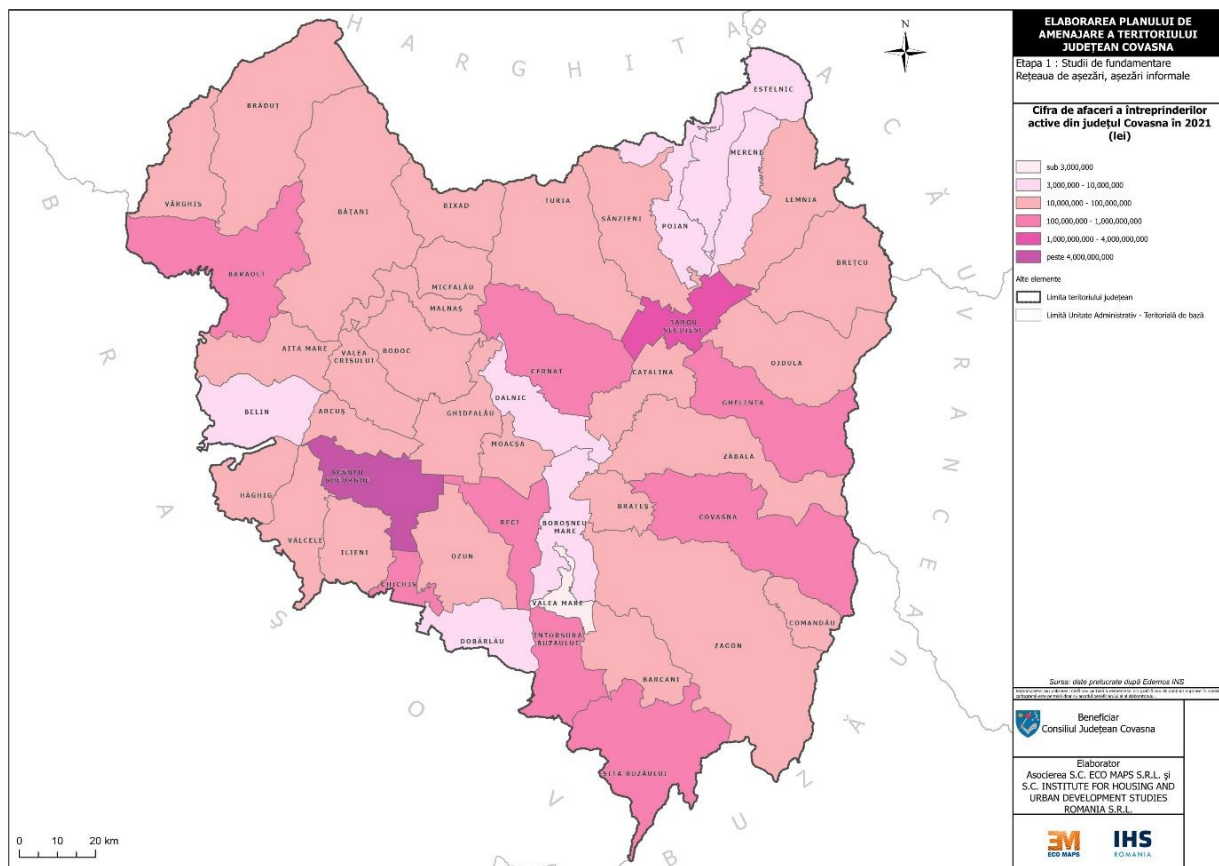
Prelucrare proprie după date EDEMOS

În municipiul Covasna, se remarcă o concentrare de aproximativ 52,1% din cifra totală de afaceri înregistrată de întreprinderile din județ, cuprinzând, de asemenea, aproape 54,3% din

totalul angajaților din județ. Această polarizare, împreună cu fenomenul de suburbanizare, conduce la disparități între localitățile rurale, deoarece comunele situate în imediata apropiere a orașelor (de exemplu, comunele Sita Buzăului, Ghelița, Arcuș) înregistrează un număr mai mare de întreprinderi active comparativ cu localitățile aflate la distanțe mai mari de oraș.

Această situație poate fi explicată prin faptul că unele companii din mediul urban preferă să se mute în zonele periurbane, probabil în vederea reducerii costurilor (terenuri mai ieftine) sau pentru a se extinde într-o zonă cu mai multe terenuri disponibile și cu mai puține restricții urbanistice sau de mediu.

Figura 29 – Densitatea teritorială a performanțelor (cifra de afaceri) a întreprinderilor active (2021)

Prelucrare proprie după date EDEMOS.

Privind dintr-o altă perspectivă, datele oferite de INS prin intermediul platformei TEMPO online pentru anul 2021 indică existența a 4.713 unități locale active din punct de vedere economic în județul Covasna. Acestea reprezintă aproximativ 40,1% din totalul persoanelor juridice active din punct de vedere juridic (conform statisticilor ONRC) la sfârșitul anului 2021. Prin comparație cu numărul de unități active economic înregistrate în anul 2011, se poate observa o creștere de aproximativ 22,6%.

Dacă ne raportăm la structura mediului de afaceri din județul Covasna, în funcție de numărul de unități locale active, pe clase de mărime (după numărul de salariați), sesizăm că predomină microîntreprinderile (0-9 salariați), care, în anul 2021, au reprezentat 88,5% din totalul unităților active din județ. În comparație cu anul 2011, numărul de microîntreprinderi a crescut cu 28,1%, ajungând de la 3.256 la 4.171. În schimb, numărul întreprinderilor mici a înregistrat o scădere de 28 de unități, al celor mijlocii de 13 unități și al celor mari de 6 unități.

În ceea ce privește structura mediului de afaceri pe domenii de activitate, se poate observa că cea mai mare parte a unităților locale active (mai exact, 28,3% din totalul acestora) operează în domeniul comerțului. Pe pozițiile următoare se află industria prelucrătoare (12,4%), activitățile profesionale, științifice și tehnice (10,3%), sectorul transporturilor și depozitării (9,7%), respectiv construcțiile (9,2%). În contrast, cel mai mic număr de unități active se înregistrează în domeniile producției și furnizării de energie electrică și termică, gazelor, apei calde și aerului condiționat (7 unități active), în industria extractivă (15 unități active), respectiv în distribuția apei și gestionarea deșeurilor (17 unități active).

Comparând situația unităților active din județul Covasna din 2021 cu cea din 2011, vedem creșteri semnificative ale numărului de unități active în domenii precum transporturile și depozitarea (+182), activitățile profesionale, științifice și tehnice (+165), construcțiile (+107), activitățile de servicii administrative și suport (+77) și ITC (+62). Această evoluție reflectă o tendință a antreprenorilor și investitorilor de a se orienta către sectorul serviciilor, în concordanță cu tendințele globale și naționale, în detrimentul unor domenii considerate tradiționale, precum industria și agricultura. De asemenea, activitățile profesionale și tehnice s-au bucurat de o creștere notabilă în ultimul timp, în urma consolidării și extinderii diferitelor profesii, cum ar fi cele de contabili, consultanți, avocați, proiectanți, medici veterinari etc. Singura scădere înregistrată a fost în cazul comerțului, unde numărul unităților active a fost mai mic cu 106 unități decât în anul 2011, în contextul unei tendințe naționale de consolidare a acestui sector în jurul unor rețele de retail, cele mai multe cu capital străin.

În cazul transporturilor și al depozitării, creșterea mobilității intra-regionale, regionale, naționale și internaționale a dus la o creștere a numărului de firme din domenii, în special în ceea ce privește transportul de mărfuri. Creșterea din domeniul ITC poate fi explicată prin avansul rapid al digitalizării, care a cuprins rapid toate domeniile de afaceri, dar și ale vieții. De asemenea, în cazul serviciilor de sănătate, educație, intermediari financiare, culturale, sportive, recreative, de înfrumusețare și de sprijin în activitățile gospodărești, de alimentație publică și altele, creșterea se datorează mai multor factori. Principalul impuls a fost dat de creșterea veniturilor gospodăriilor, de limitările sectorului public în furnizarea unor servicii (de exemplu, educație, sănătate) și de schimbarea treptată a comportamentului de consum al populației, mai ales în mediul urban (restrângerea timpului disponibil pentru treburi casnice, creșterea numărului de ieșiri la restaurante, baruri, cluburi, vacanțe, comandă online de mâncare, creșterea numărului de animale de companie și apelarea mai frecventă la medici sau analize medicale).

În baza informațiilor publicate de Camera de Comerț și Industrie Covasna pe website-ul acesteia, redăm în tabelele de mai jos primele 10 companii din județul Covasna în funcție de cifra de afaceri, profitul brut și numărul de angajați înregistrate în anul 2022.

Tabel 38 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de cifra de afaceri, înregistrate în 2022

DOMENIU	COMPANIE	LOCALITATE	CIFRĂ DE AFACERI (LEI)
Industrie	HS Timber Productions Reci SRL	Reci	1186158023
Industrie	Fabrica de Lapte Brașov SA	Baraolt	749383531
Industrie	Dunapack Rambox Prodimpex SRL	Sfântu Gheorghe	349366745
Comerț	Bertis SRL	Sfântu Gheorghe	285542228
Industrie	Covalact SA	Sfântu Gheorghe	261880555
Comerț	Nexxon SRL	Târgu Secuiesc	214493653
Industrie	Walor RO SRL	Sfântu Gheorghe	188291613
Industrie	Productie Zarah Moden SRL	Târgu Secuiesc	146695836
Servicii	Hope Sped SRL	Sfântu Gheorghe	127255613
Construcții	Valdek Impex SRL	Sfântu Gheorghe	109307485

Sursa: Camera de Comerț și Industrie Covasna

Tabel 39 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de profitul brut înregistrate în 2022

DOMENIU	COMPANIE	LOCALITATE	PROFIT BRUT (LEI)
Industrie	HS Timber Productions Reci SRL	Reci	69469050
Servicii	Balvanyos Resort SA	Târgu Secuiesc	53841055
Industrie	Fabrica de Lapte Brașov SA	Baraolt	31247828
Cercetare-Dezvoltare și High/Tech	Combridge SRL	Sfântu Gheorghe	16726738
Industrie	Walor RO SRL	Sfântu Gheorghe	15797244
Industrie	Viatein SRL	Chiciș	14839891
Turism	Imperial Hotel Management SRL	Târgu Secuiesc	12470371
Construcții	Baumeister SRL	Sfântu Gheorghe	11300136
Servicii	HCR SRL	Sfântu Gheorghe	9700482
Comerț	Bertis SRL	Sfântu Gheorghe	9577234

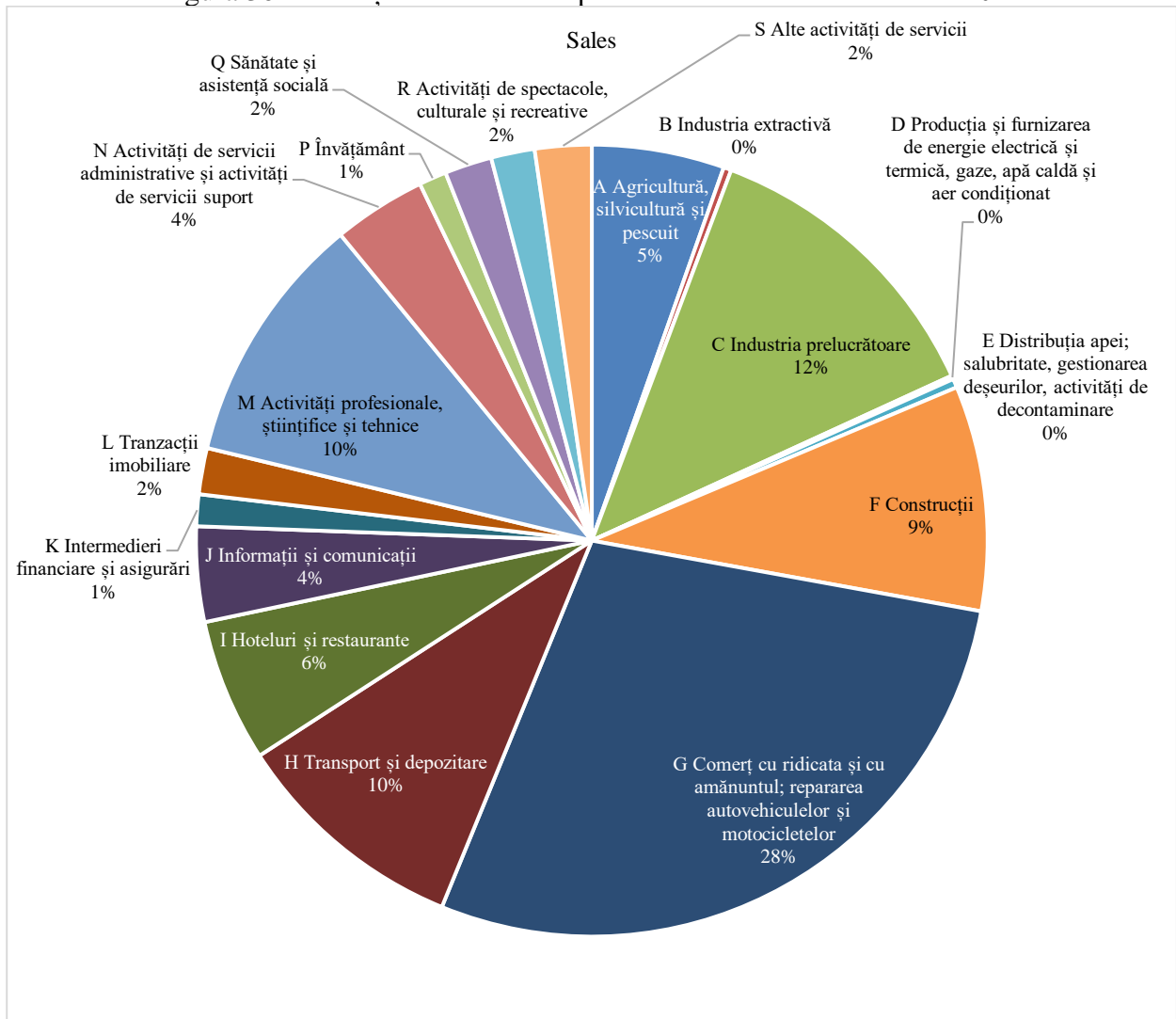
Sursa: Camera de Comerț și Industrie Covasna.

Tabel 40 – Primele 10 companii din județul Covasna în funcție de nr. de angajați înregistrate în 2022

DOMENIU	COMPANIE	LOCALITATE	NUMĂRUL SALARIAȚILOR
Industrie	Productie Zarah Moden SRL	Târgu Secuiesc	715
Comerț	Bertis SRL	Sfântu Gheorghe	573
Industrie	Secuiana SA	Târgu Secuiesc	519
Industrie	HS Timber Productions Reci SRL	Reci	517
Industrie	Ready Garment Technology Romania SRL	Sfântu Gheorghe	480
Industrie	Fabrica de Lapte Brașov SA	Baraolt	447
Industrie	Dunapack Rambox Prodimpex SRL	Sfântu Gheorghe	303
Servicii	Gospodărie Comunala SA Sfântu Gheorghe	Sfântu Gheorghe	293
Servicii	Tega SA	Sfântu Gheorghe	269
Industrie	Zambelli Metal SRL	Sfântu Gheorghe	240

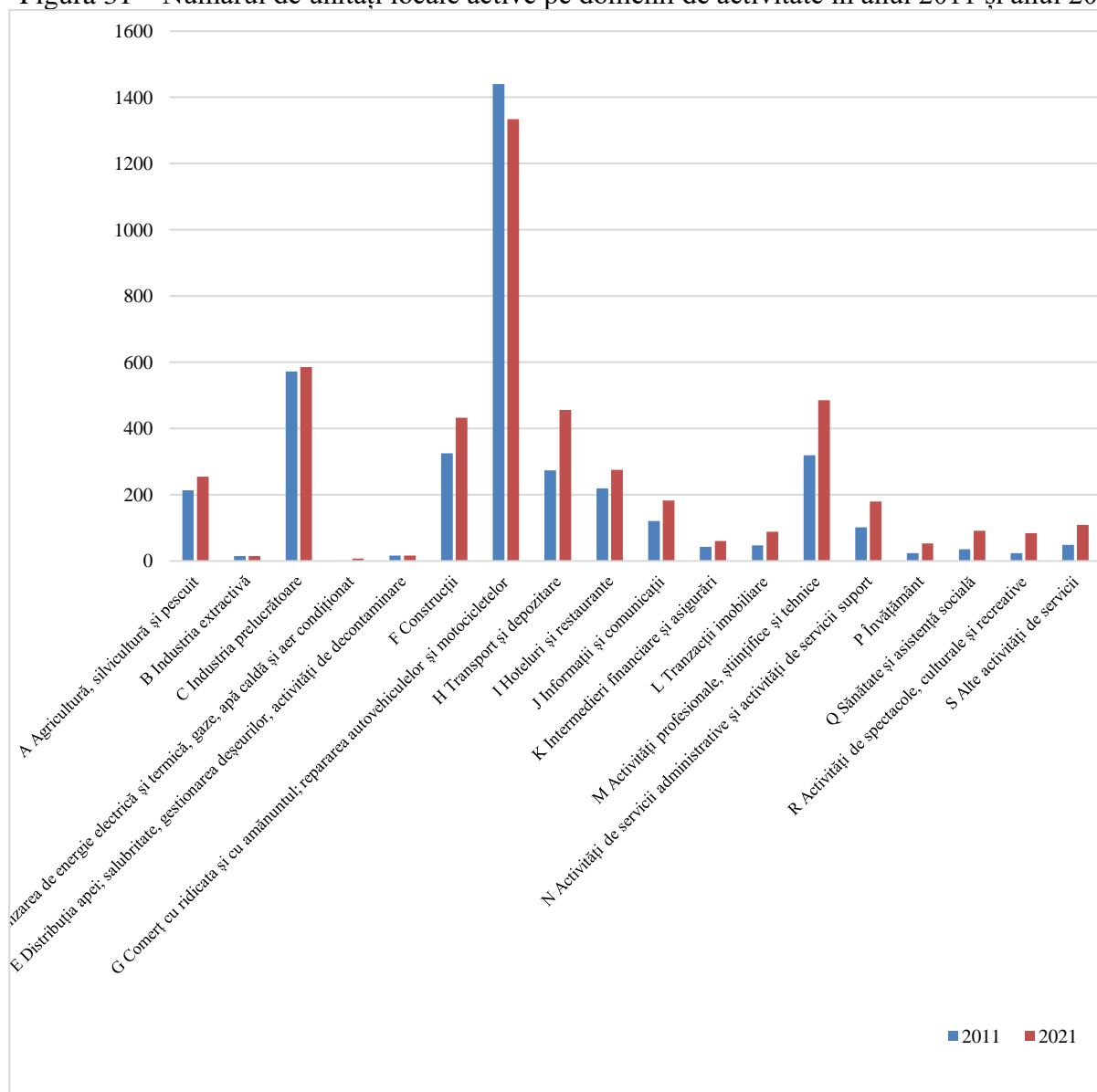
Sursa: Camera de Comerț și Industrie Covasna

Figura 30 – Unitățile locale active pe domenii de activitate în anul 2021

Sursa; INS baza de date tempo on-line

Figura 31 – Numărul de unități locale active pe domenii de activitate în anul 2011 și anul 2021

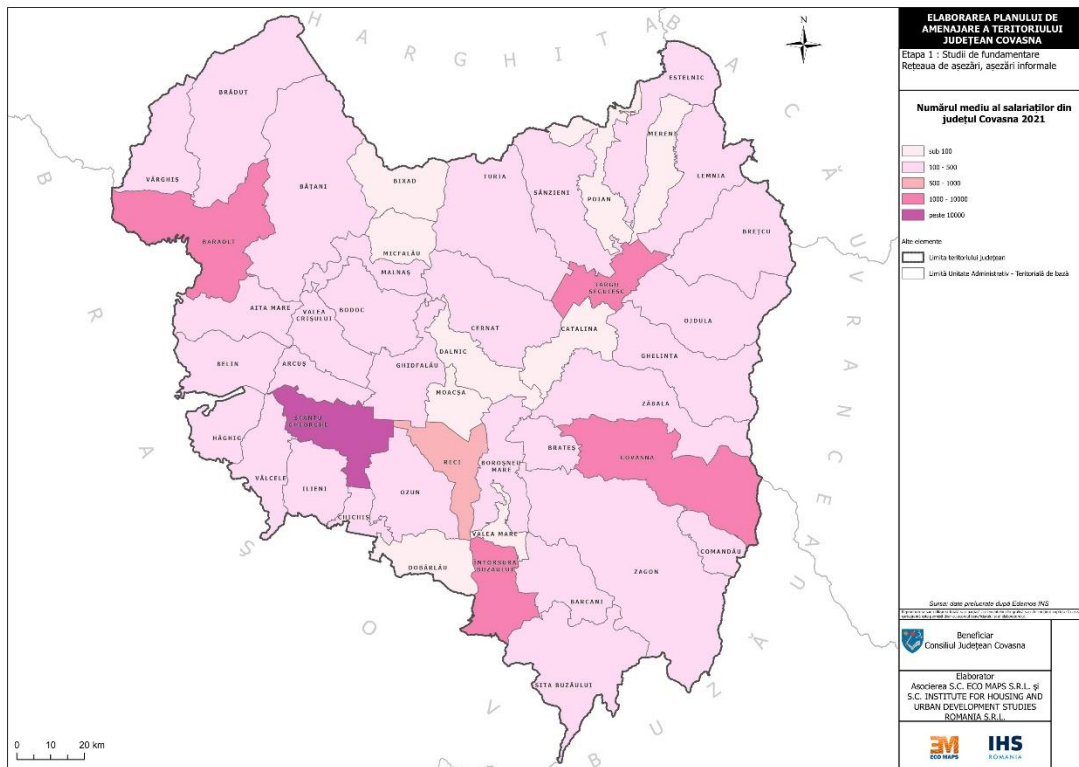
Sursa; INS baza de date tempo on-line

3.12.2. Resurse de muncă

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2021, în județul Covasna aveau reședința un număr de 125.500 de persoane în vârstă de muncă (în conformitate cu legislația în vigoare de la acel moment). Acestea reprezentau aproximativ 63% din totalul populației rezidente în județ, care număra 199.068 de persoane. Din totalul resurselor de muncă, 65.100 erau bărbați, reprezentând 51,9% din resursele de muncă, în timp ce 60.400 (48,1%) erau femei.

Comparând aceste date cu cele din 2011, putem constata o scădere cu aproximativ 13,6% a resurselor de muncă ale județului în ultimii 10 ani. Fenomenul de reducere a resurselor de muncă din județ poate fi explicat prin prisma mai multor cauze, între care: îmbătrânirea demografică, migrația internă spre capitală sau alte orașe, migrația externă, dar mai ales modificările metodologice care au survenit cu privire la modul de calcul a indicatorului (începând cu anul 2014, acesta ia în calcul doar populația rezidentă).

Figura 32 – Distribuția spațială a numărului mediu al salariaților (2021)

Sursa: date prelucrate după EDEMOS INS

3.12.3. Specializarea economică

Pentru județul Covasna, singurele informații disponibile despre specializarea economică a localităților sunt cele concluzionate pe fondul datelor din anul 2011, furnizate de către Institutul Național de Statistică. Conform acestei surse, se poate observa următoarea distribuție a specializării economice în cele 45 de localități ale județului: 53,3% (24 localități) au un profil economic agricol, 20% (9 localități) au un profil economic agricol și de servicii, 15,6% (7 localități) au un profil economic predominant agro-industrial și 11,1% (5 localități) au un profil economic industrial și de servicii. Din analiza acestor date, se poate observa că în județul Covasna nu există nicio localitate cu o specializare economică predominant industrială, comercială sau de construcții (adică, cu ponderi de peste 50% din populația ocupată în aceste sectoare). De asemenea, nu există localități care să aibă o specializare economică care să cuprindă sectoarele construcțiilor și comerțului, în combinație cu sectoarele agricol, industrial sau de servicii. Specializarea UAT-urilor este prezentată în caseta 1.

Caseta 1: Grupare UAT-uri în funcție de specializare economică

<p>PROFIL PREDOMINANT AGRICOL (24): Dalnic, Belin, Valea Mare, Ojdula, Barcani, Brăduț, Boroșneu Mare, Bățani, Catalina, Turia, Aita Mare, Cernat, Sita Buzăului, Zagon, Estelnic, Ghelinta, Lemnia, Brateș, Reci, Vârghiș, Sânzieni, Mereni, Ghidfalău, Dobârlău</p> <p>AGRICOL ȘI DE SERVICII (9): Malnaș, Moacșa, Vâlcele, Hăghig, Ilieni, Bixad, Chichiș, Valea Crișului, Întorsura Buzăului</p> <p>AGRO-INDUSTRIAL (7): Zăbala, Brețcu, Micfalău, Poian, Bodoc, Ozun, Comandău</p> <p>INDUSTRIAL ȘI DE SERVICII (5): Baraolt, Arcuș, Covasna, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe</p>
--

Prelucrare proprie după surse INS

3.13. Indicatori de definire a rețelei de localități (urban)

Legea 351/2001 actualizată în 15 decembrie 2011, stabilește următorul set de indicatori minimali pe care o localitate urbană trebuie să îi îndeplinească:

Tabel 41 – Indicatori minimali de definire a localităților

Indicatori minimali	Municipiu	Oraș
Număr de locuitori	40.000	10.000
Populația ocupată în activități neagricole (% din totalul populației ocupate)	85%	75%
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	80%	70%
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuința (% din totalul locuințelor)	75%	55%
Dotarea locuințelor cu instalație de încălzire centrală (% din totalul locuințelor)	45%	35%
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	10	7
Număr de medici la 1000 de locuitori	2,3	1,8
Unități de învățământ	postliceal	liceal sau altă formă de învățământ secundar
Dotări culturale și sportive	săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, sali de sport	săli de spectacol, biblioteci, publice, spații pentru activități sportive
Locuri în hoteluri	100	50
Străzi modernizate (% din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
Străzi cu rețele de distribuție a apei (% din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
Străzi cu conducte de canalizare (% din lungimea totală a străzilor)	60%	50%
Epurarea apelor uzate	racordarea la o stație de epurare cu treapta mecanică și biologică	racordarea la o stație de epurare cu treapta mecano-chimică
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor (% din lungimea totală a străzilor)	70%	60%
Spații verzi (parcuri, grădini publice scuaruri)	15 mp/locuitor	10 mp/locuitor
Depozit controlat de deșeuri cu acces asigurat		

Modul în care municipiile și orașele județului Covasna, îndeplinesc acești indicatori este detaliat în continuare în tabelul 42, pentru municipii, și tabelul 43 pentru orașe. Anexa 2 prezintă situația indicatorilor minimali din UAT-urilor rurale componente ale județului Covasna.

Tabel 42 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor municipii din județul Covasna

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Număr de locuitori	25000	Da	Nu	Populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2023 (INS): 61807 locuitori în municipiul Sfântu Gheorghe și 19016 locuitori în municipiul Târgu Secuiesc.
Populația ocupată în activități neagricole	85%	Da	Da	Structura ocupațională la RPL 2011: ponderea populației ocupate în agricultură era de 4% în Sfântu Gheorghe și de 7,4% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	80%	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011: ponderea locuințelor racordate la rețeaua publică de alimentare cu apă era de 95,4% în Sfântu Gheorghe și de 85,5% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință	75%	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de amplasare a băilor în locuințe era de 94,4% în Sfântu Gheorghe și de 90,4% în Târgu Secuiesc. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	10	Da	Da	Numărul de paturi (inclusiv pentru spitalizare de zi) în spitale și clinici publice și private în anul 2022, conform INS: 654 în Sfântu Gheorghe și 255 în Târgu Secuiesc
Număr de medici ce revin la 1000 de locuitori	2.3	Da	Da	Numărul de medici (inclusiv de familie) în sistemul public și privat în anul 2021: 193 în Sfântu Gheorghe și 74 în Târgu Secuiesc.
Unități de învățământ	Postliceal	Da	Da	Rețeaua de unități de învățământ publice și private, conform ISJ Covasna.

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Dotări culturale și sportive	Săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, săli de sport	Da	Da	Municipiul Sfântu Gheorghe beneficiază de două teatre, o casă de cultură a sindicatelor, casa de cultură "Konya Adam", o bibliotecă județeană, un stadion și o sală sportivă multifuncțională, un bazin de înot, precum și mai multe săli de sport de dimensiuni mai mici. Municipiul Târgu Secuiesc dispune de o sală de cultură cu diferite funcțiuni, inclusiv de spațiu pentru funcționarea teatrului, muzeu, bibliotecă municipală, stadion, sală polivalentă, patinoar artificial etc.
Locuri în hoteluri	100	Da	Nu	Locuri existente în unități de cazare în anul 2022, conform INS: 611 în Sfântu Gheorghe (din care 340 în hoteluri), respectiv 286 în Târgu Secuiesc (71 în hoteluri).
Străzi modernizate	60%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea străzilor orășenești modernizate și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS: 80% în Sfântu Gheorghe și 61% în Târgu Secuiesc
Străzi cu rețele de distribuție a apei	70%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Străzi cu conducte de canalizare	60%	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Epurarea apelor uzate	Stație de epurare cu treaptă mecanică și biologică	Da	Da	Stațiile de epurare a apelor uzate care deservește cele două municipii au treaptă terțiară, fiind reabilitate și extinse cu fonduri europene.
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor	70%	Da	Da	Putem considera indicatorul îndeplinit de către toate municipiile, dat fiind gradul ridicat de acoperire a rețelei publice de alimentare cu apă din anul 2022

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - MUNICIPII	VALORI MINIMALE	SFÂNTU GHEORGHE	TÂRGU SECUIESC	OBSERVAȚII
Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - mp/locuitor	15, parc public	Nu	Da	Suprafața de spații verzi (77 ha în Sfântu Gheorghe și 36 ha în Târgu Secuiesc) este preluată din statisticile INS și raportată la populația cu domiciliul din anul 2022 și cuprinde parcuri, grădini publice, scuaruri publice, păduri, cimitire, baze și amenajări sportive
Depozit controlat de deșeuri, cu acces asigurat	Da	Da	Da	Județul are un sistem integrat de management a deșeurilor, care presupune colectarea, transportul, transferul, sortarea și valorificarea deșeurilor menajere. Există un depozit ecologic realizat cu fonduri europene la Boroșneu Mare.

Tabel 43 – Indicatori minimali de definire a UAT-urilor orașe din județul Covasna

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
Număr de locuitori	5000	Da	Da	Da	La 1 ianuarie 2023, conform INS, populația cu domiciliul era de 8888 locuitori în Baraolt, 10704 în Covasna și 9297 în Întorsura Buzăului.
Populația ocupată în activități neagricole	75%	Nu	Da	Nu	Structura ocupațională la RPL 2011; populația ocupată în agricultură (inclusiv silvicultură și pescuit) era de 25,9% în Baraolt, de 9% în Covasna și de 31,1% în Întorsura Buzăului. Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă	70%	Nu	Da	Nu	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de conectare la rețeaua publică era de 64,1% în Baraolt, de 85,1% în Covasna și de 67,1% în Întorsura Buzăului.

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
					Rezultatele recensământului din anul 2022 nu sunt încă disponibile la nivel de UAT.
Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință	55%	Da	Da	Da	Dotarea locuințelor la RPL 2011; procentul de dotare cu baie al locuințelor variază între 78% în Zărnești și Rupea, respectiv 95% în Victoria.
Număr de paturi în spitale la 1000 de locuitori	7	Da	Da	Da	Numărul de paturi (inclusiv pentru spitalizare de zi) în spitale și clinici publice și private în anul 2022: 79 în Baraolt, 807 în Covasna și 100 în Întorsura Buzăului.
Număr de medici ce revin la 1000 de locuitori	1.8	Da	Da	Da	Numărul de medici în sistemul public și privat în anul 2021: 24 în Baraolt, 79 în Covasna și 25 în Întorsura Buzăului.
Unități de învățământ	Liceal	Da	Da	Da	Unități de învățământ în anul 2021
Dotări culturale și sportive	Săli de spectacol, biblioteci publice, spații pentru activități sportive	Da	Da	Da	Orașul Baraolt dispune de o casă de cultură și mai multe cămine culturale, bibliotecă orășenească, muzeu, mai multe terenuri și o sală de sport școlară. Orașul Covasna dispune de o casă de cultură, bibliotecă orășenească, pârtie de schi, sală de sport didactică, la care se va adăuga curând și o bază sportivă nouă. Orașul Întorsura Buzăului beneficiază de casă de cultură, cămine culturale, bibliotecă orășenească, fiind în construcție o bază

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
					sportivă modernă care se adaugă la sala de sport didactică existentă.
Locuri în hoteluri	50	Nu	Da	Nu	Locuri de cazare în anul 2022, conform INS: 71 în Baraolt (0 în hoteluri); 2504 în Covasna (2131 în hoteluri) și 85 în Întorsura Buzăului (0 în hoteluri).
Străzi modernizate	50%	Da	Da	Nu	Procent determinat ca raport între lungimea străzilor orășenești modernizate și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS: 82% Baraolt, 60% în Covasna și 38% în Întorsura Buzăului.
Străzi cu rețele de distribuție a apei	60%	Nu	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Străzi cu conducte de canalizare	50%	Nu	Da	Da	Procent determinat ca raport între lungimea rețelei simple de canalizare și lungimea totală a străzilor orășenești din anul 2022, conform INS.
Epurarea apelor uzate	Stație de epurare treaptă mecanică	Da	Da	Da	Stațiile de epurare a apelor uzate din Covasna și Întorsura Buzăului au fost modernizate cu fonduri europene și sunt funcționale. În cazul orașului Baraolt, noua stație de epurare realizată cu fonduri guvernamentale nu este încă funcțională.

INDICATORII CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE - ORAȘE	VALORI MINIMALE	BARAOLT	COVASNA	ÎNTORSURA BUZĂULUI	OBSERVAȚII
Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor	60%	Nu	Da	Da	Putem considera indicatorul îndeplinit de către orașele cu pondere ridicată a străzilor cu rețea publică de alimentare cu apă.
Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) - mp/locuitor	10, grădină publică	Da	Da	Da	Suprafața de spații verzi (26 ha în Baraolt, 44 ha în Covasna și 14 ha în Întorsura Buzăului) este preluată din statisticile INS și raportată la populația cu domiciliul din anul 2022 și cuprinde parcuri, grădini publice, scuaruri publice, păduri, cimitire, baze și amenajări sportive
Depozit controlat de deșeuri, cu acces asigurat	Da	Da	Da	Da	Depozitele orășenești de deșeuri Râșnov, Zărnești, Victoria au fost închise și ecologizate. Județul dispune de un depozit ecologic unde se transportă deșeurile colectate în județ.

4. CONCLUZIILE ANALIZEI

4.1. Elemente ce condiționează dezvoltarea: probleme, disfuncționalități

Din punct de vedere al structurii UAT-urilor

Municipiul Sfântu Gheorghe	14,85 (profil economic terțiar – rang localitate II)	Pol principal la nivel județean
Municipiul Târgu Secuiesc	10,35 (terțiar – rang localitate II)	Pol secundar la nivel județean
Oraș Covasna, Stațiune turistică de interes național ¹⁹	8,60 (multifuncțional – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Baraolt	7, 0 (terțiar – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal
Oraș Întorsura Buzăului	6,75 (multifuncțional – rang localitate III)	Centru urbane cu rol zonal

Din punctul de vedere al conectivității

Rețeaua de localități din punctul de vedere al conectivității prezintă următoarele caracteristici:
Căi de acces terestre în județul Covasna:

Drumuri de importanță europeană:

- E578: care facilitează legătura cu municipiile Reghin, Toplița, Gheorgheni, Miercurea Ciuc;
- E574: care facilitează legătura cu municipiile Craiova, Pitești, Brașov, Onești și Bacău.

Drumuri de importanță națională:

- DN11B: care facilitează legătura cu județul Bacău și Județul Harghita;
- DN11C: care facilitează legătura cu județul Satu Mare;
- DN12: care facilitează legătura cu municipiile Brașov, Miercurea Ciuc, Toplița și orașul Băile Tușnad;
- DN13E: care facilitează legătura cu județul Brașov;
- DN2D: care facilitează legătura cu municipiul Focșani.

În ceea ce privește legăturile feroviare, rețeaua de căi feroviare din Județul Covasna cuprinde:

- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Covasna - Brețcu;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe – Bodoc – Tușnad - Miercurea Ciuc;
- Tronsonul Sfântu Gheorghe - Brașov.²⁰

Din punct de vedere demografic:

- **Mărime demografică mică**, atât a județului, ultima poziție în cadrul regiunii, cât și a UAT-urilor componente (51% au o populație de sub 3000 de locuitori). Doar municipiul Sfântu Gheorghe are o populație mai mare de 20000 de locuitori. Orașele Baraolt și Întorsura Buzăului au o populație de sub 10000 de locuitori. Mărimea medie a așezărilor rurale este de sub 2821 de locuitori.
- **Densitate relativ scăzută** (60,43 loc/kmp). Se situează sub media națională și regională. Peste 68% dintre UAT-uri au o densitate a populației de sub 50 loc/kmp. Cele mai mici densități se înregistrează zona nord vestică a județului (sub 25 loc/kmp), zonă cu o

¹⁹ Sursa: Anexa nr 5 la Hotărârea Guvernului nr 852/2008), cuprinzând lista stațiilor turistice de interes național (care includ și stațiunile balneare) actualizată în ianuarie 2019;

²⁰ https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Covasna

accesibilitate și o polarizare mai slabă. O zonă cu densități relativ mici este și colțul nord estic al județului.

- **Vitalitate scăzută.** Vitalitatea cea mai redusă cu valori de sub 70% este caracteristică mediului rural (trei orașe au o valoare atât de scăzută- Baraolt, Covasna și Târgu Secuiesc). Valori de sub 60% au UAT-urile situate partea de nord est și nord a județului (Poian, Mereni, Lemnia, Brețcu, Bixad, Micfalău, Malnaș) dar și dispersat în rest (Comandău, Brateș, Chichiș, Aita Mare, Vârghiș). UAT-urile cu vitalitate redusă (de sub 70%) sunt numeroase (25 de UAT-uri reprezentând 55,55% din total).
- **Îmbătrânirea populației.** La nivelul anului 2021 județul Covasna avea un indice de mediu de îmbătrânire a populației de 110,78%, valoare considerată destul de mare care confirmă tendința de creștere a grupei vârstnice. Valorile cele mai mari ale acestui indice (peste 150%) caracterizează șapte UAT-uri rurale situate dispersat în cadrul județului (Malnaș, Brateș, Lemnia, Vârghiș, Mereni, Chichiș, Aita Mare). Oricum, 30 dintre UAT-urile județului au valori de peste 100% ceea ce arată că fenomenul de îmbătrânire demografică este generalizat. De altfel, în județul Covasna, doar 8 UAT-uri au valori de sub 80% ale acestui indice, ceea ce indică o populație tânără, fără o perspectivă de îmbătrânire demografică imediată.
- **Pondere redusă a populației cu studii superioare.** Ponderea populației cu studii superioare se situează cu aproape 5% sub media națională (9,8% față de 14,37%), cu doar 4,17% în mediul rural

Din punctul de vedere al echipării edilitare: Disparități teritoriale privind echiparea edilitară:

UAT	Accesibilitate DN / DJ		Accesibilitate CF		Apa potabilă		Canalizare		Electricitate		Telefonie		Gaz natural		Transport public		Apropiere de zonă urbană (sub 30 km)	
	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu
Aita Mare	DJ		X		XX		X		XX		X		X		X		X	
Arcus	DJ		X		XX		XX		XX		X		X		X		X	
Barcani	DN/DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Bățani	DJ		X		XX		XX		X		X		XX		X		X	
Belin	DJ		X		XX		X		X		X		X		X		X	
Bixad	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Boboc	DN		X		X		X		X		X		X		X		X	
Boroșneul Mare	DN/DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Brăduț		X		X		X		X		X		X		XX		X		X
Brates	DN				X		XX		X		X		X		X		X	
Brețcu	DN		X		XX		XX		X		X		XX		X		X	
Catalina	DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Cernat	DN/DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Chichiș	DN		X		X		XX		X		X		X		X		X	
Comandău	DJ				X		XX		X		X		X		X		X	
Dalnic	DN				X		XX		X		X		X		X		X	
Dobârlău	DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Estelnic	DJ		X		X		X		XX		X		X		X		X	
Ghelnța		X			X		XX		XX		X		X		X		X	
Ghidfalau	DJ		X		X		XX		X		X		X		X		X	
Hâghig	DN/DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Ilieani	DJ		X		XX		X		X		X		XX		X		X	
Lemnia	DN/DJ		X		X		X		X		X		XX		X		X	
Malnaș	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Mereni	DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Micfalău	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Moacșa	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Ojdula	DN		X		X		X		X		X		X		X		X	
Ozun	DN/DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Poian	DJ		X						X		X		X		X		X	
Reci	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Sânzieni	DN		X		X		X		X		X		XX		X		X	
Sita Buzăului	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Turia	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Vâlcele	DN		X		X		X		X		X		X		X		X	
Vălea Crișului	DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Vălea Mare	DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Vârghiș	DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Zăbala	DJ		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Zagon	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	
Sfântu Gheorghe	DN		X		X		X		X		X		X		X		X	
Tîrgu Secuiesc	DN		X		XX		XX		X		X		XX		X		X	
Baraolt	DJ		X		X		X		X		X		X		X		X	
Covasna	DN		X		XX		XX		X		X		XX		X		X	
Intorsura Buzăului	DN		X		XX		XX		X		X		X		X		X	

- a) Infrastructura tehnico-edilitară prin implementarea proiectelor depuse și finanțate pe perioada 2007-2013 și 2014-2020, s-a dezvoltat în ultima perioadă de programare 2014-2020. Rezultatul implementării proiectelor și continuarea procesului de extindere și de modernizare a sistemelor tehnico-edilitare reprezintă unul din vectorii creșterii atractivității teritoriului și implicit al calității vieții și al dezvoltării socio-economice a județului Covasna.

- b) În conformitate cu OUG nr. 57/2019, consiliul județean împreună cu consiliile locale asigură potrivit competențelor și în condițiile legii, implementarea de servicii comunitare de utilitate publică de interes județean. Sistemele de transport și de distribuție gaze naturale și energie electrică și telecomunicații, de o importanță crucială în dezvoltarea localităților, sunt planificate și implementate de companii private după programe și priorități de dezvoltare proprii, ceea ce solicită o bună coordonare dintre administrațiile publice locale și aceste firme.
- c) Eforturile de planificare integrate și de finanțare realizate până în prezent de consiliul județean în parteneriat cu consiliile locale și sectorul privat au condus la o creștere a masei economice datorată atractivității peisajului urban și rural, prin creșterea gradului de accesibilitate și mobilitate în rețeaua de transport, prin valorificarea patrimoniului construit și punerea în circuit economic a terenurilor degradate sau nefolosite, ceea ce implică a condus la creșterea numărului de abonați pentru consum public și privat de gaz, electricitate și telecomunicații.

Din punctul de vedere al patrimoniului construit

În conformitate cu Legea 422/18 iulie 2001, republicată, privind protejarea monumentelor istorice, cu completările ulterioare, în cadrul Listei Monumentelor Istorice(LMI 2015) pentru județul Covasna sunt înscrise un număr mare de obiective -594 , grupate structural pe 4 categorii:

- la Categoria I (Monumente de arheologie)- 141 obiective,
- la Categoria II (Monumente de arhitectură)- 436 de obiective, monumente și ansambluri de arhitectură,
- la Categoria III (Monumente de for public) 8 obiective monumente
- la Categoria IV (Monumente memoriale și funerare) 9 obiective - monumente.

Municipiul Sântu Gheorghe cu 76 de obiective înscrise în LMI 2015 și Tîrgu Secuiesc cu 39 de obiective înscrise în LMI 2015 sunt din acest punct de vedere localitățile urbane ce reprezintă un interes cultural major, atât datorită numărului de monumente clasate, cât și datorită activităților culturale ce se desfășoară în instituțiile culturale existente și potențialului istoric încă nevalorificat, ce poate contribui la dezvoltarea unor programe culturale la nivel local .

O mențiune specială trebuie făcută pentru câteva din localitățile rurale, cu însemnate valori arheologice și de patrimoniu construit(monumente și ansambluri de arhitectură), categoriile valorice I și II fiind cel mai bine reprezentate în comunele Cernat, Borosneu Mare, Ozun.

Asocierea valorilor culturale, naturale și turistice se regăsește într-o rută cultural -turistică dezvoltată pe plan regional de către Consiliul Județean Covasna și Consiliile Județene Harghita și Mureș - „Ținutul conacelor” în care se regăsesc 160 de conace, din județul Covasna fiind incluse până în prezent Conacele Koreh-Denes și Zaty(sat Bicfalău, com. Ozun), conacul Nagy (sat Coșeni, mun.Sf.Gheorghe)conac Benke(sat Moacșa)Conac Gáal(sat Dalnic), castel Kalnoky(Micloșoara)castel Daniel (Vârghiș).

Capitolele tematice mari, în care sunt grupate categoriile de monumente aflate pe teritoriul județului Covasna, sunt următoarele (conf. Anexe I, II, III: *Monumente de arheologie (I), Monumente de arhitectură (II), Monumente de for public, Memoriale (III, IV)*).

Monumente de arheologie (I): *Sit (cat.A -25; cat.B -13); Așezare/așezare fortificată /fortificație(cat.A -58; cat B-24); Necropolă (cat.A -1; cat.B -3); (cat A-0, cat B-1), Ruine(cat A-1 , cat B-1); Cetate (cat A-5;cat B-0); Castru, terme, canabae,castellum, ateliere (cat A-6; cat B- 2); Morminte (cat A -1;cat B -1)*

Monumente de arhitectură (II): *Biserici/ans. clădiri cult (cat.A-133, cat.B-66);Cetăți(cat. A-3, cat B-0);Case urbane(cat .A -3 , cat B-40); Conace, castele,palate (cat.A -40, cat.B-46)); Clădiri publice(cat. A-7, cat.B- 20); Clădiri industriale/agricole (cat. A- 5, cat. B-*

9); *Ansambluri urbane/centre istorice (cat A -1, cat B- 4); Case /gospodarii rurale (cat A -10,cat B -48); Parcuri (cat A - 2,cat B -1);Pod (cat A-0;cat B-1)*

Monumente de for public, memoriale și funerare (III, IV): *Busturi/statui (cat. A-0, cat. B-6); Monumente (cat A-0; at B - 2);Cimitir/crucii (cat A-0, cat B- 4), Crucii piatră (cat. A-0, cat. B-2), Coloane piatră (cat. A- 0, cat. B-2) ;Capelă(cat A-0; cat B - 1)*

O mențiune specială trebuie făcută pentru câteva din localitățile rurale, cu însemnate valori arheologice și de patrimoniu construit(monumente și ansambluri de arhitectură), categoriile valorice I și II fiind cel mai bine reprezentate în comunele Cernat, Borosneu Mare, Ozun.

Asocierea valorilor culturale, naturale și turistice se regăsește într-o rută cultural - turistică dezvoltată pe plan regional de către Consiliul Județean Covasna și Consiliile Județene Harghita și Mureș - „Ținutul conacelor” în care se regăsesc 160 de conace, din județul Covasna fiind incluse până în prezent Conacele Koreh-Denes și Zatyi(sat Bicfalău, com. Ozun), conacul Nagy (sat Coșeni, mun. Sf.Gheorghe)conac Benke(sat Moacșa)Conac Gáal(sat Dalnic), castel Kalnoky(Micloșoara)castel Daniel (Vârghiș).

În conformitate cu Legea 5/6 martie 2000 privind aprobarea PATN - Secțiunea III - Zone protejate - Anexa III, Capitolul I - Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională)

- Monumente și ansambluri de arhitectură

În județul Covasna sunt înscrise 4 obiective ce aparțin patrimoniului arhitectural la pct. a)Cetăți și pct.k) Biserici și ansambluri mănăstirești :

- pct. a19) Cetatea Balványos, comuna Turia, sat Turia;
- pct. k52) Ruinele bisericii și vestigiile complexului medieval , comuna Brăduț, sat

Filia;

- pct. k53) Biserica Reformată, municipiul Sf. Gheorghe, sat Chilieni Tisău;
- pct. k54) Biserica romano-catolică, comuna Ghelița, sat Ghelița

Din punct de vedere economic

Structura mediului de afaceri din județul Covasna în funcție de clasele de mărime (în baza numărului de salariați) ale unităților locale active, putem observa că predomină microîntreprinderile, care, în anul 2021, constituiau 88,5% din totalul unităților active din județ.

La nivelul județului sunt vizibile numeroase diferențe între mediul urban și rural, care se manifestă în mai multe domenii, accentuând inegalitățile între localități și împiedicând dezvoltarea economică echilibrată și integrată a teritoriului. De exemplu, distribuția întreprinderilor și a oportunităților de angajare arată o concentrare evidentă în centrele urbane și în comunele din jurul acestora, fapt care limitează perspectivele economice ale zonelor rurale, contribuind la nivelul scăzut de dezvoltare al acestora. Datele Recensământului din 2011 arată diferențe vizibile între mediul rural și urban, în ceea ce privește structura ocupării forței de muncă în sectoarele economice: agricultura, silvicultura și pescuitul au o pondere mai mare în rândul populației rurale, care reprezintă 86,9% din totalul celor ocupați în acest domeniu. Extracția de resurse naturale este un alt sector cu o prezență mai mare în rândul populației rurale, care constituie 63,9% din persoanele ocupate în această ramură. Pe de altă parte, ocuparea în sectoarele cu valoare adăugată mai mare, precum industria prelucrătoare, tehnologia informației și comunicațiile, serviciile financiare și activitățile profesionale, științifice și tehnice, este mai concentrată în mediul urban. Aceeași tendință este valabilă și în cazul comerțului, transporturilor, construcțiilor, sectorului HORECA etc. Astfel de diviziuni întăresc inegalitățile dintre mediul urban și rural, în special materie de venituri și oportunități (veniturile disponibile în mediul rural fiind în general mai mici decât cele din mediul urban). Situația curentă are un impact negativ asupra calității vieții și a bunăstării cetățenilor, afectându-le accesul la serviciile și bunurile necesare, la oportunități educaționale și la locuri de muncă și diminuându-le potențialul antreprenorial, respectiv interesul pentru acesta, etc. În plus, astfel de discrepanțe pot duce la migrație, dezechilibre demografice și

vării probleme sociale. Pentru a corecta acest cadru de dezvoltare, sunt necesare măsuri imediate, care să pornească de la identificarea acelor localități ce necesită intervenții urgente pentru a-și valorifica potențialul de atragere a investițiilor. De asemenea, distribuția inegală a activității economice între mediul urban și rural poate cauza ineficiențe și poate reduce competitivitatea zonelor rurale, deoarece acestea nu dispun, în general, de infrastructura și resursele necesare pentru a atrage investiții și pentru a crea oportunități economice. Astfel, sunt necesare investiții în infrastructura de afaceri pe întregul teritoriu al județului, alături de stimulente și facilități pentru dezvoltarea economică a tuturor localităților. În timp, astfel de intervenții pot contribui la soluționarea problemelor economice, demografice și sociale. Totuși, în vederea abordării acestor provocări, devine esențială colaborarea dintre administrația publică și sectorul privat, în scopul promovării dezvoltării economice echilibrate și a reducerii decalajelor dintre mediul urban și cel rural.

4.2. Recomandări pentru eliminare/diminuare a disfuncționalităților

Prioritățile de intervenție pe fiecare domeniu/componentă, s-au realizat în funcție de disfuncționalitățile identificate și de obiectivele tematice stabilite la nivel național, regional și județean, după cum urmează:

Tabel 44 – Propuneri de eliminare/diminuare a disfuncționalităților în județul Brașov

DOMENIU/ COMPONENTĂ	PROPUNERI DE ELIMINARE/DIMINUARE A DISFUNCȚIONALITĂȚILOR
Rețeaua de localități conține și zone urbane cu o masă demografică și economică ce nu pot contribui suficient la dezvoltarea județului	<ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea zonelor urbane prin investiții prioritare în dotări, echipamente, utilități publice și servicii de calitate și care acoperă nevoile locuitorilor și în vederea îndeplinirii indicatorilor pt. zonele urbane conform legii 351/2001. • Organizare Zonei metropolitane Sfântu Gheorghe și constituirea unei zone de cooperare economică între Sfântu Gheorghe și Z.M. Brașov
Pericolul depopulării UAT-urilor prin procesul de îmbătrânirii și a ratei migrației	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilizarea populației, revitalizarea demografică a arealelor cu potențial demografic scăzut prin politici de dezvoltare economică • Stabilizarea populației prin dezvoltarea infrastructurii și creșterea accesibilității la servicii sanitare și de educație • Atenuarea tendințelor de emigrare prin crearea de locuri de muncă la nivel local (în activități non-agricole)
Grad scăzut al calității vieții generat de lipsa echipării teritoriului cu utilități publice	<ul style="list-style-type: none"> • Finalizarea proiectelor de extindere a rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare • Creșterea numărului de UAT-uri conectate la rețeaua de transport gaz metan • Completarea infrastructurii sanitare, în special a celei de bază, prin acordarea de facilități medicilor care doresc să deschidă cabinete medicale în zone dezavantajate.
Documentații de urbanism /strategii de dezvoltare expirate	<ul style="list-style-type: none"> • Actualizarea Planurilor de Urbanism și pregătirea de Planuri Urbanistice Zonale necesare zonelor ca bază suport pentru investiții publice și private viitoare. • Realizarea de studii tematice privind modul de reabilitarea a patrimoniului construit identificat și de identificare și conservare a patrimoniului arheologic

ANEXA 1: LISTA UAT-URI COMPONENTE JUDEȚULUI COVASNA

Denumirea localității	SIRUTA	Tip Localitate	Populație	Tip UAT	SIRSUP	Denumire UAT	Denumire UAT
Aita Mare	63786	Sat resedinta de comuna	940	Comuna	63777	AITA MARE	Aita Mare
Aita Medie	63795	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	775	Comuna	63777	AITA MARE	Aita Mare
Aita Seacă	63820	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	697	Comuna	63802	BATANI	Bățani
Albiș	64210	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	404	Comuna	64194	CERNAT	Cernat
Alungeni	64899	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	350	Comuna	64871	TURIA	Turia
Angheluș	64363	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	683	Comuna	64345	GHIDFALAU	Ghidfalău
Aninoasa	64791	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	443	Comuna	64773	RECI	Reci
Araci	64951	Sat resedinta de comuna	2196	Comuna	64942	VÂLCELE	Vâlcele
Arcuș	64924	Sat resedinta de comuna	1519	Comuna	65113	ARCUS	Arcuș
Ariușd	64960	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	529	Comuna	64942	VÂLCELE	Vâlcele
Băcel	64256	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	518	Comuna	64238	CHICHIS	Chichiș
Baraolt	63456	Localitate componenta resedinta a orasului	5264	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Barcani	63642	Sat resedinta de comuna	2351	Comuna	63633	BARCANI	Barcani
Bățanii Mari	63811	Sat resedinta de comuna	1920	Comuna	63802	BATANI	Bățani
Bățanii Mici	63839	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	499	Comuna	63802	BATANI	Bățani
Belani	64737	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	467	Comuna	64719	POIAN	Poian
Belin	63875	Sat resedinta de comuna	1370	Comuna	63866	BELIN	Belin
Belin-Vale	63884	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	1489	Comuna	63866	BELIN	Belin
Biborțeni	63465	Sat ce apartine unui oras	672	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Bicfalău	64657	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	362	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Bită	64808	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	285	Comuna	64773	RECI	Reci
Bixad	64522	Sat resedinta de comuna	1799	Comuna	65121	BIXAD	Bixad
Bodoc	63900	Sat resedinta de comuna	1153	Comuna	63893	BODOC	Bodoc
Bodoș	63474	Sat ce apartine unui oras	416	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Boroșneu Mare	63946	Sat resedinta de comuna	1547	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Boroșneu Mic	63955	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	452	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Brădet	63606	Sat ce apartine unui oras	748	Oras	63580	ÎNTORSURA BUZAULUI	Întorsura Buzăului
Brăduț	64050	Sat resedinta de comuna	864	Comuna	64041	BRADUT	Brăduț
Brateș	64014	Sat resedinta de comuna	582	Comuna	64005	BRATES	Brateș
Brețcu	64103	Sat resedinta de comuna	2467	Comuna	64096	BRETCU	Brețcu
Calnic	64933	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	517	Comuna	64906	VALEA CRISULUI	Valea Crișului
Căpeni	63483	Sat ce apartine unui oras	1000	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Cărpinenii	64746	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	3	Comuna	65154	ESTELNIC	Estelnic
Cașinu Mic	64844	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	262	Comuna	64826	SÂNZIENI	Sânzieni
Catalina	64149	Sat resedinta de comuna	1372	Comuna	64130	CATALINA	Catalina
Cernat	64201	Sat resedinta de comuna	3295	Comuna	64194	CERNAT	Cernat
Chichiș	64247	Sat resedinta de comuna	1019	Comuna	64238	CHICHIS	Chichiș

Chilieni	63410	Sat ce apartine de municipiu	818	Municipiu resedinta de judet	63394	SFÂNTU GHEORGHE	Sfântu Gheorghe
Chiuruș	63544	Localitate componenta a unui oras, alta decât resedinta de oras	466	Oras	63526	COVASNA	Covasna
Comandău	63562	Sat resedinta de comuna	1006	Comuna	63553	COMANDAU	Comandău
Coșeni	63429	Sat ce apartine de municipiu	537	Municipiu resedinta de judet	63394	SFÂNTU GHEORGHE	Sfântu Gheorghe
Covasna	63535	Localitate componenta resedinta a orasului	9648	Oras	63526	COVASNA	Covasna
Crasna	63704	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	554	Comuna	63688	SITA BUZAULUI	Sita Buzăului
Dalnic	64586	Sat resedinta de comuna	956	Comuna	65147	DALNIC	Dalnic
Dobârlău	64274	Sat resedinta de comuna	1047	Comuna	64265	DOBÂRLAU	Dobârlău
Dobolii de Jos	64443	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	564	Comuna	64425	ILIENI	Ilieni
Dobolii de Sus	63964	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	229	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Doboșeni	64069	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	2001	Comuna	64041	BRADUT	Brăduț
Estelnic	64755	Sat resedinta de comuna	895	Comuna	65154	ESTELNIC	Estelnic
Filia	64078	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	1142	Comuna	64041	BRADUT	Brăduț
Floroaia	63615	Sat ce apartine unui oras	1100	Oras	63580	ÎNTORSURA BUZAULUI	Întorsura Buzăului
Fotoș	64372	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	368	Comuna	64345	GHIDFALAU	Ghidfalău
Ghelița	64327	Sat resedinta de comuna	4600	Comuna	64318	GHELINTA	Ghelița
Ghidfalău	64354	Sat resedinta de comuna	1164	Comuna	64345	GHIDFALAU	Ghidfalău
Hăghig	64407	Sat resedinta de comuna	1793	Comuna	64390	HAGHIG	Hăghig
Harale	64336	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	215	Comuna	64318	GHELINTA	Ghelița
Hătuica	64158	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	457	Comuna	64130	CATALINA	Catalina
Herculian	63848	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	1229	Comuna	63802	BATANI	Bățani
Hetea	64979	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	403	Comuna	64942	VÂLCELE	Vâlcele
Hilib	64620	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	272	Comuna	64602	OJDULA	Ojdula
Iarăș	64416	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	522	Comuna	64390	HAGHIG	Hăghig
Icafalău	64229	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	279	Comuna	64194	CERNAT	Cernat
Ilieni	64434	Sat resedinta de comuna	1098	Comuna	64425	ILIENI	Ilieni
Imeni	64167	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	305	Comuna	64130	CATALINA	Catalina
Întorsura Buzăului	63599	Localitate componenta resedinta a orasului	5528	Oras	63580	ÎNTORSURA BUZAULUI	Întorsura Buzăului
Lădăuți	63651	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	677	Comuna	63633	BARCANI	Barcani
Lemnia	64470	Sat resedinta de comuna	1936	Comuna	64461	LEMNIA	Lemnia
Leț	63973	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	626	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Lisnău	64666	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	475	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Lisnău-Vale	64675	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	72	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Lunca Mărcușului	64283	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	358	Comuna	64265	DOBÂRLAU	Dobârlău
Lunca Ozunului	64684	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	145	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Lunga	63768	Sat ce apartine de municipiu	1551	Municipiu, altul decat resedinta de judet	63740	TÂRGU SECUIESC	Târgu Secuiesc
Lutoasa	64489	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	446	Comuna	65105	MERENI	Mereni
Măgheruș	64693	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	114	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Malnaș	64531	Sat resedinta de comuna	514	Comuna	64504	MALNAS	Malnaș

Malnaș-Băi	64540	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	434	Comuna	64504	MALNAS	Malnaș
Mărcuș	64292	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	422	Comuna	64265	DOBÂRLAU	Dobârlău
Mărcușa	64185	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	637	Comuna	64130	CATALINA	Catalina
Mărtănuș	64112	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	770	Comuna	64096	BRETCU	Brețcu
Mărtineni	64176	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	607	Comuna	64130	CATALINA	Catalina
Mereni	64498	Sat resedinta de comuna	878	Comuna	65105	MERENI	Mereni
Micfalău	64513	Sat resedinta de comuna	1805	Comuna	65139	MICFALAU	Micfalau
Micloșoara	63492	Sat ce apartine unui oras	442	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Moacșa	64577	Sat resedinta de comuna	885	Comuna	64568	MOACSA	Moacșa
Oituz	64121	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	313	Comuna	64096	BRETCU	Brețcu
Ojdula	64611	Sat resedinta de comuna	3247	Comuna	64602	OJDULA	Ojdula
Olteni	63919	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	755	Comuna	63893	BODOC	Bodoc
Ozun	64648	Sat resedinta de comuna	2494	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Ozunca-Băi	63857	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	58	Comuna	63802	BATANI	Bățani
Pachia	64023	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	334	Comuna	64005	BRATES	Brateș
Pădureni	64595	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	316	Comuna	64568	MOACSA	Moacșa
Păpăuți	65039	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	1275	Comuna	65011	ZAGON	Zagon
Peteni	65066	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	149	Comuna	65048	ZABALA	Zăbala
Petriceni	64853	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	962	Comuna	64826	SÂNZIENI	Sânzieni
Poian	64728	Sat resedinta de comuna	1301	Comuna	64719	POIAN	Poian
Racoșul de Sus	63508	Sat ce apartine unui oras	878	Oras	63447	BARAOLT	Baraolt
Reci	64782	Sat resedinta de comuna	1443	Comuna	64773	RECI	Reci
Saciova	64817	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	133	Comuna	64773	RECI	Reci
Sărămăș	63660	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	660	Comuna	63633	BARCANI	Barcani
Scrădoasa	63624	Sat ce apartine unui oras	152	Oras	63580	ÎNTORSURA BUZAULUI	Întorsura Buzăului
Sfântu Gheorghe	63401	Localitate componenta, resedinta de municipiu	54651	Municipiu resedinta de judet	63394	SFÂNTU GHEORGHE	Sfântu Gheorghe
Sâncraiu	64452	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	374	Comuna	64425	ILIENI	Ilieni
Sântionlunca	64700	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	768	Comuna	64639	OZUN	Ozun
Sânzieni	64835	Sat resedinta de comuna	2730	Comuna	64826	SÂNZIENI	Sânzieni
Sita Buzăului	63697	Sat resedinta de comuna	3502	Comuna	63688	SITA BUZAULUI	Sita Buzăului
Surcea	65075	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	605	Comuna	65147	DALNIC	Dalnic
Tălișoara	64087	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	721	Comuna	64041	BRADUT	Brăduț
Tamașfalău	65084	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	519	Comuna	65048	ZABALA	Zăbala
Târgu Secuiesc	63759	Localitate componenta, resedinta de municipiu	16940	Municipiu, altul decat resedinta de judet	63740	TÂRGU SECUIESC	Târgu Secuiesc
Telechia	64032	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	615	Comuna	64005	BRATES	Brateș
Țufalău	63982	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	222	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Turia	64880	Sat resedinta de comuna	3677	Comuna	64871	TURIA	Turia
Valea Crișului	64915	Sat resedinta de comuna	1790	Comuna	64906	VALEA CRISULUI	Valea Crișului
Valea Dobârlăului	64309	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	308	Comuna	64265	DOBÂRLAU	Dobârlău

Valea Mare	63679	Sat resedinta de comuna	1051	Comuna	65099	VALEA MARE	Valea Mare
Valea Mică	63991	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	21	Comuna	63937	BOROSNEU MARE	Boroșneu Mare
Valea Scurtă	64764	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	284	Comuna	65154	ESTELNIC	Estelnic
Valea Seacă	64862	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	628	Comuna	64826	SÂNZIENI	Sânzieni
Valea Zălanului	64559	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	139	Comuna	64504	MALNAS	Malnaș
Vâlcele	64988	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	1347	Comuna	64942	VÂLCELE	Vâlcele
Vârghiș	65002	Sat resedinta de comuna	1647	Comuna	64997	VÂRGHIS	Vârghiș
Zăbala	65057	Sat resedinta de comuna	3324	Comuna	65048	ZABALA	Zăbala
Zăbrătău	63722	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	528	Comuna	63688	SITA BUZAULUI	Sita Buzăului
Zagon	65020	Sat resedinta de comuna	4007	Comuna	65011	ZAGON	Zagon
Zălan	63928	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	645	Comuna	63893	BODOC	Bodoc
Zoltan	64381	Sat ce apartine de comuna, altul decât resedinta de comuna	445	Comuna	64345	GHIDFALAU	Ghidfalău

ANEXA 2: CRITERII CUPRINSE ÎN PATN PENTRU UAT-URI RURALE

Elemente și nivel de dotare al localităților rurale de rang IV (sate reședință de comună) în vederea deservirii satelor din cadrul comunei respective	Aita Mare	Arcuș	Barcani	Bățani	Belin	Bixad	Bodoc	Boroșneu Mare	Brăduț	Brateș	Brețcu	Cătălina	Cernat	Chichiș	Comandău	Dalnic	Dobârlău	Estelnic	Ghelința	Ghidfalău	Observații
Populație la nivel de comună (peste 1500 de locuitori)	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2023, conform INS.
Sediu de primărie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate UAT-urile dispun de un sediu administrativ, chiar dacă există situații în care acestea nu oferă condiții propice
Grădiniță, școală primară și gimnazială	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Conform ISJ Covasna, în anul 2023 existau grupe de grădiniță și clase de învățământ primar și gimnazial în toate UAT-urile rurale din județ. Totuși, există situații în care, inclusiv pe fondul numărului mic de copii, grădinița funcționează în aceeași clădire cu școala primară / gimnazială
Dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Da	Da	Comunele Mereni, Poian, Dalnic, Cătălina, Malnaș, Boroșneu Mare și Moacșa nu dispuneau în anul 2022 de serviciile unui medic de familie, chiar dacă majoritatea acestora dispun de spații pentru dispensar. De asemenea, în comunele Comandău, Dalnic, Malnaș, Mereni și Poian nu există farmacie / punct farmaceutic.
Poștă, servicii telefonice	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	CN Poșta Română deține oficii poștale în toate UAT-urile, iar cel un puțin un operator de telefonie mobilă și fixă asigură acoperire în fiecare UAT
Sediu de poliție și de jandarmerie	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Secțiile de poliție rurală din județ au în subordine un post de poliție în fiecare UAT. Inspectoratul de Jandarmi Județean nu dispune de puncte de lucru în mediul rural.
Cămin cultural cu bibliotecă	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Cămine culturale există în toate satele reședință și în majoritatea celor componente, multe dintre acestea găzduind și fondul de carte al bibliotecilor comunale. Doar o parte dintre aceste biblioteci mai sunt funcționale, pe fondul scăderii numărului de cititori și a lipsei personalului de specialitate.
Magazin general, spații pentru servicii	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate satele reședință există unități private de tip comercial (magazine alimentare și mixte) și de servicii (de ex. alimentație publică - baruri/cafenele)
Teren de sport amenajat	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate comunele există cel puțin un teren de sport, fie amplasat în incinta unităților de învățământ, fie pe alt teren public ("stadion" comunal). Cu toate acestea, mare parte din terenuri, mai ales cele din afara unităților de învățământ, au dotări minimale și sunt folosite doar pentru fotbal, nu și pentru alte sporturi.
Parohie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În fiecare comună există parohii cel puțin pentru o confesiune religioasă.
Cimitir	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Cu foarte puține excepții, toate satele componente ale comunelor dispun de cimitir propriu.

Stație / haltă CF sau stație de transport auto	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Programul de transport public județean de persoane prin curse regulate cuprinde trasee de autobuz/microbuz care leagă centrele urbane de toate comunele din județ. De asemenea, unele dintre comune sunt deservite de stații / halte de cale ferată din proprietatea CFR Infrastructură.
Dispensar veterinar	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În județ există circumscripții sanitar-veterinare în subordinea DSVSA, care acoperă toate UAT-urile.
Sediu al serviciului de pompieri	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	ISU Covasna nu deține puncte de lucru în mediul rural. În anul 2022 nu existau în mediul rural servicii voluntare pentru situații de urgență avizate de către ISU.
Puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate gropile neconforme de depozitare a deșeurilor din județ au fost închise. Deșeurile se colectează selectiv direct de la gospodării și de la puncte special amenajate în spații publice. În comuna Barcani va fi amenajat un centru de aport voluntar pentru deșeurii reciclabile.
Alimentare cu apă prin cișmele stradale	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Da	Comunele Bățani, Dobârlău, Estelnic, Moacăsa, Ojdula, Poian, Vâlcele, Valea Mare și Zăbala nu dispuneau la finalul anului 2022 de sisteme funcționale de alimentare cu apă, iar în comuna Boroșneu Mare aceasta măsura doar un kilometru.

Elemente și nivel de dotare al localităților rurale de rang IV (sate reședință de comună) în vederea deservirii satelor din cadrul comunei respective	Hăghig	Iieni	Lemnia	Malnaș	Mereni	Micfalău	Moacăsa	Ojdula	Ozun	Poian	Reci	Sânzieni	Sita Buzăului	Turia	Vâlcele	Valea Crișului	Valea Mare	Vârgheș	Zăbala	Zagon	Observații
Populație la nivel de comună (peste 1500 de locuitori)	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Populația cu domiciliul la 1 ianuarie 2023, conform INS.
Sediu de primărie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate UAT-urile dispun de un sediu administrativ, chiar dacă există situații în care acestea nu oferă condiții propice
Grădiniță, școală primară și gimnazială	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Conform ISJ Covasna, în anul 2023 existau grupe de grădiniță și clase de învățământ primar și gimnazial în toate UAT-urile rurale din județ. Totuși, există situații în care, inclusiv pe fondul numărului mic de copii, grădinița funcționează în aceeași clădire cu școala primară / gimnazială
Dispensar medical, farmacie sau punct farmaceutic	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Comunele Mereni, Poian, Dalnic, Cătălina, Malnaș, Boroșneu Mare și Moacăsa nu dispuneau în anul 2022 de serviciile unui medic de familie, chiar dacă majoritatea acestora dispun de spații pentru dispensar. De asemenea, în comunele Comandău, Dalnic, Malnaș, Mereni și Poian nu există farmacie / punct farmaceutic.
Poștă, servicii telefonice	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	CN Poșta Română deține oficii poștale în toate UAT-urile, iar cel puțin un operator de telefonie mobilă și fixă asigură acoperire în fiecare UAT

Sediu de poliție și de jandarmerie	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Secțiunile de poliție rurală din județ au în subordine un post de poliție în fiecare UAT. Inspectoratul de Jandarmi Județean nu dispune de puncte de lucru în mediul rural.
Cămin cultural cu bibliotecă	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da	Da	Cămine culturale există în toate satele reședință și în majoritatea celor componente, multe dintre acestea găzduind și fondul de carte al bibliotecilor comunale. Doar o parte dintre aceste biblioteci mai sunt funcționale, pe fondul scăderii numărului de cititori și a lipsei personalului de specialitate.
Magazin general, spații pentru servicii	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate satele reședință există unități private de tip comercial (magazine alimentare și mixte) și de servicii (de ex. alimentație publică - baruri/cafenele)
Teren de sport amenajat	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În toate comunele există cel puțin un teren de sport, fie amplasat în incinta unităților de învățământ, fie pe alt teren public ("stadion" comunal). Cu toate acestea, mare parte din terenuri, mai ales cele din afara unităților de învățământ, au dotări minimale și sunt folosite doar pentru fotbal, nu și pentru alte sporturi.
Parohie	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În fiecare comună există parohii cel puțin pentru o confesiune religioasă.
Cimitir	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Cu foarte puține excepții, toate satele componente ale comunelor dispun de cimitir propriu.
Stație / haltă CF sau stație de transport auto	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Programul de transport public județean de persoane prin curse regulate cuprinde trasee de autobuz/microbuz care leagă centrele urbane de toate comunele din județ. De asemenea, unele dintre comune sunt deservite de stații / halte de cale ferată din proprietatea CFR Infrastructură.
Dispensar veterinar	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	În județ există circumscripții sanitare-veterinare în subordinea DSVSA, care acoperă toate UAT-urile.
Sediu al serviciului de pompieri	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	ISU Covasna nu detine puncte de lucru în mediul rural. În anul 2022 nu existau în mediul rural servicii voluntare pentru situații de urgență avizate de către ISU.
Puncte locale pentru depozitarea controlată a deșeurilor	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Toate gropile neconforme de depozitare a deșeurilor din județ au fost închise. Deșeurile se colectează selectiv direct de la gospodării și de la puncte special amenajate în spații publice. În comuna Barcani va fi amenajat un centru de aport voluntar pentru deșeurii reciclabile.
Alimentare cu apă prin cișmele stradale	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da	Da	Da	Da	Nu	Da	Nu	Da	Nu	Da	Comunele Bățani, Dobârlău, Estelnic, Moacșa, Ojdula, Poian, Vâlcele, Valea Mare și Zăbala nu dispuneau la finalul anului 2022 de sisteme funcționale de alimentare cu apă, iar în comuna Boroșneu Mare aceasta măsura doar un kilometru.

ELABORAREA PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN COVASNA

Etapa 1 : Studii de fundamentare
Rețeaua de așezări, așezări informale

UAT-uri cu servicii de salubritate

 Municipiul Sf. Gheorghe, Orașul Baraolt și 36 comune (Brateș, Malnaș Zăbala, Vârghiș, Valea Crișului, Sânzieni, Bodoc, Lemnia, Hăghig, Ghelinta, Chichiș, Brăduț, Ojdula, Belin, Dobârlău, Bixad, Ozun, Moacșa, Zagon, Vâlcele, Turia, Poian, Reci, Bățani, Ilieni, Ghidfalău, Brețcu, Catalina, Borosneu Mare, Aita Mare, Comandău, Dalnic, Mereni, Arcuș, Micfalău, Valea Mare);

 Municipiul Tg. Secuiesc și 2 comune limitrofe (Cernat, Estelnic);

 Orașul Covasna;

 Orașul Întorsura Buzăului și 2 comune limitrofe (Barcani și Sita Buzăului);

Alte elemente

 Limita teritoriului județului

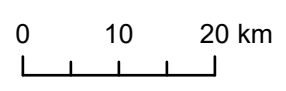
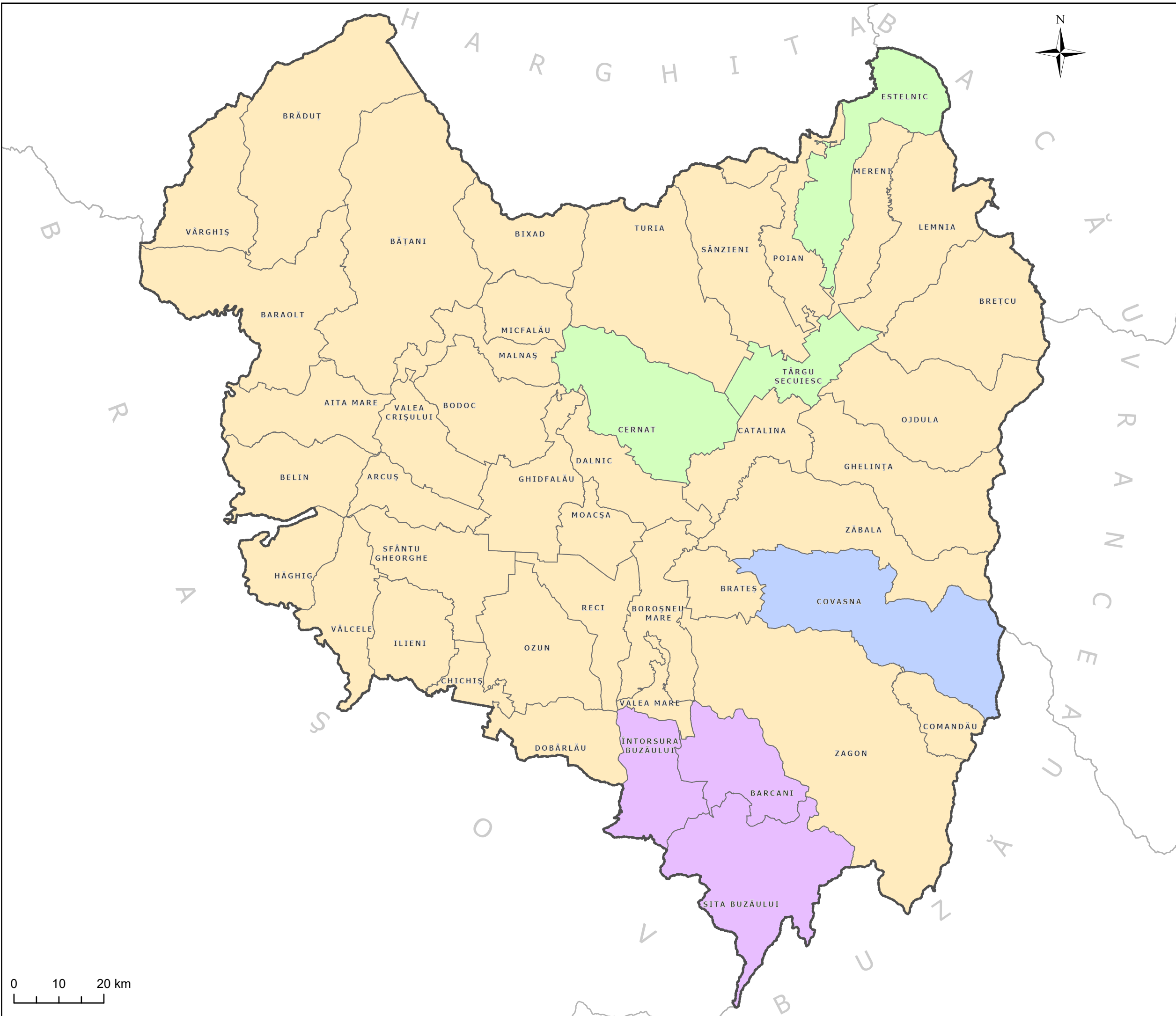
 Limită Unitate Administrativ - Teritorială de bază

Sursa: Harta proprie EcoMaps

Reproducerea sau utilizarea totală sau parțială a elementelor din grafică sau de conținut cuprinse în această cartogramă este permisă doar cu acordul beneficiarului și al elaboratorului.

 Beneficiar
Consiliul Județean Covasna

Elaborator
Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L. și
S.C. INSTITUTE FOR HOUSING AND
URBAN DEVELOPMENT STUDIES
ROMANIA S.R.L.

ELABORAREA PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN COVASNA

Etapa 1 : Studii de fundamentare
Rețeaua de așezări, așezări informale

Lista UAT-urilor cu zone marginalizate din Județul Covasna

 UAT-uri cu zone marginalizate (pentru lista localităților rurale cu zone marginalizate a se vedea tabelul 40)

Alte elemente

 Limita teritoriului județului

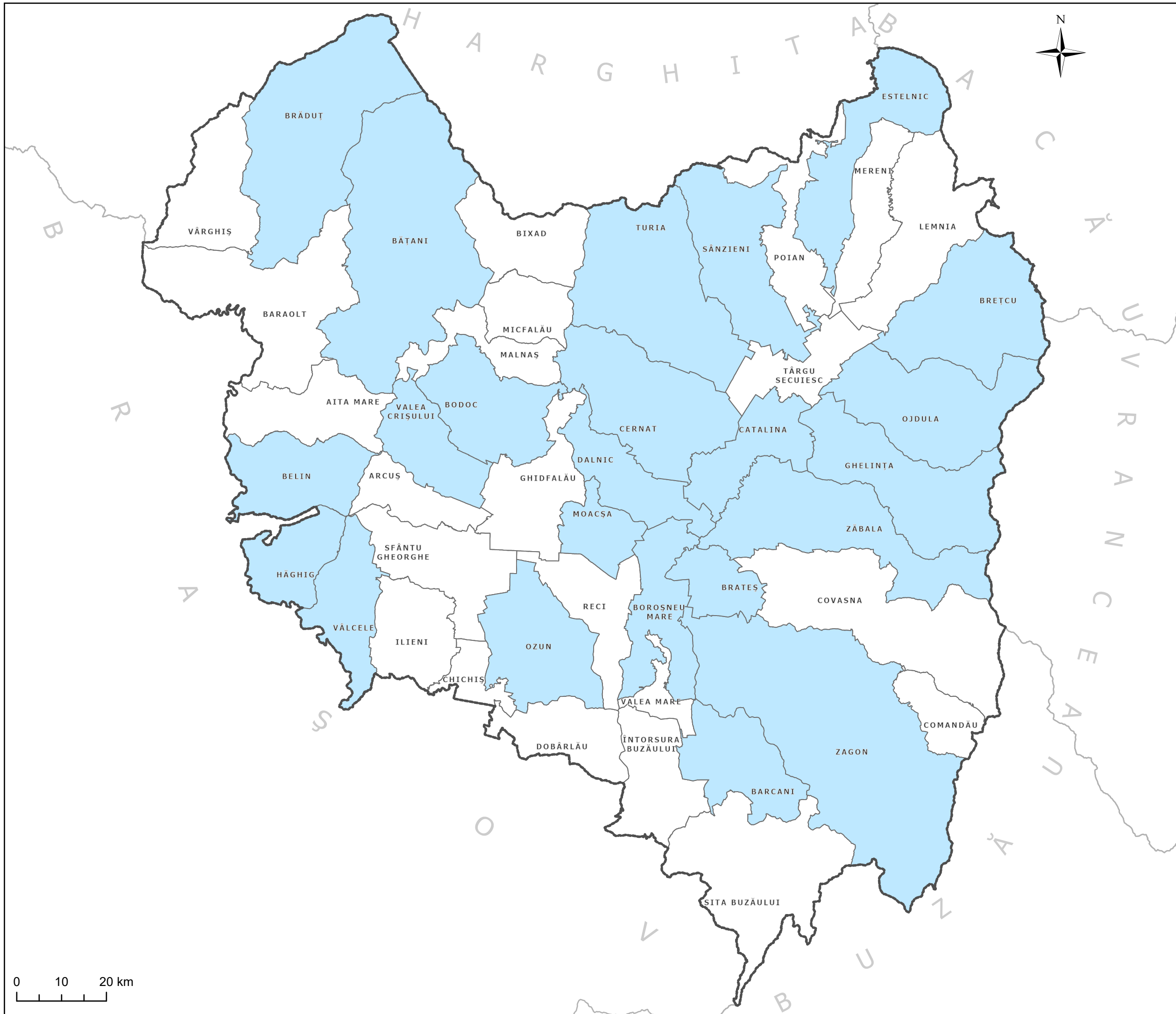
 Limită Unitate Administrativ - Teritorială de bază

Sursa: Estimările Băncii Mondiale, pe baza Recensământului populației și al locuințelor, 2011, citată în Atlasul zonelor rurale marginalizate și al dezvoltării umane locale din România, 2016

Reproducerea sau utilizarea totală sau parțială a elementelor din grafică sau de conținut cuprinse în această cartogramă este permisă doar cu acordul beneficiarului și al elaboratorului.

 Beneficiar
Consiliul Județean Covasna

Elaborator
Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L. și
S.C. INSTITUTE FOR HOUSING AND
URBAN DEVELOPMENT STUDIES
ROMANIA S.R.L.

0 10 20 km

ELABORAREA PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN COVASNA

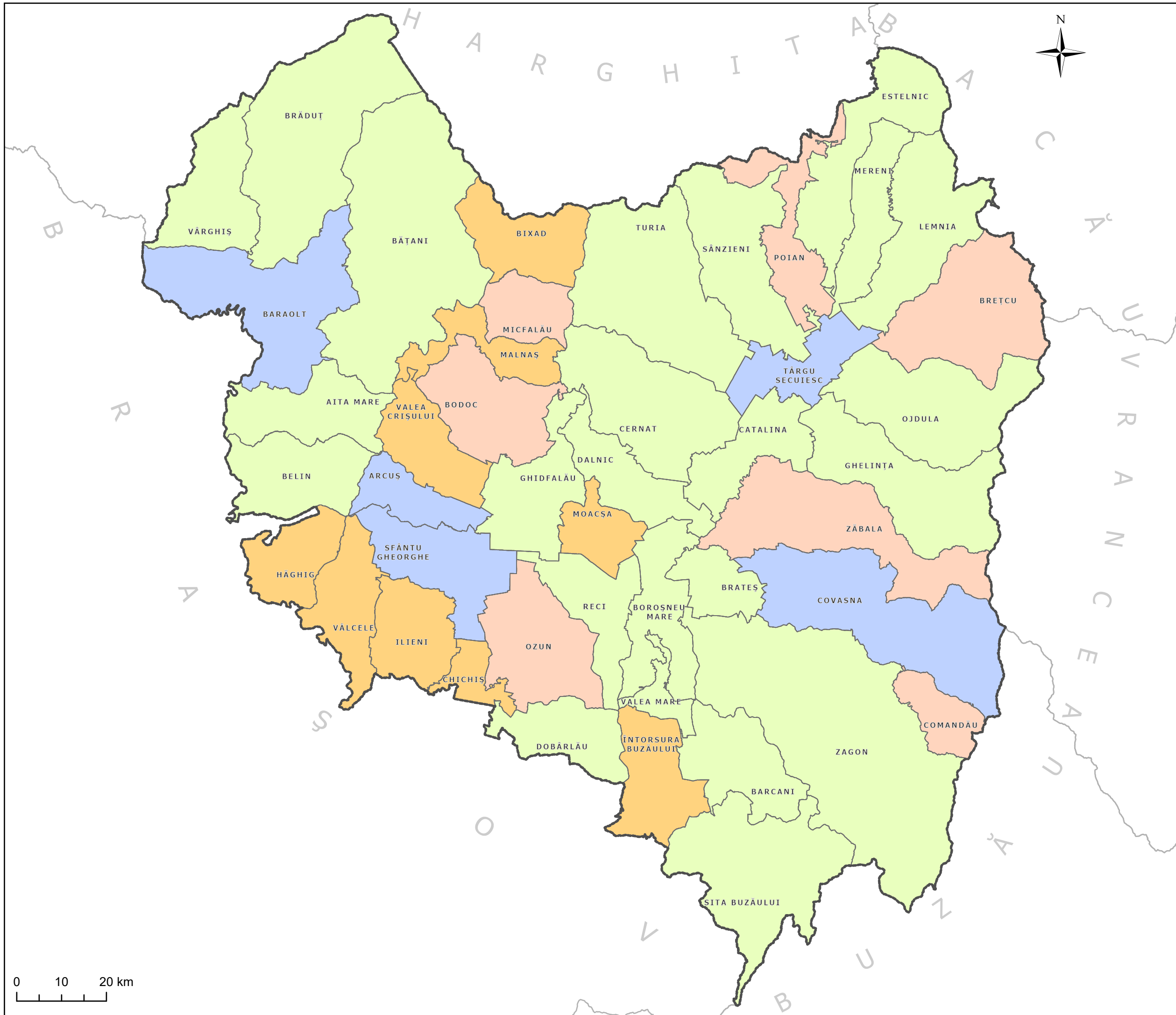
Etapa 1 : Studii de fundamentare
Rețeaua de așezări, așezări informale

Profilul dominant al UAT-urilor

- Profil predominant agricol
- Profil agricol și de servicii
- Profil agro-industrial
- Profil industrial și de servicii

Alte elemente

- Limita teritoriului județului
- Limită Unitate Administrativ - Teritorială de bază

0 10 20 km

Sursa: Harta proprie EcoMaps

Reproducerea sau utilizarea totală sau parțială a elementelor din grafică sau de conținut cuprinse în această cartogramă este permisă doar cu acordul beneficiarului și al elaboratorului.

 Beneficiar
Consiliul Județean Covasna

Elaborator
Asocierea S.C. ECO MAPS S.R.L. și
S.C. INSTITUTE FOR HOUSING AND
URBAN DEVELOPMENT STUDIES
ROMANIA S.R.L.

